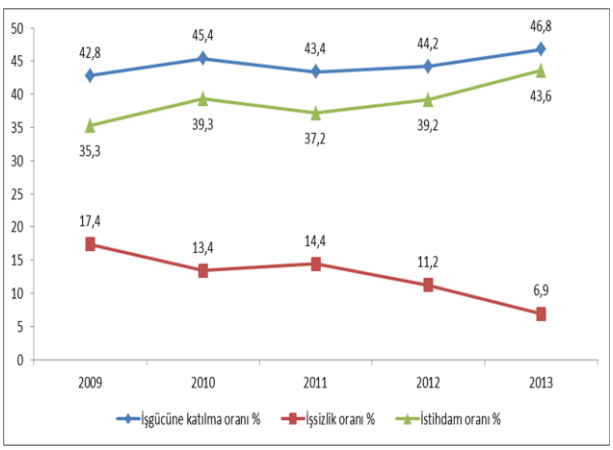

2015

GAZİANTEP

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GAZİANTEP ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

Siraç EKİN : **İl Müdürü** (sirac.ekin@iskur.gov.tr)

Atilla AKASLAN : **Şube Müdürü** (atilla.akaslan@iskur.gov.tr)

Mehmet YILMAZ : **İş ve Meslek Danışmanı** (mehmet.yilmaz3@iskur.gov.tr)

Adem BOZGİL : **İş ve Meslek Danışmanı** (adem.bozgil@iskur.gov.tr)

SUNUŞ

Sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından Türkiye'nin önde gelen illerinden olan Gaziantep aynı zamanda iç göç bakımından bir çekim merkezidir. Bu durum kent açısından; hem genç ve dinamik nüfus yapısıyla fırsatlar sunmakta hem de işgücünün vasıf ve eğitim düzeyinin düşüklüğünden ötürü bir meydan okuma yaratmaktadır.

Türkiye İş Kurumunun il düzeyinde tamsayım boyutu açısından en kapsamlı İşgücü Piyasası Araştırması olan "Gaziantep İşgücü Piyasası Araştırması'' ile ilin işgücü piyasasının arz ve talebi incelenmiş; işgücü yapısı, açık iş bazında ihtiyaç duyulan meslekler ile eğitim ve deneyim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla il genelinde sektörler açısından gereksinim duyulan personel vasıfları değerlendirilmiştir.

Sanayisinin hızla gelişmesiyle dikkat çeken İlimizin önde gelen sorunları arasında işsizlik de yer almaktadır. Bununla birlikte işverenlerimiz aradığı nitelikte işgücünü bulamamakta, işgücünün nitelikleri işverenlerin aradığı nitelik ve beceri ile uyuşmamaktadır. Bu sorunun çözümü için işsizlerin niteliklerini ve işverenlerin hangi mesleklerde ve hangi niteliklerde elemana ihtiyacı olduğunu bilmek oldukça önemli hale gelmiştir. Mesleki eğitimin iyileştirilmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda, işsizliğin önlenmesine yardımcı olmak, işverenlerin ihtiyaç duydukları mesleklerde ve nitelikte elemanları işgücü piyasasında kolayca bulabilmesini sağlamak amacıyla, yerel düzeyde bir işgücü piyasası analiz çalışması gerçekleştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmış ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü işgücü talep araştırması yapmak suretiyle işgücü piyasası raporunu düzenlemiştir.

Söz konusu raporla; Hem iş dünyası, hem akademisyenler hem de kamuoyu tarafından yararlanılabilecek ve sorunun çözümü için uygulanacak tedbir ve politikalar açısından üzerinde durulması gereken önemli sonuçlar üretilmiş, birçok bilimsel araştırmaya altyapı oluşturabilecek veriler ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışma sonrasında elde edilen resmi veriler kaynak olarak gösterilecek duruma dönüştürülmüştür.

Ali YERLİKAYA

Gaziantep Valisi

ÖNSÖZ

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olarak; yetki, görev ve sorumluluklarımız çerçevesinde istihdam politikasının oluşturulmasına, istihdamın korunmasına, geliştirilmesine, işsizliğin giderilmesi faaliyetlerine yardımcı olmak, işsizlik sigortası işlemlerini yürütmek, İşgücü piyasası verilerini derlemek, İşgücü ihtiyaç analizlerini yapmak-yaptırmak, İş ve Meslek Danışmanlığı hizmetlerini vermek, Mesleki Eğitim ve İşgücü uyum programlarını geliştirmek gibi faaliyetler kurum görevleri arasında sayılmakta ve yürütülmektedir. Kurumun örgüt yapısını dikkate alarak, taşra teşkilatının yeniden yapılandırılması kurumun aktivitelerini arttırmıştır.

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununda "İşgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak, İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulunu oluşturmak ve Kurul çalışmalarını koordine etmek, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü analizlerini yapmak, yaptırmak" Kurumumuzun görevleri arasında sayılmıştır. Gerek Kurum Kanunu gerekse İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik uyarınca; İl Müdürlüklerimiz işgücü piyasası araştırmaları yapmakta veya yaptırabilmektedirler. Ayrıca Türkiye İş Kurumu 2011-2015 Stratejik Planına göre Türkiye genelinde yılda 2 defa İşgücü Piyasası Araştırması yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda; İl Müdürlüğümüz 16.03.2015-30.04.2015 tarihleri arasında hizmet alanında bulunan 3642 işyerine, illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçların belirlenmesi ve bilgi derlenmesini sağlamak amacıyla özel sektörde faal olan 10+ istihdamlı işyerlerinde tamsayım ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak işgücü piyasası talep araştırması kapsamında işyeri bilgi formu düzenlemiştir.

Çalışma kapsamında işyerleri ziyaret edilerek; işyerlerinde çalışanların mesleklere göre dağılımları, açık işler, Nisan 2016 sonuna kadar herhangi bir meslekte artış ya da azalış, temininde güçlük çekilen meslekler ve bu mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri araştırılarak, işyeri bilgi formları uygun bir şekilde doldurulmuştur. Bu çalışma ile Gaziantep'in işgücü piyasasının fotoğrafı çekilerek ilimizdeki sektörlerin işgücü ihtiyacı tespit edilmiştir. Bu çalışma sonucunda ilimiz düzeyinde sektörel olarak istatiksel ve anlamlı tahminler üretilmiştir.Tesis edilen çalışma sonrasında bülten haline getirilerek bu veriler sanayisi gelişmiş ilimiz için örnek bir çalışma ve faydalı bir kaynak olarak kamuoyuna sunulmuştur.

Siraç EKİN

Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu il Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	ii
ÖNSÖZ	iii
TABLOLAR LİSTESİ	v
GRAFİKLER LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	viiii
YÖNETİCİ ÖZET	10
GİRİŞ	14

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1.1. İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR	16
1.2. İŞKUR GÖSTERGELERİ	17
1.2.1.KAYITLI İŞSİZ	18
1.2.2. AÇIK İŞLER	20
1.2.3. İŞE YERLEŞTİRMELER	21
1.2.4. MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ	23
1.2.5. İŞSİZLİK ÖDENEĞİ	24

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

2.1. AMAÇ VE YÖNTEM	26
2.2 İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM	28
2.2.1. İŞYERİ VERİLERİ	28
2.2.2. AÇIK İŞ VERİLERİ	45
2.2.3. AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER	63
2.2.4. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	71
2.2.5. İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ	87
SONUÇ	95
KAYNAKÇA	100
EKLER	101

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1	İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	16
Tablo 2	Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı	19
Tablo 3	Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	21
Tablo 4	İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı	22
Tablo 5	Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)	23
Tablo 6	Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)	24
Tablo 7	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	25
Tablo 8	Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı	28
Tablo 9	Gaziantep'te Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	30
Tablo10	Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	33
Tablo11	Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	34
Tablo12	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları	35
Tablo13	Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar	36
Tablo14	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	37
Tablo15	Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	38
Tablo16	Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler	39
Tablo17	İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı	40
Tablo18	İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	41
Tablo19	Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı	44
Tablo20	Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları	47
Tablo21	Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları	49
Tablo22	Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	50

Tablo23	Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	51
Tablo24	Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	52
Tablo25	Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	53
Tablo26	Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	54
Tablo27	Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	56
Tablo28	Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	57
Tablo29	En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları	57
Tablo30	Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları	58
Tablo 31	Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	59
Tablo 32	İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	59
Tablo 33	Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	60
Tablo 34	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	61
Tablo 35	İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	61
Tablo 36	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı	62
Tablo 37	Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi	66
Tablo 38	Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	66
Tablo 39	Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	67
Tablo 40	Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı	68
Tablo 41	Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	69
Tablo 42	Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	69
Tablo 43	İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	70
Tablo 44	Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	70
Tablo 45	Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı	72

Tablo 46	Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı	73
Tablo 47	Teminde Güçlük Çekilen Meslekler	75
Tablo 48	Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*	80
Tablo 49	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	81
Tablo 50	Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	82
Tablo 51	İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	84
Tablo 52	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	86
Tablo 53	İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları	88
Tablo 54	Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları	89
Tablo 55	Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları	90
Tablo 56	Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek	91
Tablo 57	Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler	92
Tablo 58	Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi	93
Tablo 59	İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi	93

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1	İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	17
Grafik 2	Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	18
Grafik 3	Yıllara Göre Açık İş	20
Grafik 4	Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme	22
Grafik 5	Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	31
Grafik 6	İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı	32
Grafik 7	Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar	34
Grafik 8	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları	42
Grafik 9	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	42
Grafik 10	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı	43
Grafik 11	Açık İşi Olan İşyerleri	46
Grafik 12	Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları	48
Grafik 13	Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı	50
Grafik 14	Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı	55
Grafik 15	Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi	65
Grafik 16	İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	71
Grafik 17	Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı	74
Grafik 18	Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	75
Grafik 19	Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	77
Grafik 20	Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*	78
Grafik 21	Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	83
Grafik 22	İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	85
Grafik 23	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	87

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasası bakımından TRC1 bölgesindeki (Adıyaman, Gaziantep, Kilis) diğer illerden farklılık gösteren Gaziantep, illerin gelişmişlik endeksi sıralamasında 10. Sırada yer almaktadır. Buna rağmen temel işgücü göstergeleri ve demografik özellikler açısından Gaziantep TRC1 bölgesi itibarıyla değerlendirilmektedir.

İşgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı illerin işgücü piyasa yapılarını ortaya çıkarmada önem arz eden verilerdir. 2013 yılında Gaziantep'te işgücüne katılım oranı % 46,8, istihdam oranı % 43,6 ve işsizlik oranı % 6,9 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle işsizlik oranında Gaziantep ,% 9,7 olan Türkiye ortalamasının çok altında bir seyir izlemektedir.

Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğü verilerine göre Gaziantep'te kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk üç meslek Beden işçisi(genel),Temizlik görevlisi ve Büro memuru(genel) meslekleridir. Tabloya bakıldığında nitelik gerektirmeyen işlerdeki kayıtlı işsizlerin fazla oluşu nitelikli işlerin istihdamda daha fazla yer almasının önemini ortaya koymaktadır.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında ilk iki sırayı Beden işçisi(genel) ve Temizlik görevlisi mesleklerinin aldığı görülmektedir. Bu meslekleri Güvenlik görevlisi ve Satış danışmanı meslekleri takip etmektedir. Yıllar itibari ile İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işveren sayılarının artması da açık iş oranlarına pozitif katkı sağlamaktadır

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere bakıldığında; ilk iki sırayı Beden İşçisi (genel) ve Temizlik görevlisi mesleklerinin aldığı görülmektedir. Bu meslekleri sırasıyla; Güvenlik Görevlisi, Reyon Görevlisi ve Satış danışmanı meslekleri takip etmektedir.

2015 yılında Gaziantep'te en fazla kurs İşbaşı eğitim programı kapsamında düzenlenmiştir. 2015 yılında 604 adet İEP kursu, 127 adet Mesleki eğitim kursu ve 21 adet Girişimcilik programı düzenlenmiştir. Ayrıca 27 adet TYP düzenlenmiş ve toplam 4.320 kişi bu programlardan yararlanmıştır

2014 yılında işsizlik ödeneğini hak eden kişilerin sayısına 2015 yılının ilk 6 ayında ulaşıldığı görülmektedir. 2015 yılında işten ayrılmaların fazlalığı dikkat çekmektedir.

Gaziantep 2015 yılı işgücü piyasası verilerine göre sektörler itibarıyla işyerlerinin %32,1'i İmalat sektöründedir. Bu sektörü %24,3'lük oranla Toptan ve perakende ticaret ve %16,6'lık oranla İnşaat sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör toplam oranın %73'ünü oluşturmaktadır ve Gaziantep için ana sektörlerdir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Bu durum Gaziantep için de söz konusudur. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Gaziantep'te bu sayı 77'dir.

Gaziantep'te ki işyerlerinin yaş grubuna göre dağılımına bakıldığında en fazla işyerinin 5-9 yaş arasında olduğu görülmektedir. Bu yaş aralığının oranı %30,3'tür. Bu oran Türkiye geneli ile benzerlik taşımaktadır. Türkiye genelindeki işyerlerinde en fazla oran %27 ile 5-9 yaş grubuna aittir. Türkiye genelinde 25 yaş ve üzerindeki işyerlerinin oranı %13 iken Gaziantep için bu oran %9,1'dir

Gaziantep ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 135.304 kişi çalışmaktadır. Çalışanların %87,8'i erkek, %12,2'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların %72,5'i erkek, %27,5'i kadındır.

Gaziantep'te en çok çalışılan üç meslek Beden işçisi(genel), Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Konfeksiyon işçisi meslekleridir.

Türkiye genelinde işyerlerinin %41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Gaziantep ilinde %55,3'tür. Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü işverenlere ulaşma açısından büyük gayret sarf etmektedir. Bu anlamda Gaziantep Türkiye ortalamasını geride bırakmıştır.

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleridir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü İŞKUR hizmetlerinden en az faydalanan sektörlerdir

Gaziantep'te bulunan toplam 16 sektörün 13'ünde part-time çalışma yapılmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri oranı %20,5 ile Eğitim sektöründedir. Bu sektörü %20,4 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Sektörler içerisindeki en az part-time çalışma İnşaat sektöründe görülmektedir.

Gaziantep ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin %23,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde %17,7 olarak gerçekleşmiştir. Gaziantep ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir. Vardiyalı olarak çalışan işyerlerinin oranlarına bakıldığında ilk sırayı Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörünün aldığı görülmektedir.

İhracat yapan işyerlerinin sektörel olarak çalışan dağılımlarına bakıldığında Gaziantep'te ki işyerlerinin %22,4'ünün ihracat yaptığı görülebilir. Yani Gaziantep'te ki her 5 işyerinden 1'i ihracat yapmaktadır. Türkiye genelinde bu oran %17,4'tür. Gaziantep ilinde İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri ve Ulaştırma ve depolamadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmaların en fazla eleman talebi noktasında ihtiyaç belirttikleri görülmektedir. Firmalar %48,4 oranında İŞKUR'dan eleman temininde yardım almışlardır. Bu oran Türkiye genelinde %85,3'tür. İşveren danışmanlığından faydalanan işverenlerin Gaziantep oranı %30,9 iken Türkiye geneli oranı %52,1'dir.

Gaziantep ilindeki açık işi olan işyeri oranı %8,6'dır. Türkiye genelinde ise bu oran %14,2'dir. Gaziantep'te ki açık işi olan işyeri oranı Türkiye geneli oranından düşüktür. Firmalar geçen yılın aynı döneminde %19,4 oranında açık iş belirtmişlerdir. Gaziantep'te meydana gelen bu düşüşün sebebi sektörel ve bölgesel anlamda yaşanan krizdir.

Araştırmanın yapıldığı 2015 Yılı Nisan ayı sonu itibariyle dönem içerisinde Gaziantep'te ki açık iş sayısı 947 kişidir. Gaziantep'in açık iş oranı %0,7'dir. Bu oran Türkiye genelinde %1,7 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılının aynı dönemine göre Gaziantep'in açık iş oranında düşüş söz konusudur. 2014 yılında Gaziantep'te ki açık iş oranı %2,2 olarak gerçekleşmiştir.

Gaziantep ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılı verileri ile 2014 yılı verileri karşılaştırılmıştır. 2015 yılında en fazla açık iş verilen ilk üç meslek Hemşire, Beden işçisi(genel) ve Garson(servis elemanı)'dır. 2014 yılında ise Güvenlik görevlisi, Sıvı dolum makinesi operatörü ve Bobin-katlama-büküm makine operatörüdür.

Açık işlerin aranma kanallarına bakıldığında; işverenler %73,1 oranıyla Gaziantep'te en fazla İŞKUR aracılığıyla açık işlerini karşılama yoluna giderken, bu oran Türkiye genelinde %57,5'tir. Gaziantep'te akraba-eş dost aracılığıyla açık iş arama kanallarını kullananların oranı %64,3, Türkiye genelinde %61,5'tir. Gazete ilanı ve İnternet-sosyal medya aracılığıyla açık iş

arama kanalını kullananların Gaziantep oranı Türkiye geneli oranından düşüktür. Özel istihdam bürolarının Gaziantep'te kullanılma oranı %7,1 iken Türkiye geneli oranı %4,6'dır.

Gaziantep'te 947 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırayı Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi, ikinci sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, üçüncü sırayı ise Takım çalışması almaktadır.

Gaziantep'te açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen eğitim düzeyi Lise altıdır. Bu sıralama Fark etmez, Çıraklık Eğitimi, Lisans, Genel Lise, Meslek Lisesi, MYO ve Lisan Üstü şeklinde devam etmektedir.

Gaziantep'te eleman temini noktasında en fazla güçlük çekilen meslek %4,9 oranla Hemşiredir. Bu mesleği %3,3 oranla Satış danışmanı ve %2,4 oranla Şoför-yük taşıma meslekleri takip etmektedir. İmalat sektörünün ihtiyacı olan Gaz altı kaynakçısı, Dokuma makineleri operatörü/dokumacı, Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Ayakkabı imalatçısı gibi meslekler de ilk 10'da yer almaktadır.

Gaziantep'te İşyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakıldığında 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin %76'sı söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden %80,9 oranında işverenler tarafından işaretlenmiştir. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi nedeni 2014 yılında %14 olarak yer alırken bu oran 2015 yılında %9,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenine bakıldığında ise 2014 yılı oranı %37 iken 2015 yılında artarak %40,5 olmuştur.

Gaziantep'te en fazla artış beklenen ilk üç meslek Temizlik görevlisi, Hasta kabul-kayıt görevlisi ve Halı dokuyucu-otomatik tezgahtır. İstihdam azalışı beklenen ilk üç meslek Güvenlik görevlisi, Betonarme demircisi ve Sıvacıdır. Türkiye geneline bakıldığında istihdam artışı beklenen ilk üç meslek Temizlik görevlisi, Beden işçisi(inşaat) ve Beden işçisi(genel) olurken azalış beklenen ilk üç meslek Düz dikiş makineci, Kanal ve ızgara işçisi ve Diğer öğretmenlerdir.

GİRİŞ

Gaziantep ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai amacı; ilde oluşan istihdam, işgücü, işsizlik oranlarının saptanması ve bunların çözüme ulaştırılması, sektörler bazında personellerin eğitim ve nitelik ihtiyaçlarının belirlenmesi, bunlara ek olarak ilin arz ve talep boyutunun geniş çapta ele alınması hedefiyle bilgi derlemesi sağlamaktır.

Düzenli bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

Gaziantep ili işgücü piyasası raporu iki ana bölüm etrafında şekillenmektedir. Raporun birinci bölümü işgücü piyasasının genel görünümünü içermektedir. Bu bölümde işgücü piyasasını etkileyen; işgücüne katılma ,istihdam, işsizlik gibi konular da bu bölüm içerisindedir. İkinci bölümde ise işgücü piyasası talep araştırmasının sonuçlarından bahsedilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amaç ve yönteminin önemi açıklanmıştır. Yine araştırmada yer alan işyerleri ve mevcut istihdam konuları, işyeri özellikleri, açık işler, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem istihdam beklentileri raporun ikinci bölümünün konularıdır. Raporun değerlendirme ve sonuç bölümünde ise işgücü piyasanın önemli unsurları arasındaki ilişkilerden yola çıkarak işgücü arzı ve talebi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmakta ve politika önerileri sunulmaktadır.

Gaziantep ili İşgücü Piyasası Analizi raporunda çeşitli kaynaklardan derlenen veriler kullanılmıştır. İlk bölüm çerçevesinde, Gaziantep ili işgücü piyasasında işgücü arzına ait veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Genel Nüfus Sayımları ve Hanehalkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Bu verilerin büyük çoğunluğu 2013 yılına aittir. Gaziantep iline özel kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlere ilişkin en yeni veriler Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından temin edilmiştir. Raporun işgücü talebi ile ilgili

bölümünde ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın sonucunda elde edilen veriler kullanılmaktadır. Araştırma Gaziantep ilinde 2-9 arası ve 10+ daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleri ile gerçekleştirilmiştir. İşyerleri listesi TÜİK'in 2013 yılı İşyeri Kayıt Sistemi listesinden oluşturulmuştur. İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dâhil edilmiştir.Gaziantep ili için İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın alan uygulaması 16Mart-30Nisan 2015 tarihleri arasında 3642 işyerine yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar içerisinde işyeri cevap durumlarına göre ağırlıklandırma yapılmıştır. Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1.1.İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK 'in Hane halkı İşgücü Anketleridir. Bu verilere bakılarak işgücü piyasası hakkında illerin genel durumunu görmek ve yorumlamak mümkün olmaktadır. Türkiye'de ve illerde genel işgücü göstergelerinin temel argümanları İşgücüne Katılım, İşsizlik ve İstihdamdır. Bu kapsamda aşağıdaki tablo Gaziantep İşgücü piyasasının verilerini içermektedir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[1]

	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	İstihdam oranı %
2009	42,8	17,4	35,3
2010	45,4	13,4	39,3
2011	43,4	14,4	37,2
2012	44,2	11,2	39,2
2013	46,8	6,9	43,6

Kaynak: TÜİK

Grafiksel anlamda bakıldığında yıllar itibari ile işgücüne katılım ve istihdam oranları dalgalı bir seyir izlemektedir. İşsizlik oranında ise ekonomik krizin yaşandığı 2011 yılı kapsam dışında bırakılırsa belirgin bir düşüş göze çarpmaktadır. Özellikle 2013 yılı Gaziantep açısından işsizlik oranının en düşük olduğu yıldır ve bu yılda istihdam oranı da 4,4 puan yükselmiştir.

Türkiye genelinde 2013 yılında işsizlik oranı %9,7, istihdam %45,9 ve işgücüne katılım oranı ise %50,8 olarak gerçekleşmiştir. Gaziantep oranlarına bakıldığında istihdam ve işgücüne katılım açısından ilin Türkiye geneli ortalamalarına yakınlaştığı görülmektedir. İşsizlik oranıyla il, Türkiye geneli ortalamasından daha düşük bir seviyeye ulaşma başarısı göstermiştir. Gaziantep'te 2012 yılında %11,2 olan işsizlik oranı 2013 yılında %6,9 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde gerçekleşen işgücüne katılım oranındaki ciddi artış göz önüne

[1] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

alındığında işsizlik oranının böylesine yüksek oranda düşmüş olması ilimiz işgücü piyasası açısından oldukça sevindirici bir gelişmedir.

Komşu ülkelerdeki iç savaşlar ve istikrarsızlık yoğun yabancı göçüne maruz kalmış Gaziantep ili için olumsuz etki oluşturmaktadır. Bu ülkelerden gelen insanların çalışmak zorunda kalmasının ildeki kayıt dışı istihdam oranlarını arttırdığı tahmin edilmektedir. Bu nedenle kayıtlı istihdam Gaziantep ilinin potansiyeline göre düşük bir veri vermektedir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

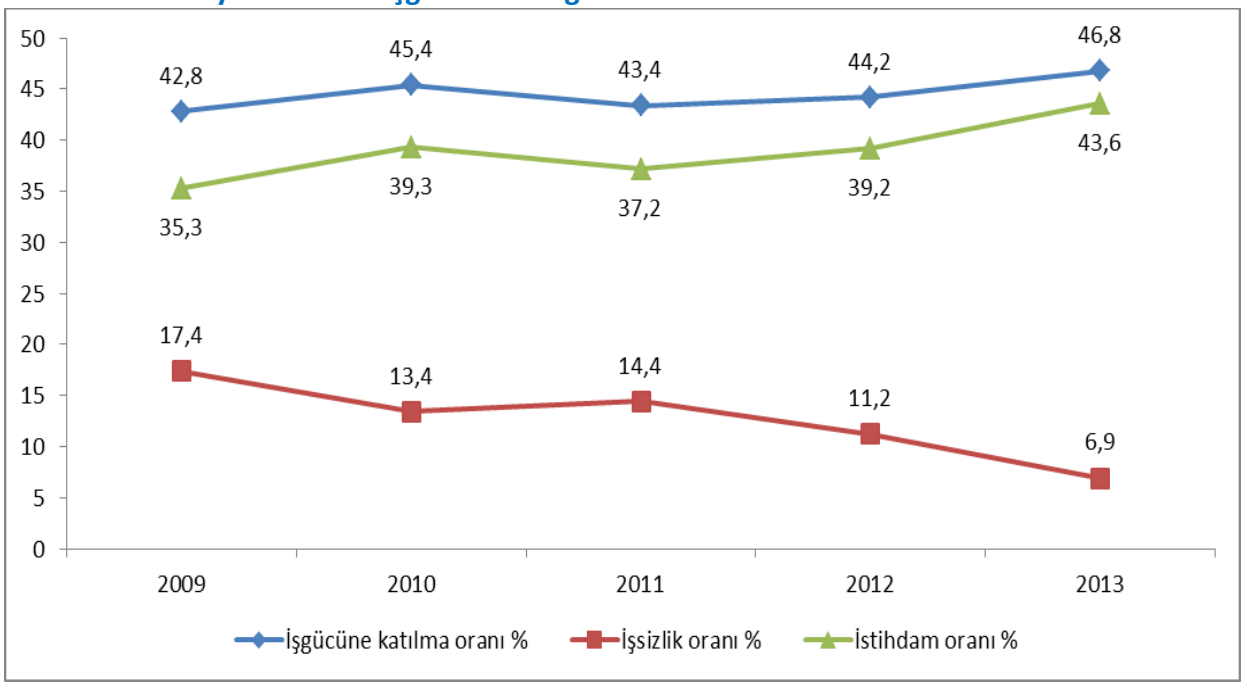

Kaynak: TÜİK

1.2.İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar. Bu bölümde Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen kayıtlı işsiz, açık işler, işe yerleştirmeler, mesleki eğitim faaliyetleri ve işsizlik ödeneği konularında veriler verilecek, bu veriler ışığında İl Müdürlüğü faaliyetleri özetlenecektir.

1.2.1.KAYITLI İŞSİZ[2]

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Gaziantep ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

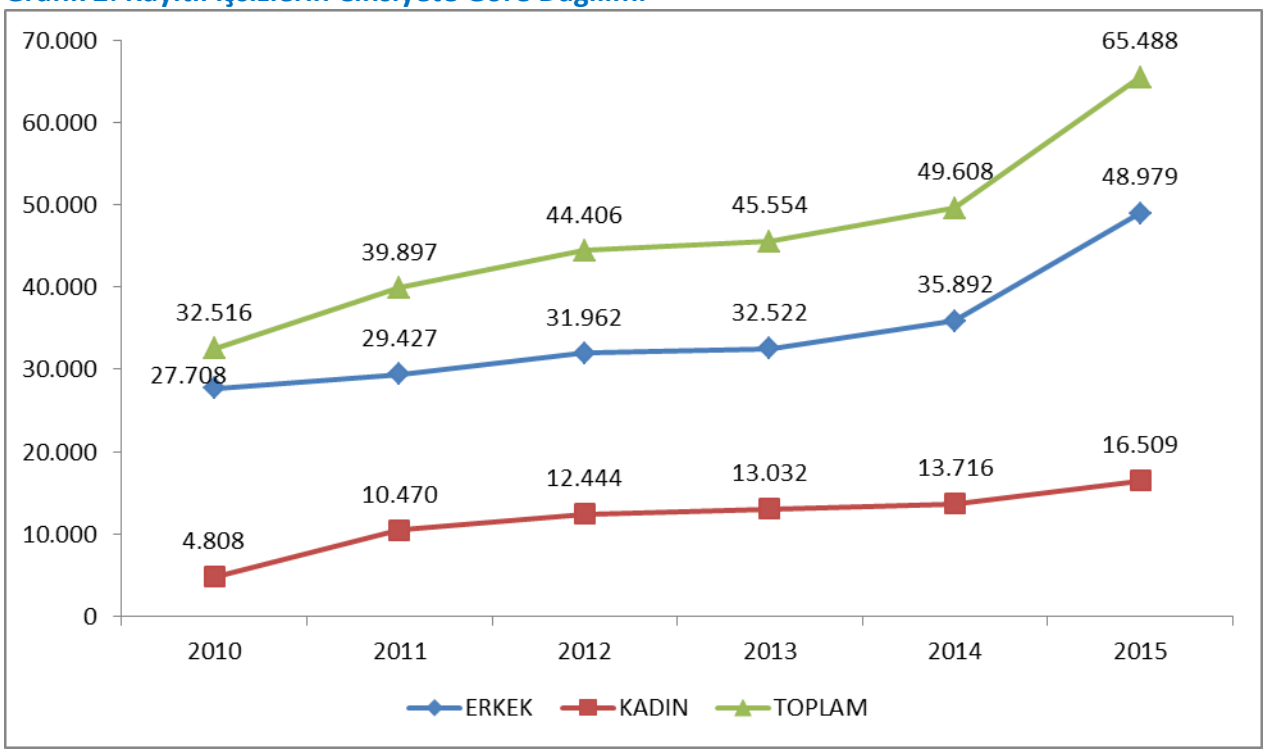

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

Tablodaki İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayılarında da görüleceği üzere yıllar itibari ile İŞKUR'un işgücü piyasasındaki tanınırlığı ve tercih edilirliği artmakta ve İŞKUR daha aktif olarak bu piyasada yer almaktadır. Nitekim 2010 yılından günümüze kadar geçen süre içerisinde Kurumu kayıtlı işsiz sayısı sürekli olarak artmış ve 2015 yılında iki katına ulaşmıştır.

Gaziantep ilinin yıllar ve cinsiyete göre Kuruma kayıtlı işsizlerin incelendiği Grafik 2'de en dikkat çeken yılın 2015 yılı olduğu söylenebilir. Sektörel ve bölgesel krizin en fazla yaşandığı 2015 yılında Kuruma kayıtlı işsizlerin sayısının ciddi şekilde arttığı görülmektedir. Bölgesel gelişmelerden en fazla etkilenen il olan Gaziantep'in kayıtlı işsiz sayısı 2014 yılında

[2] Çalışma çağında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geri kalanlar **kayıtlı işsiz** sayılmaktadır.

toplam 49.608 kişi iken bu sayı 2015 yılının Haziran ayında 65.488 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2010-2015 yılları arasında kuruma kayıtlı kadın sayısında ise 3 katın üzerinde artış görülmektedir. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un düzenlediği mesleki eğitim kursları ve diğer aktif işgücü programları da başta kadınlar olmak üzere İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin artmasını sağlamıştır.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015	
Meslek	**Kayıtlı işsiz**
Beden İşçisi (genel)	14615
Temizlik Görevlisi	3697
Büro Memuru (genel)	2165
Satış Danışmanı	1918
Şoför-Yük Taşıma	1663
Ön Muhasebeci	1484
Şoför (yolcu taşıma)	1446
Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	1294
Sekreter	1181
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	1170
Diğer	34855

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk üç meslek Beden işçisi(genel),Temizlik görevlisi ve Büro memuru(genel) meslekleridir. Tabloya bakıldığında nitelik gerektirmeyen işlerdeki kayıtlı işsizlerin fazla oluşu nitelikli işlerin istihdamda daha fazla yer almasının önemini ortaya koymaktadır.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmaktadır. Beden işçisi(genel) mesleğinin ilk sırada yer alması bu kapsamda değerlendirilebilir. Sanayi alanında lider il olan Gaziantep için nitelikli eleman yetiştirilmesi ve bu elemanların istihdama kazandırılması konusunun bu tabloya bakıldığında büyük önem taşıdığı görülmektedir.

1.2.2.AÇIK İŞLER

Özel sektör ve kamu işverenlerinin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te Gaziantep ilinin yıllara göre açık iş verileri görülmektedir. 2010 yılında 7.064 kişi olan açık iş sayısı 2014 yılında 32.023 kişi olarak gerçekleşmiştir. Bölgesel ve sektörel krizin en fazla olduğu 2015 yılında açık işlerin bir önceki yılın aynı dönemine göre artış kaydetmesi Gaziantep İŞKUR'un başarısı olarak yorumlanabilir. Kayıtlı işsizlerin artması ve istihdamda meydana gelen daralmalara rağmen işverenlerden daha fazla açık iş alındığı görülmektedir. 2015 yılının il 6 aylık döneminde işverenlerden alınan açık iş sayısı 17.434 kişidir. Son 4 yılda 4,5 kat artan İŞKUR'dan eleman talebi sayısının ilerleyen yıllarda da artış kaydedeceği öngörülmektedir.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

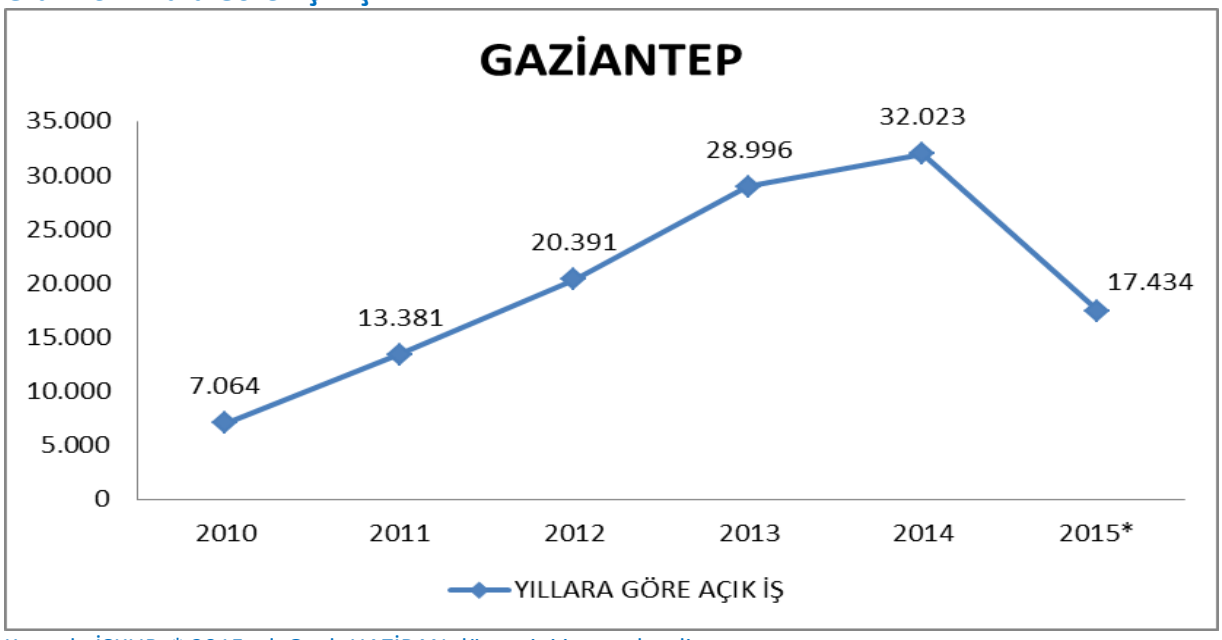

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında ilk iki sırayı Beden işçisi(genel) ve Temizlik görevlisi mesleklerinin aldığı görülmektedir. Bu meslekleri Güvenlik görevlisi ve Satış danışmanı meslekleri takip etmektedir.

Tablo 2'ye bakıldığında en fazla açık iş talep edilen mesleğin 8656 kişi ile Beden İşçisi olduğu görülmektedir. Bu mesleği 758 kişilik açık iş ile Temizlik Görevlisi ve 668 kişilik açık iş

ile Güvenlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir. Yıllar itibari ile İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işveren sayılarının artması da açık iş oranlarına pozitif katkı sağlamaktadır.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Açık iş**
Beden İşçisi (Genel)	8656
Temizlik Görevlisi	758
Güvenlik Görevlisi	668
Satış Danışmanı	409
Reyon Görevlisi	370
Ön Muhasebeci	263
Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	244
Şişe Tasnifçisi	219
Sekreter	206
Büro Memuru (Genel)	178
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	173
Diğer Meslekler	5290
Genel Toplam	**17144**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

1.2.3.İŞE YERLEŞTİRMELER

İşverenlerin talepleri doğrultusunda açılan açık işlere yerleştirilen eleman sayılarını gösteren grafik aşağıda görülmektedir. Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayılarına bakıldığında 2013 yılına kadar doğrusal bir artış görülürken 2014 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık olarak %16 oranında bir düşüş göze çarpmaktadır. Sanayi sektöründe meydana gelen daralmaya paralel olarak işe yerleştirme sayıları da azalmıştır. 2015 yılının ilk 6 aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 8.474 kişi olarak gerçekleşmiştir.

İşe yerleştirme sayıları işgücü piyasasının seyrine göre şekillenmektedir. Aktif işgücü politikalarının uygulanması işgücü piyasasını olumlu şekilde etkilemektedir. Gaziantep ilinde bölgesel bazdaki krize rağmen 2015 yılında İŞKUR tarafından uygulanan aktif işgücü politikaları sayesinde işe yerleştirme sayılarının beklentilerin üzerinde olduğu söylenebilir.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

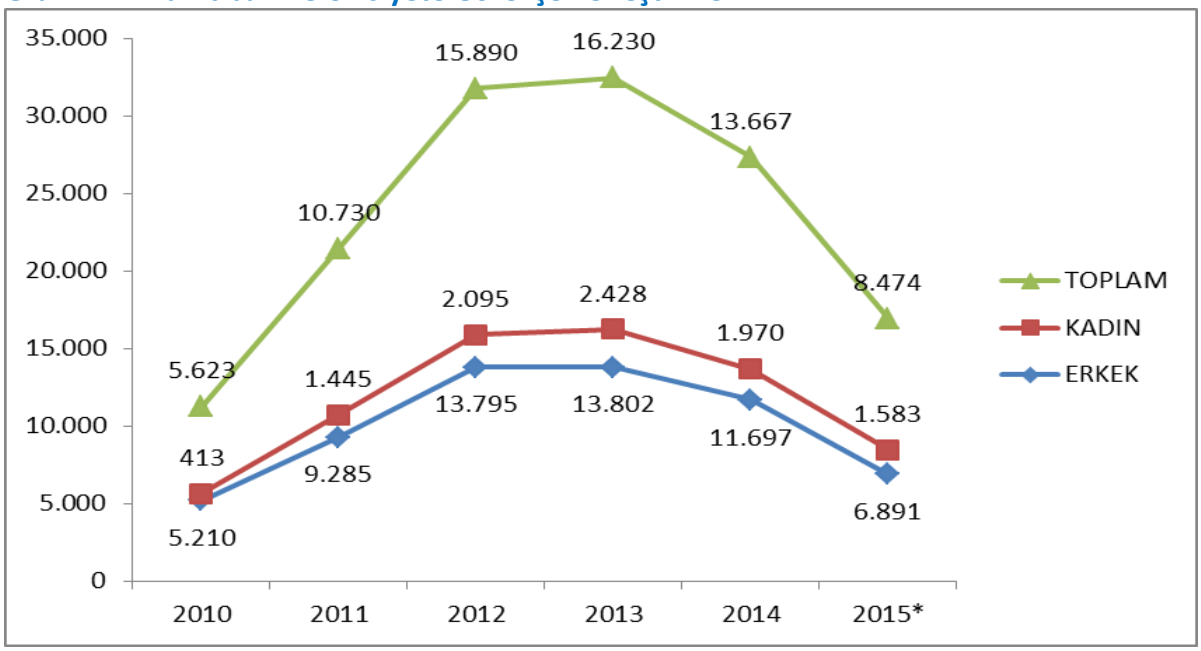

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere bakıldığında; ilk iki sırayı Beden İşçisi (genel) ve Temizlik görevlisi mesleklerinin aldığı görülmektedir. Bu meslekleri sırasıyla; Güvenlik Görevlisi, Reyon Görevlisi ve Satış danışmanı meslekleri takip etmektedir.

Sanayi ağırlıklı işyerlerinin fazla olduğu Gaziantep'te işe yerleşen elemanların Beden İşçisi(Genel) mesleğinde fazla olmasının sebebi işverenlerin vasıf belirtmeyip tüm imal işlerinde fiziksel yeterliliğe sahip elemanları bu meslek grubu olarak kabul etmeleri şeklinde değerlendirilebilir.

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**işe yerleştirme**
Beden İşçisi (Genel)	4752
Temizlik Görevlisi	1131
Güvenlik Görevlisi	569
Reyon Görevlisi	257
Satış Danışmanı	109
Hasta Danışmanı	86
Şişe Tasnifçisi	80
Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	78
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	76
Sekreter	75
Diğer Meslekler	1261
Genel Toplam	**8474**

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

1.2.4.MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

İŞKUR işgücü piyasasının nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak, istihdamı artırmak amacıyla işgücü yetiştirme kursları açmaktadır.

İŞKUR (UMEM) Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi Kurslarını, işgücü piyasasının vasıflı eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla düzenlemektedir. Engelli kurslarıyla engellilerin meslek edinmesini sağlamakta, Girişimcilik kurslarıyla işsiz vatandaşların kendi işlerini kurmalarını hedeflemektedir. İşbaşı Eğitim Programları işsizlere iş tecrübesi kazandırmak işgücü piyasasının vasıflı eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla düzenlenmektedir. Tablo 5 Gaziantep'te yıllar itibari ile İŞKUR tarafından düzenlenen kursları göstermektedir.

2014 ve 2015 yıllarında Gaziantep'te en fazla kurs İşbaşı eğitim programı (İEP) kapsamında düzenlenmiştir. 2015 yılının ilk altı ayında 604 adet İEP kursu, 127 adet Mesleki eğitim kursu ve 21 adet Girişimcilik programı düzenlenmiştir. 2014 yılında toplam 4.572 kişinin yararlandığı aktif işgücü programlarından 2015 yılının ilk altı ayında 5.111 kişi yararlanmıştır. Ayrıca 2014 yılında 1.400 kişinin yararlandığı Toplum Yararına Programlardan 2015 yılında 4.320 kişi yararlanmıştır.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif işgücü programları								Toplum yararına programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	127	2.316	604	2.271	21	524	752	5.111	27	4.320
2014	114	1.683	588	1.939	39	950	741	4.572	19	1.400
2013	93	1.519	390	1.619	32	782	515	3.920	39	2.550
2012	237	4.653	168	607	26	638	431	5.898	115	7.436
2011	193	4.157	93	371	8	192	294	4.720	88	4.121
2010	142	2.692	50	231	7	194	199	3.117	11	840

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

1.2.5.İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası; bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybedenlere, uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayarak kendilerinin ve aile fertlerinin zor duruma düşmelerini önleyen, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren, Devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur. İşsizlik sigortası, ekonomik büyümenin yanı sıra sosyal gelişmenin sağlanması ve gelirin toplumda adil ve dengeli bir biçimde paylaştırılmasını amaçladığı için sosyal devlet olma ilkesinin bir gereğidir.

Tablo 6'ya bakıldığında 2014 yılında işsizlik ödeneğini hak eden kişilerin sayısına 2015 yılının ilk 6 ayında ulaşıldığı görülmektedir. 2015 yılında işsizlik ödeneğine başvuranların dikkat çekici seviyede artması ilimiz işgücü piyasasında önemli bir sıkıntı yaşandığını göstermektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik ödeneği başvuru sayısı	İşsizlik ödeneği hak eden sayısı
2015*	15.359	10.076
2014	15.509	10.268
2013	10.163	6.569
2012	8.430	5.716
2011	6.637	6.002
2010	5.776	5.352

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Mesleklere göre işsizlik ödeneği hak edenlerin sayılarına bakıldığında bu alanda ilk sırayı Beden işçisi(genel) mesleğinin aldığı görülmektedir. Bobin-Katlama-Büküm makine operatörü ve Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah meslekleri bu mesleği takip etmektedir.

İşsizlik ödeneğini hak eden meslekler ağırlıklı olarak Sanayi sektörü meslekleridir. Özellikle Tekstil sektörünü ilgilendiren bu mesleklerin fazlalığı Gaziantep işgücü piyasasının bu sektör açısından ekonomik anlamdaki daralmasını göz önüne koymaktadır.

Gaziantep'te ki ihracat yapan firmaların fazlalığı Dünya ekonomilerindeki dalgalanmalardan etkilenen bir işgücü piyasası oluşturmakta, bu durum özellikle istihdam ve işsizlik anlamında ili olumsuz etkilemektedir.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik ödeneğini hak edenler
Beden İşçisi(Genel)	1988
Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	525
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	464
Temizlik Görevlisi	285
Şoför-Yük Taşıma	218
Konfeksiyon İşçisi	191
Vater Makinesi Operatörü	158
Satış Danışmanı	155
Şoför(Yolcu Taşıma)	153
Büro Memuru(Genel)	151
Ön Muhasebeci	143
İplik Eğirme Operatörü (RİNG/VATER/VARGEL)	134
Genel Toplam	**8875**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

2.1.AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye geneli, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu"[3] kapsamında, Temel işyeri bilgileri, Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek), Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi), Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni) ve 30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye geneli tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki

[3] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir

kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

2.2.İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde işyerleriyle ilgili çeşitli özellikleri içeren tablo ve grafikler verilmektedir. İşyerlerinin yapısal ve sosyal özelliklerini de içeren tablo ve grafikler Gaziantep işgücü piyasasını değişik açılarla inceleme imkanı sunmaktadır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir.

2.2.1.İŞYERİ VERİLERİ

Aşağıdaki tablo sektörlere göre işyeri oranlarını göstermektedir. Buna göre Gaziantep'te ki işyerlerinin %32,1'i İmalat sektöründedir. Bu sektörü %24,3'lük oranla Toptan ve perakende ticaret ve %16,6'lık oranla İnşaat sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör toplam oranın %73'ünü oluşturmaktadır ve Gaziantep için ana sektörlerdir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
İmalat	32,1%
Toptan ve perakende ticaret	24,3%
İnşaat	16,6%
Ulaştırma ve depolama	6,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3,2%
Eğitim	2,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	1,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,9%
Bilgi ve iletişim	0,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,2%

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep ilinde en az işyeri Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe iken Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

Gaziantep ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 135.304 kişi çalışmaktadır. Çalışanların %87,8'i erkek, %12,2'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların %72,5'i erkek, %27,5'i kadındır. Gaziantep'te kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Gaziantep'te ki sanayi ağırlıklı işyerlerinin fazlalığı bu dağılımın çıkmasında önemli bir etkendir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre kadın çalışan oranı %11,5'ten %12,2'ye yükselmiş olması da kadın istihdamı yönünden Gaziantep'in az da olsa iyileşme periyoduna girmiş olduğunun bir göstergesidir.

Sektörlere göre en fazla çalışan İmalat sektöründe iken bu sektörü Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörleri takip etmektedir. Sektörlere kendi içerisinde cinsiyet bazında bakılacak olursa kadınların ağırlıklı olarak çalıştığı sektörler %51,8 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile %41,8 ile Eğitim sektörleridir. Erkekler için cinsiyet bazlı çalışma oranının en fazla olduğu sektörler ise %96 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile %94,5 ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir. Türkiye geneline bakıldığında cinsiyete göre sektörel bazda erkeklerin kadınlara oranla en fazla faaliyet gösterdikleri sektör Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü iken, kadınların erkeklere göre en fazla faaliyet gösterdikleri sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleridir.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Gaziantep'te kadın çalışan sayısının erkek çalışandan fazla olduğu tek sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleridir.

Genel itibari ile Gaziantep'te İmalat ve Ticaret sektörlerindeki işyerlerinin fazlalığı kadın çalışan sayısında düşüşe neden olmakta ve kadın çalışan oranını düşürmektedir.

Gaziantep'te toplam çalışanların %53,5'i İmalat, %13,8'i Toptan ve perakende ticaret ve %8,1'i İnşaat sektörlerinde çalışmaktadır. Bu üç sektörde çalışanların toplamı %75,4'lük bir orana sahiptir. Türkiye genelinde ise toplam çalışanların %37,2'si İmalat, %15,9'u Toptan ve perakende ticaret ve %9,7'si İnşaat sektörlerinde çalışmaktadır. Bu üç sektörün Türkiye geneli toplamı oranı %62,8 ile Gaziantep ilinden hayli düşük durumdadır. Bu durum ilin

işgücü piyasası yapısının Türkiye genelinden farklı olduğunu ve alınacak/uygulanacak politikaların Gaziantep özelinde olması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 9: Gaziantep'te Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+	
Sektörler	**Erkek**	**Kadın**
İmalat	93,1%	6,9%
Toptan ve perakende ticaret	85,1%	14,9%
İnşaat	93,7%	6,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	86,6%	13,4%
Ulaştırma ve depolama	94,5%	5,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	48,2%	51,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	81,7%	18,3%
Eğitim	58,2%	41,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	75,5%	24,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetler	93,6%	6,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	78,9%	21,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	78,8%	21,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	79,6%	20,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	96,0%	4,0%
Bilgi ve iletişim	60,8%	39,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	93,2%	6,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	90,6%	9,4%
Genel Toplam	**87,8%**	**12,2%**

Kaynak: İPA 2015

İlimizde en az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da genel itibari ile azdır. Gaziantep'te en az çalışanı olan sektör Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörüdür.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Gaziantep ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 46'dır. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Gaziantep'te ki işyerleri Türkiye geneline göre daha büyük ölçekli işyerleridir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

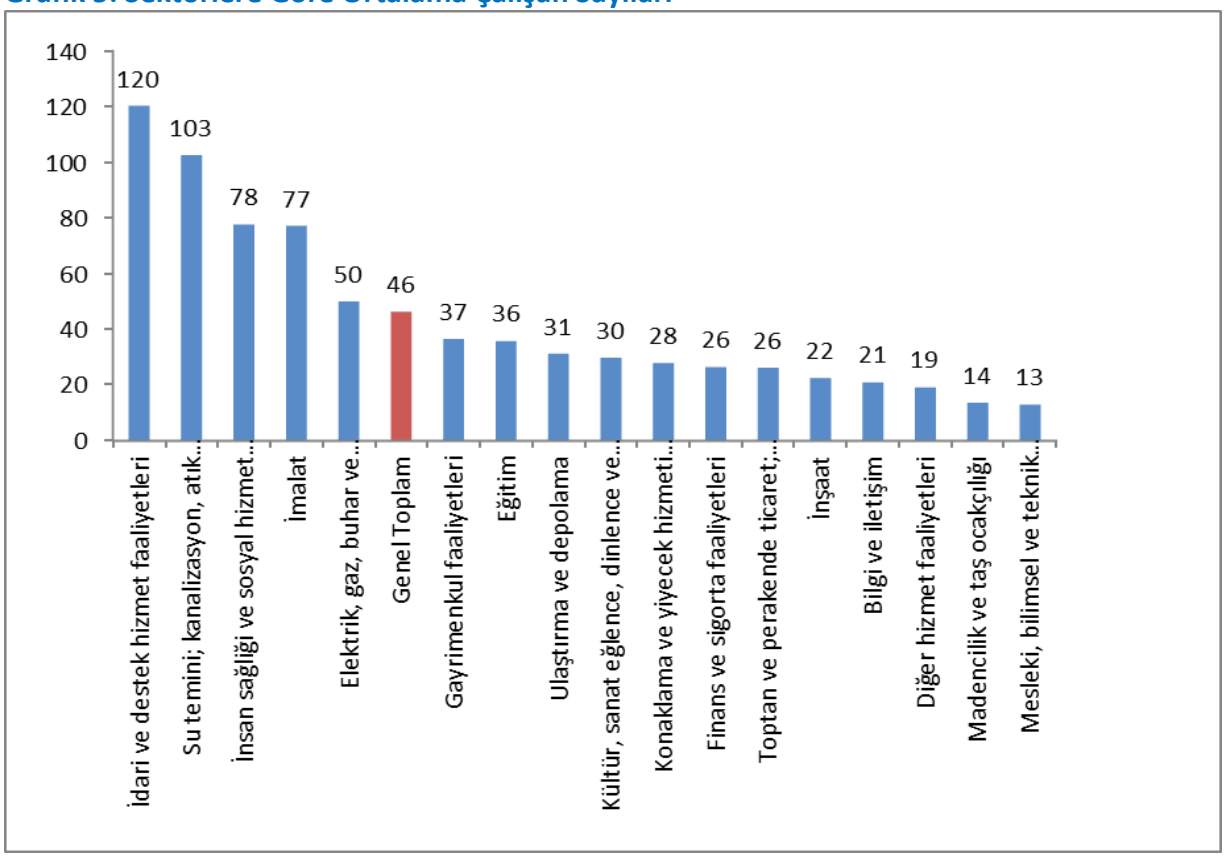

Kaynak: İPA 2015

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Bu durum Gaziantep için de söz konusudur. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Gaziantep'te bu sayı 77'dir. Gaziantep'te ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Gaziantep'te ki işyerlerinin yaş grubuna göre dağılımına bakıldığında en fazla işyerinin 5-9 yaş arasında olduğu görülmektedir. Bu yaş aralığının oranı %30,3'tür. Bu oran Türkiye geneli ile benzerlik taşımaktadır. Türkiye genelindeki işyerlerinde en fazla oran %27 ile 5-9 yaş grubuna aittir. Türkiye genelinde 25 yaş ve üzerindeki işyerlerinin oranı %13 iken Gaziantep için bu oran %9,1'dir.

Grafik 6 incelendiğinde işyerlerinin belli yaş aralığından sonra devamlılığını yitirdiği gözlenebilir. Yıllar itibari ile açılan işyerleri kapanmakta bunun neticesinde işgücü piyasasında

yeni girişimler ortaya çıkmaktadır. Nitekim Gaziantep'teki işyerlerinin toplam içerisindeki oranının ilk on yıl artış gösterdiği onuncu yıllarından itibaren de giderek azaldığı görülmektedir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

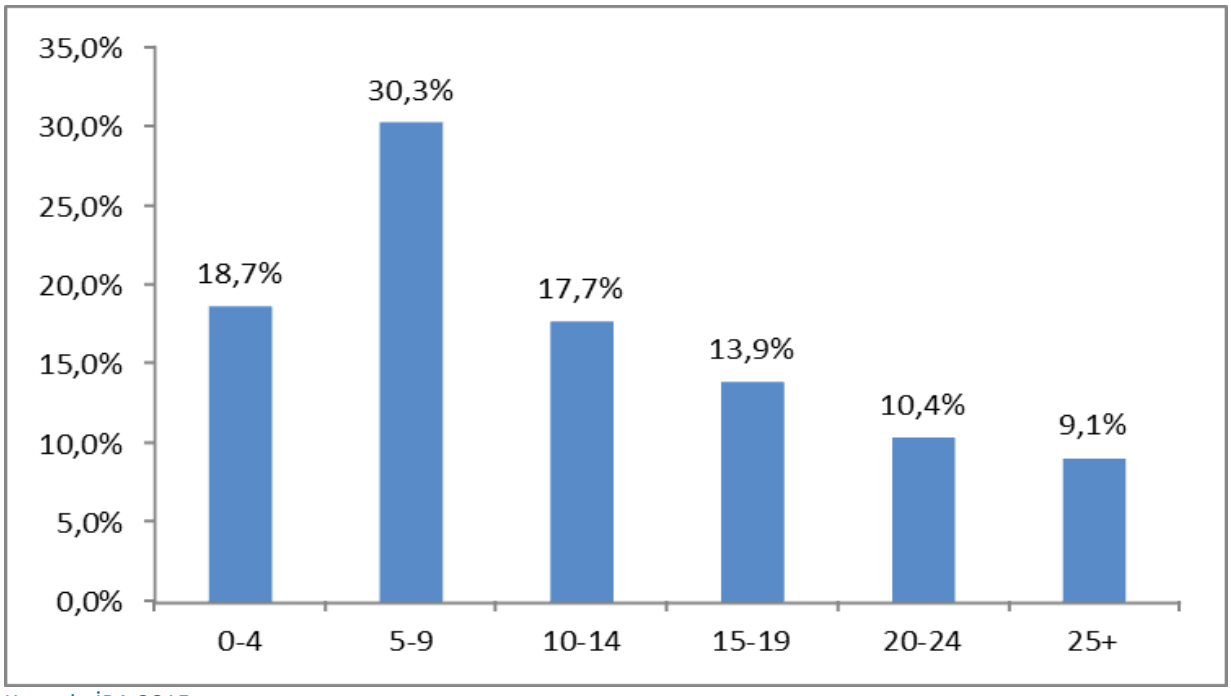

Kaynak: İPA 2015

Tablo 10 Çalışanların meslek grupları ve cinsiyete göre dağılımını göstermektedir. Gaziantep'te çalışanların en fazla olduğu meslek grubu Tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. İmalat alanında çok fazla işyerine sahip olan Gaziantep için bu doğal bir sonuçtur. Bu meslek grubunu Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu takip etmektedir.

Meslek grupları içerisinde kadınların en fazla olduğu grup Büro hizmetinde çalışanlar meslek mensupları grubudur. Kadınlar bu grubun %39,5'ini oluştururlar. Erkeklerin en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubudur. Erkekler bu grubun %97,7'sini oluştururlar. Her iki cinsiyet grubunun sayısal olarak en az olduğu meslek grubu Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlardır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	10+		
	Kadın	Erkek	Toplam
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1029	43750	44779
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	580	23293	23873
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2708	18884	21592
Hizmet Ve Satış Elemanları	2148	10354	12503
Profesyonel Meslek Mensupları	4370	7022	11392
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3480	5330	8810
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslekler	1759	6978	8736
Yöneticiler	338	2211	2550
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	144	926	1070
Genel Toplam	**16.557**	**118.747**	**135.304**

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep ilinde Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki oranı %33,1 iken bu oran Türkiye genelinde %18,3'tür. Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun Gaziantep'te ki oranı %17,6 iken Türkiye geneli oranı %16,9'dur. Gaziantep'te Profesyonel meslek mensupları grubunun kadınlardaki oranı %38,3 iken Türkiye genelindeki oranı %42'dir. Yine bu meslek grubunda çalışanların cinsiyet dağılımları Türkiye geneli oranları ile örtüşmektedir. Gaziantep'te çalışanların %15,9'u Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışırken, bu oran Türkiye genelinde %16,7'dir. Gaziantep ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye geneline oldukça yakındır. Gaziantep ilinde çalışanların büyük kısmının nitelikli ve kalifiye eleman olması Gaziantep'in işgücü piyasası yapısıyla ilgilidir. Gaziantep'te nitelikli eleman çalıştıran işyerlerinin fazla olması bu sonucu doğurmaktadır.

Çalışılan meslek gruplarına genel anlamda bakıldığında kadınların daha az beden gücü gerektiren işler ile üst öğrenim gerektiren meslek gruplarına yöneldiği görülebilir. Buna karşın erkeklerin ise daha fazla beden gücü gerektiren işler, uzun süreli mesleki tecrübe gerektiren işlere ve sanayi sektörünün gereksinim duyduğu makine operatörlüğü mesleklerinde çalıştığı söylenebilir.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

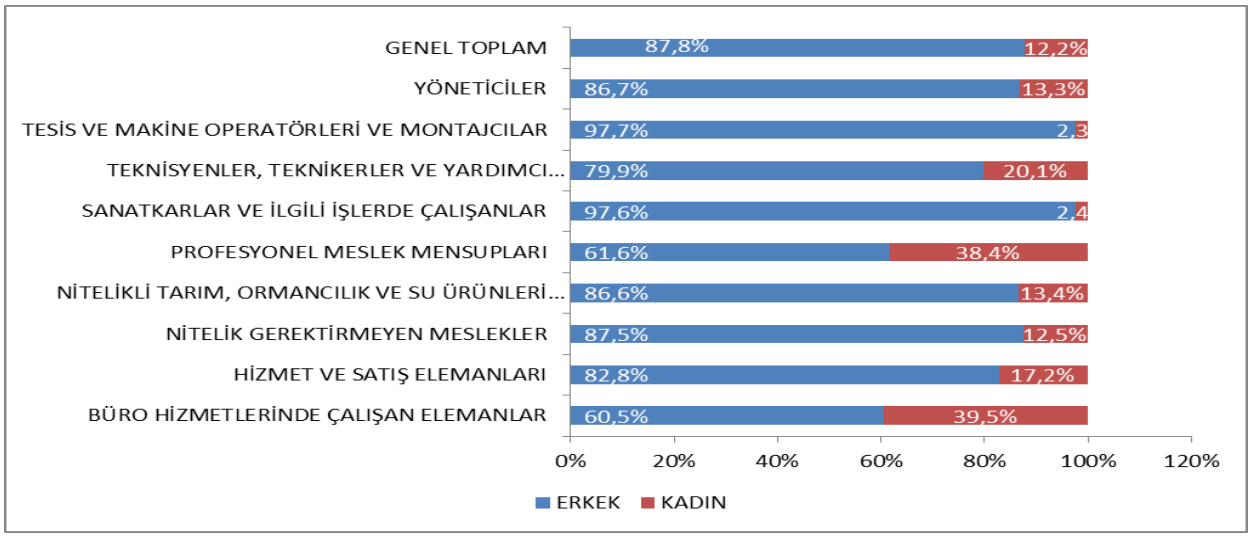

Kaynak: İPA 2015

Tablo 11 Gaziantep ilinde çalışan sayısı en fazla olan meslekleri göstermektedir. Buna göre Gaziantep'te en çok çalışılan üç meslek Beden işçisi(genel), Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Konfeksiyon işçisi meslekleridir.

Gaziantep'te çalışanlar içerisinde erkeklerin oldukça yüksek oranda çalışıyor olması sonucu erkeklerde en fazla çalışılan ilk üç meslek toplam ile aynı çıkmaktadır. Kadınlarda ise en fazla çalışılan üç meslek Temizlik görevlisi, Muhasebeci ve Sekreterdir. Gaziantep'in ağırlıklı olarak tekstil sektöründe faaliyette bulunması meslekler bazında tabloya yansımıştır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Muhasebeci	Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah
Konfeksiyon İşçisi	Sekreter	Konfeksiyon İşçisi
Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	Hemşire	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Satış Danışmanı	Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü
Şoför (Yolcu Taşıma)	Büro Memuru (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Hasta Danışmanı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Şoför-Yük Taşıma	Halı Desinatörü	Şoför-Yük Taşıma
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Çaycı	Muhasebeci
Beden İşçisi (İnşaat)	Ön Muhasebeci	Satış Danışmanı

Kaynak: İPA 2015

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin %41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Gaziantep ilinde %55,3'tür. Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü işverenlere ulaşma açısından büyük gayret sarf etmektedir. Bu anlamda Gaziantep Türkiye geneli ortalamasını geride bırakmıştır.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı	İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerleri dağılımı
İmalat	66,5%	21,3%
Toptan ve perakende ticaret	58,3%	14,2%
İnşaat	34,3%	5,7%
Ulaştırma ve depolama	44,2%	2,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	61,5%	2,3%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	62,3%	2,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	48,5%	1,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	65,2%	1,6%
Eğitim	41,0%	1,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	50,9%	0,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	52,0%	0,4%
Bilgi ve iletişim	58,8%	0,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	60,0%	0,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	75,0%	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	60,0%	0,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	14,3%	0,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	20,0%	0,0%
Genel Toplam	**55,3%**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleridir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü İŞKUR hizmetlerinden en az faydalanan sektörlerdir.

Gaziantep'te İmalat sektöründeki işe giriş-çıkış sirkülasyonun fazla olması, hızlı ve doğru eleman temini noktasında firmaların yaşadığı sıkıntılar bu sektördeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden daha fazla yararlanmalarını sağlamaktadır.

Tablo 13 Gaziantep'te part-time çalışanı olan işyerlerini ve çalışan sayılarını göstermektedir. Gaziantep'te part-time çalışma yapan işyerlerinin oranı %6,5 iken bu oran Türkiye geneli için %8,6'dır. Gaziantep'te part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın çalışan	Erkek çalışan	Toplam
Eğitim	20,5%	465	811	1276
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,4%	1822	1417	3239
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	12,5%	5	39	44
Bilgi ve iletişim	11,8%	12	10	22
Ulaştırma ve depolama	9,8%	83	1274	1356
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,1%	46	96	141
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8,7%	25	312	337
Gayrimenkul faaliyetleri	6,7%	3	32	35
İmalat	5,9%	430	4828	5257
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5,8%	49	126	175
Toptan ve perakende ticaret	5,5%	392	1387	1779
Diğer hizmet faaliyetleri	4,1%	10	16	27
İnşaat	2,8%	10	283	294
Genel toplam	**6,5%**	**455**	**518**	**973**

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep'te bulunan toplam 16 sektörün 13'ünde part-time çalışma yapılmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri oranı %20,5 ile Eğitim sektörüdür. Bu sektörü %20,4 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Bu sektörlerdeki her 5 işyerinin 1'i part-time çalışma yapmaktadır. Sektörler içerisindeki en az part-time çalışma İnşaat sektöründe görülmektedir. Türkiye genelinde bakıldığında en yüksek orana sahip olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü iken en düşük oran Madencilik sektörüne aittir.

Tablo 13'te part-time çalışma yapan sektörlerin çalışan sayılarına bakıldığında en fazla çalışanın 5257 kişi ile İmalat sektöründe olduğu görülürken, bu sektörü 3239 kişi ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Gaziantep ilinde çalışanların %10,3'ü part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran %20,8 olup Gaziantep iline göre çok daha yaygındır.

Gaziantep'te part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların %24'ü kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Gaziantep'te part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların %39'u kadındır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler[4]

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Hemşire	Şoför (Yolcu Taşıma)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Hasta Danışmanı	Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah
Temizlik Görevlisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Sekreter	Beden İşçisi (Genel)	Hemşire
Satış Danışmanı	Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi (Hastane)	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi (Hastane)
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Satış Danışmanı
Diğer Üniversite Ve Yüksek Okul Öğretim Üyeleri	Temizlik Görevlisi (Hastane)	Güvenlik Görevlisi
Kasiyer	Diğer Üniversite Ve Yüksek Okul Öğretim Üyeleri	Hasta Danışmanı

Kaynak: İPA 2015

Tablo 14'te Part-time çalışanı olan işyerlerindeki meslekler gösterilmektedir. Bu tabloya göre kadınlarda en fazla part-time çalışmanın olduğu ilk üç meslek Hemşire, Hasta danışmanı ve Temizlik görevlisidir. Erkeklerde ise ilk üç meslek Şoför(yolcu taşıma), Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Konfeksiyon işçisidir. Erkek çalışan sayısının fazla olmasından dolayı genel toplamdaki meslekler de Erkek çalışanların meslekleriyle aynı sonucu vermektedir.

[4] Araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanlarının hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır. Tablo part-time çalışmanın en fazla olduğu işyerlerindeki çalışanların cinsiyete göre en fazla çalışılan meslekleri göstermektedir.

Tablo 15 Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan sektörleri göstermektedir. Gaziantep ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin %23,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde %17,7 olarak gerçekleşmiştir. Gaziantep ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstünde olup bunun en büyük nedeni ilin lokomotif sektörü olan imalat sektöründen kaynaklanmaktadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Sektörler

Sektör	İşyeri	Çalışan sayısı		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	50,0%	12	349	361
İmalat	43,6%	3845	55199	59044
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	43,2%	432	1642	2073
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	40,0%	12	100	112
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	40,0%	14	17	31
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	28,9%	2940	3091	6032
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23,2%	533	3869	4402
Gayrimenkul faaliyetleri	20,0%	10	54	64
Toptan ve perakende ticaret	18,8%	808	5560	6368
Madencilik ve taş ocakçılığı	14,3%	0	59	59
Diğer hizmet faaliyetleri	12,2%	108	296	404
Bilgi ve iletişim	11,8%	10	24	34
Ulaştırma ve depolama	10,9%	67	1337	1404
Finans ve sigorta faaliyetleri	4,0%	1	227	228
İnşaat	2,1%	26	447	473
Eğitim	1,3%	66	57	123
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,0%	7	11	19
Genel toplam	23,6%	8891	72339	81231

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı olarak çalışan işyerlerinin oranlarına bakıldığında ilk sırayı Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörünün aldığı görülmektedir. Bu sektördeki her 2 işyerinin 1'i vardiyalı çalışmaktadır. İmalat sektöründe oransal anlamda en fazla vardiyalı çalışmanın yapıldığı sektörlerdendir. Bu sektörde vardiyalı çalışma oranı %43,6'dır. Türkiye geneline bakıldığında en fazla vardiyalı çalışma %47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe gerçekleşmektedir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer almaktadır. Gaziantep'te en az vardiyalı çalışmanın olduğu sektör ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin çalışan sayılarına bakıldığında en fazla çalışanın İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü Toptan ve perakende ticaret ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri takip etmektedir. Nitekim İmalat sektöründe

vardiyalı çalışan sayısı il genelindeki toplam vardiyalı çalışanların üçte ikisinden daha fazlasını oluşturmaktadır.

Gaziantep ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların %10,9'u kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların %53,6'sı vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuş olmakla birlikte vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Ancak kadınların ailesel sorumluluklarından dolayı vardiyalı çalışmayı tercih etmedikleri veya uygun vardiyalarda çalıştırıldıkları tahmin edilmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler[5]

Kadın	Erkek	Toplam
Hemşire	Halı dokuyucu-otomatik tezgah	Halı dokuyucu-otomatik tezgah
Temizlik görevlisi	Konfeksiyon işçisi	Konfeksiyon işçisi
Hasta danışmanı	Beden işçisi (genel)	Beden işçisi (genel)
Halı desinatörü	Bobin-katlama-büküm makine operatörü	Bobin-katlama-büküm makine operatörü
Sekreter	Güvenlik görevlisi	Güvenlik görevlisi
Satış danışmanı	İplik eğirme operatörü (ring/vater/vargel)	İplik eğirme operatörü (ring/vater/vargel)
Muhasebeci	Diğer plastik mamuller imalat işçileri	Temizlik görevlisi
Konfeksiyon işçisi	Temizlik görevlisi	Diğer plastik mamuller imalat işçileri
Çikolata imal işçisi	Dokuma makineleri operatörü / dokumacı	Dokuma makineleri operatörü / dokumacı
Büro memuru (genel)	Vater makinası operatörü	Vater makinası operatörü

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin en fazla çalıştırdığı meslekler cinsiyet bazında incelendiğinde kadınlarda ilk üç sırayı Hemşire, Temizlik görevlisi ve Hasta

[5] Tablo 16 yorumlanırken bu meslekte çalışan kişilerin vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır. Bu tabloda vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler sorulmuştur.

danışmanı almaktadır. Türkiye genelinde ise kadınlarda bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Gaziantep'te erkeklerde ilk üç meslek Halı dokuyucu-otomatik tezgah, Konfeksiyon işçisi ve Beden işçisi(genel) iken Türkiye genelinde Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

İhracat yapan işyerlerinin sektörel olarak çalışan dağılımlarına bakıldığında Gaziantep'te ki işyerlerinin %22,4'ünün ihracat yaptığı görülebilir. Yani Gaziantep'te ki her 5 işyerinden 1'i ihracat yapmaktadır. Türkiye genelinde bu oran %17,4'tür. Bu durumda Gaziantep'te ihracat yapan firma oranının Türkiye geneli ortalamasından fazla olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Gaziantep ilinde çalışanların %48,7'si ihracat yapan firmalarda istihdam edilmektedir. Bu oran Gaziantep ilimizin ihracat anlamında ne kadar ileri seviyede olduğunu gösteren en önemli göstergelerden biridir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

Sektör	İşyeri	Çalışan sayısı		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	49,1%	98	71	169
Diğer hizmet faaliyetleri	30,0%	2	18	20
Ulaştırma ve depolama	20,4%	16	699	715
Madencilik ve taş ocakçılığı	14,8%	4	18	22
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	14,3%	8	86	94
Finans ve sigorta faaliyetleri	12,5%	1	227	228
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	4,0%	5	39	44
İmalat	2,9%	4005	54087	58092
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,2%	19	79	98
İnşaat	2,0%	18	359	376
Toptan ve perakende ticaret	1,9%	647	5470	6117
Genel toplam	**22,4%**	**4824**	**61152**	**65976**

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep ilinde İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri ve Ulaştırma ve depolamadır. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri almaktadır. Gaziantep'te İhracat yapan işyerlerinde çalışanların yaklaşık %90'ı İmalat sektöründedir. Bu sektörü Toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Ayrıca ihracat yapan sektörlerdeki çalışanların cinsiyet dağılımına bakıldığında

toplam çalışanların yaklaşık %93'ünün erkeklerden oluştuğu ve kadınların oldukça düşük oranda kaldığı görülmektedir.

İhracat yapan işyerlerinin cinsiyete göre çalışan sayısı en fazla olan mesleklere bakıldığında Kadınlarda ilk üç sırada Halı desinatörü, Muhasebeci ve Sekreter meslekleri yer alırken, Erkeklerde Halı dokuyucu-Otomatik tezgah, Beden işçisi(genel) ve Konfeksiyon işçisi mesleklerinin yer aldığı görülmektedir.

Kadın ve Erkeklerde çalışan mesleklerin büyük çoğunluğu İmalat sanayisinin ihtiyaç duyduğu mesleklerdir. Bu anlamda Tablo 17 ve Tablo 18 birlikte incelendiğinde bir uyumun söz konusu olduğu görülmektedir.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Halı desinatörü	Halı dokuyucu-otomatik tezgah	Halı dokuyucu-otomatik tezgah
Muhasebeci	Beden işçisi (genel)	Beden işçisi (genel)
Sekreter	Konfeksiyon işçisi	Konfeksiyon işçisi
Çikolata imal işçisi	Bobin-katlama-büküm makine operatörü	Bobin-katlama-büküm makine operatörü
Konfeksiyon işçisi	İplik eğirme operatörü (ring/vater/vargel)	İplik eğirme operatörü (ring/vater/vargel)
İmal işçisi	Diğer plastik mamuller imalat işçileri	Diğer plastik mamuller imalat işçileri
Büro memuru (personel)	Dokuma makineleri operatörü / dokumacı	Dokuma makineleri operatörü / dokumacı
Temizlik görevlisi	Torba ve çuval dikme makinesi işçisi	Torba ve çuval dikme makinesi işçisi
Çaycı	Sevkiyat görevlisi	Sevkiyat görevlisi
Paketleme işçisi (gıda)	Tekstüre makinesi operatörü	Tekstüre makinesi operatörü

KAYNAK: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Gaziantep'te ki işyerlerinin %47'si, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise %41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

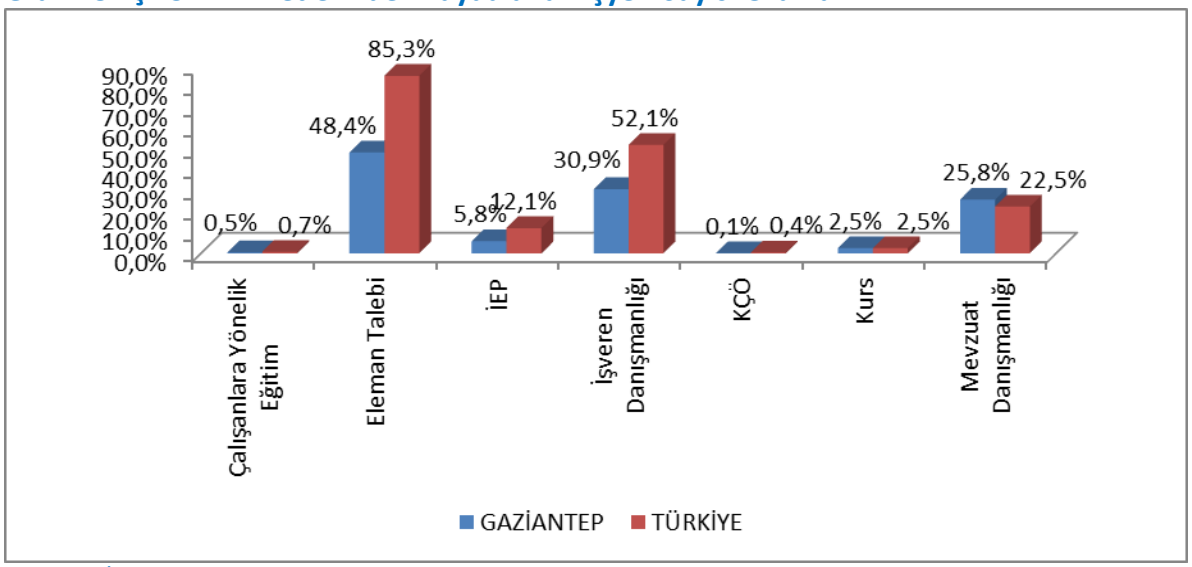

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 8'e bakıldığında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmaların en fazla Eleman talebi noktasında ihtiyaç belirttikleri görülmektedir. Firmalar %48,4 oranında İŞKUR'dan eleman temininde yardım almışlardır. Bu oran Türkiye genelinde %85,3'tür. İşveren danışmanlığından faydalanan işverenlerin Gaziantep oranı %30,9 iken Türkiye geneli oranı %52,1'dir. Mevzuat danışmanlığı konusunda Gaziantep oranı Türkiye geneli oranından fazladır.

Gaziantep ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Bu yaş grubunun faydalanma oranı %28,4'tür. 10-14 yaş grubunun İŞKUR'dan faydalanma oranı %19,8 iken 15-19 yaş grubundaki işverenler İŞKUR'dan %15,3 oranında faydalanmaktadır.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

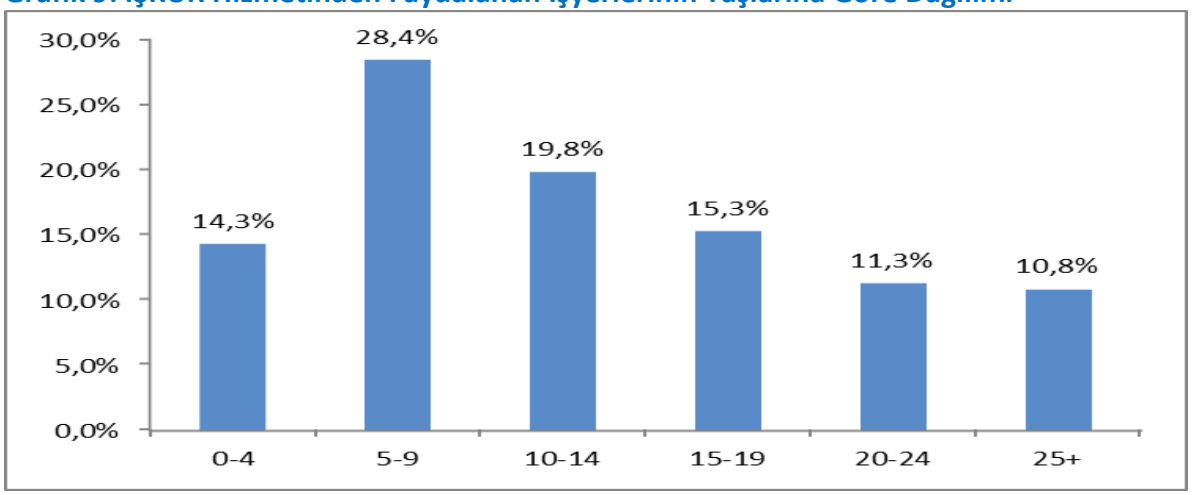

KAYNAK: İPA 2015

İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranları göz önüne alındığında tüm yaş gruplarındaki firmaların en fazla eleman talebinden yararlandığı söylenebilir. Yine tüm yaş gruplarındaki firmalar ikinci olarak İŞKUR'un işveren danışmanlığı hizmetinden faydalanırken üçüncü olarak mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır. Gaziantep'te ki firmalar İşbaşı eğitim programlarından yararlanma oranlarını dördüncü sırada belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

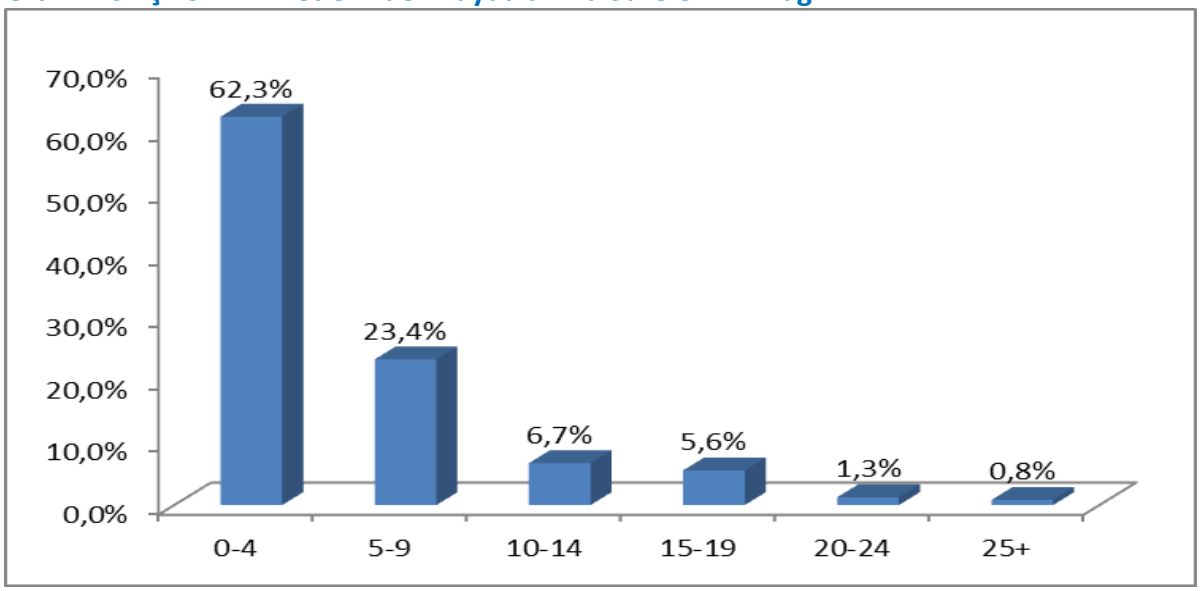

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin %62,3'ünün 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. İkinci sırada %23,4 oranında görüş bildiren firmaların İŞKUR'dan yararlanma süreleri 5-9 yıl arasıdır.

Gaziantep ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Çalışanl ara yönelik eğitim	Eleman talebi	İep	İşveren danışma nlığı	Kçö	Kurs	Mevzuat danışma nlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
İmalat	1,3%	93,0%	12,6%	55,4%	0,3%	5,7%	52,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	16,7%	100,0%	50,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetim faaliyetleri	0,0%	66,7%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	16,7%
İnşaat	0,6%	82,5%	2,5%	51,9%	0,0%	0,6%	45,6%
Toptan ve perakende Ticaret	0,2%	86,1%	8,7%	59,8%	0,0%	3,5%	43,4%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	76,5%	6,2%	56,8%	0,0%	3,7%	48,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	90,6%	9,4%	56,3%	0,0%	1,6%	36,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	90,0%	10,0%	50,0%	0,0%	0,0%	30,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	84,6%	23,1%	38,5%	0,0%	15,4%	38,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	55,6%	0,0%	0,0%	55,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri	4,2%	81,3%	8,3%	50,0%	2,1%	2,1%	35,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	80,0%	6,7%	53,3%	0,0%	0,0%	46,7%
Eğitim	0,0%	84,4%	15,6%	68,8%	0,0%	9,4%	46,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	86,2%	31,1%	46,6%	0,0%	12,1%	41,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlen.	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	3,9%	79,9%	12,0%	59,9%	0,0%	16,1%	43,9%
Genel Toplam	**0,9%**	**87,7%**	**10,6%**	**55,9%**	**0,2%**	**4,5%**	**46,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep ilinde Kültür, sanat eğlence ve dinlence sektörü hariç tüm sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti Eleman talebi olmuştur. Hizmetlerden faydalanma alanlarına

bakıldığında en fazla oranda çalışanlara yönelik eğitim isteyen sektör Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörüdür. İşveren ve mevzuat danışmanlığı sektörlerinden en fazla oranda yararlanan sektör Kültür, sanat eğlence ve dinlence sektörüdür. İşbaşı eğitim programından en fazla oranda yararlanan sektörler Elektrik, gaz, buhar, iklimlendirme faaliyetleri ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir. Diğer hizmet faaliyetleri sektörü en fazla oranda Kurs hizmetlerinden yararlanan sektördür.

İŞKUR bu hizmetleri ile işgücü piyasasına etkin şekilde müdahale etmekte ve aktif bir işgücü piyasası oluşmasına büyük katkı sağlamaktadır. Verilen hizmetlerden yararlanan işyeri sayılarının yıllar itibari ile artması İŞKUR'un önümüzdeki yıllarda en etkin kamu kurumları arasında yer almasını sağlayacaktır.

Gaziantep ilinde part-time çalışanı olan, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri İŞKUR hizmetlerinden eleman talebi noktasında yardım almışlardır. Yine bu işyerleri ikinci sırada İşveren danışmanlığı hizmeti talep etmişlerdir. Türkiye genelinde de durum aynıdır. İşbaşı eğitim programından ve Kurs hizmetlerinden en fazla vardiyalı çalışma yapan işyerleri faydalanmıştır. Çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden en fazla yararlanan işyerleri de yine vardiyalı çalışma yapan işyerleridir.

2.2.2.AÇIK İŞLER[6]

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile

[6] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

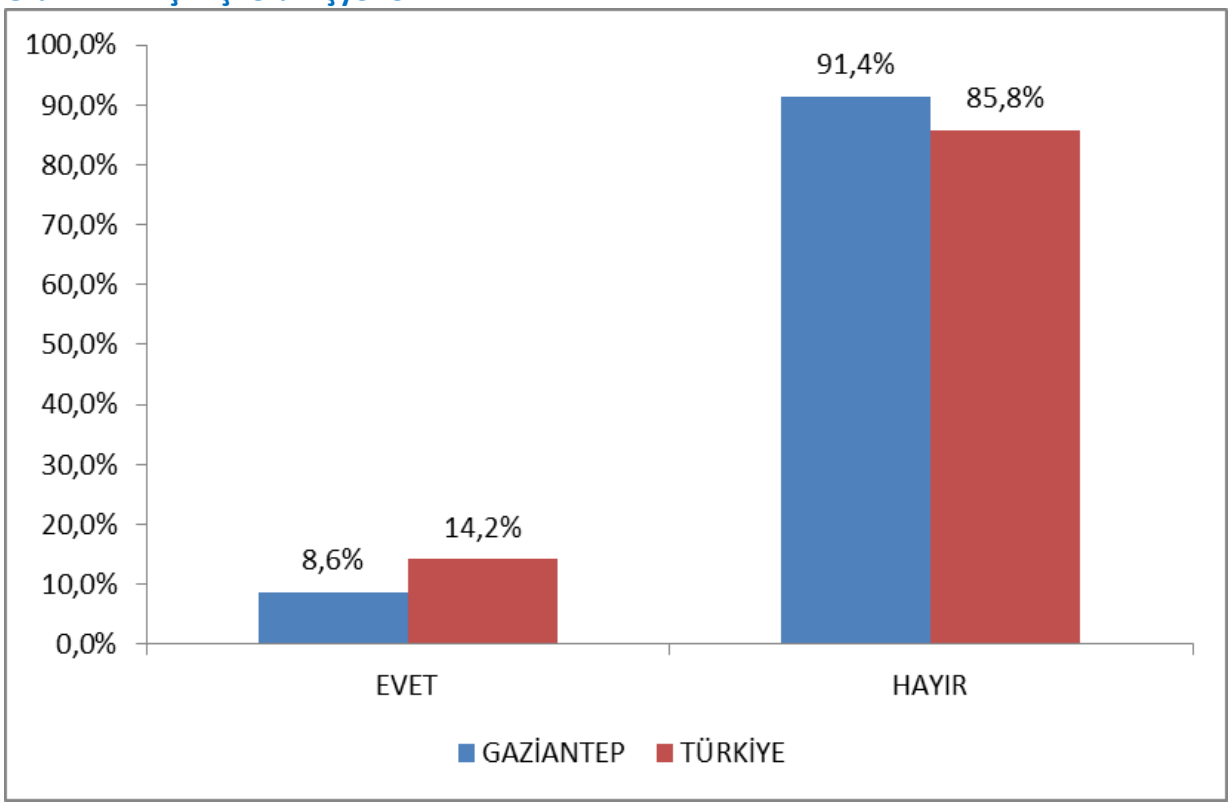

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep ilindeki açık işi olan işyeri oranı %8,6'dır. Türkiye genelinde ise bu oran %14,2'dir. Gaziantep'te ki açık işi olan işyeri oranı Türkiye geneli oranından düşüktür. Firmalar geçen yılın aynı döneminde %19,4 oranında açık iş belirtmişlerdir. Gaziantep'te meydana gelen bu düşüşün sebebi sektörel ve bölgesel anlamda yaşanan krizdir. Gaziantep'in bulunduğu bölgede meydana gelen olumsuz gelişmeler ve özellikle kayıt dışı işçi çalıştırmanın fazlalaşmasının açık iş belirten firma oranlarını azalttığı düşünülmektedir.

Tablo 20 sektörlere göre açık işlerin dağılımlarını göstermektedir. Araştırmanın yapıldığı dönem içerisinde Gaziantep'te ki açık iş sayısı 947 kişidir. Gaziantep'in açık iş oranı %0,7'dir. Bu oran Türkiye genelinde %1,7 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılının aynı dönemine göre Gaziantep'in açık iş oranında düşüş söz konusudur. 2014 yılında Gaziantep'te ki açık iş oranı %2,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektörler	Gaziantep			Türkiye	
	Açık iş	Açık iş dağılımı	Açık iş oranı	Açık iş dağılımı	Açık iş oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı		0,0%	0,0%	0,6%	1,0%
İmalat	339	35,8%	0,5%	44,6%	2,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme		0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi		0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	33	3,5%	0,3%	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret	180	19,0%	1,0%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	53	5,5%	0,9%	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetler	68	7,2%	2,2%	8,8%	2,0%
Bilgi ve iletişim	9	0,9%	2,5%	1,0%	1,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	10	1,1%	1,5%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri		0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri	7	0,8%	0,5%	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14	1,4%	0,2%	6,1%	1,5%
Eğitim	25	2,7%	0,9%	1,1%	0,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	110	11,7%	1,5%	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence spor		0,0%	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	99	10,4%	9,4%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	**947**	**100%**	**0,7%**	**100,0%**	**1,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Sektörler bazında açık iş dağılımına bakıldığında en yüksek oranın %35,8 ile İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü %19 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde de ilk iki sırayı alan sektörler aynıdır. Gerek Gaziantep gerekse Türkiye açısından İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörleri ana sektörlerdir ve açık işlerin yarıdan fazlası bu sektörlerden temin edilmektedir.

Gaziantep'te açık iş vermeyen 5 sektör bulunmaktadır. Bunlar Madencilik ve taş ocakçılığı, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence ve dinlence sektörleridir.

Açık iş oranlarına bakıldığında en yüksek oranın %9,4 ile Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Bilgi ve iletişim sektörü %2,5, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü %2,2 oranlara sahiptirler. En düşük oranda açık işi olan sektör %0,2 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleridir.

Türkiye genelinde en yüksek açık iş oranı olan sektör %2,7 ile Diğer hizmet faaliyetleridir. Bu sektörü %2,1 oranla Mesleki ve bilimsel faaliyetler ve %2 oranlarla İmalat ve konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleridir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi İnşaat sektöründeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

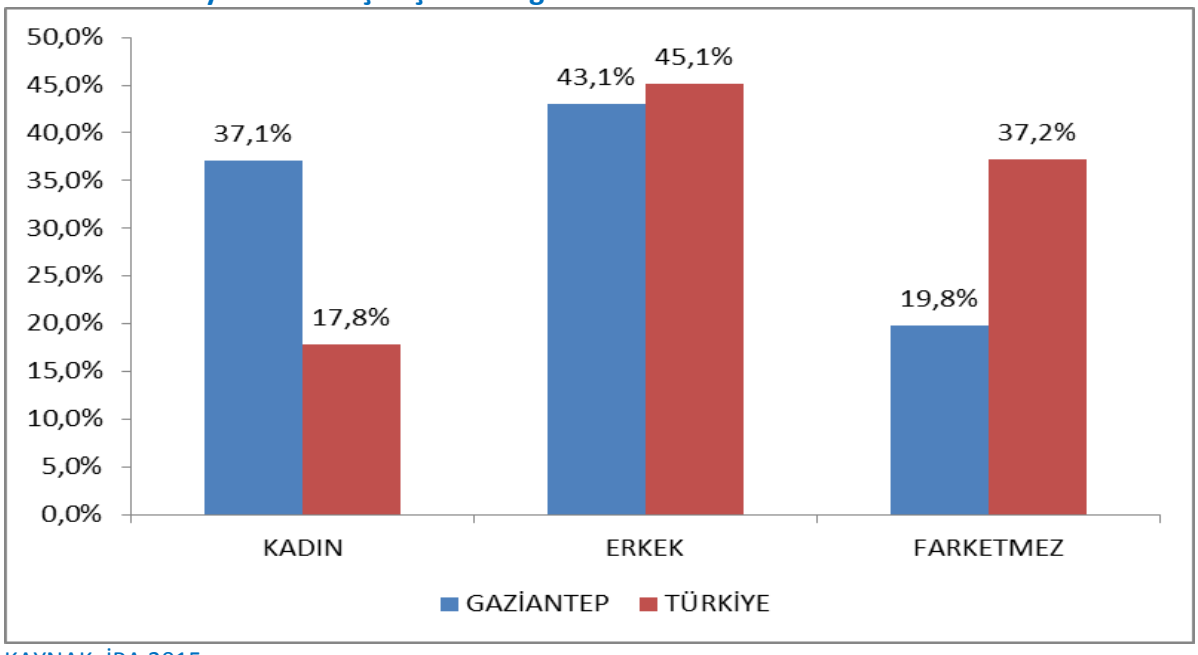

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin cinsiyete göre tercihlerinin belirtildiği Grafik 12'ye bakıldığında toplam açık işlerin %37,1'i için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye genelinde %17,8'dir. Erkeklerde açık iş talebi ise Gaziantep için %43,1, Türkiye geneli için %45,1'dir. Cinsiyet farkı gözetmeyen taleplerde Gaziantep oranı %19,8 iken Türkiye geneli oranı %37,2'dir.

Özellikle kadınlar açısından açık iş talebi Türkiye genelinden fazla olan Gaziantep ili için Kadın istihdamının artması yönünde olumlu gelişmeler olduğu söylenebilir. İlimizde mevcut çalışanlar içerisinde kadınların oranının düşüklüğü göz önüne alındığında bu durumun önemi oldukça artmaktadır. Erkek açık iş oranları açısından ise Gaziantep ve Türkiye geneli durum birbirine yakın sonuçlar içermektedir. Ayrıca grafiğe bakıldığında Gaziantep'te cinsiyete göre eleman çalıştırmanın Türkiye genelinden daha ayırt edici olduğu görülmektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

	10+
Sektörler	**Açık İş Verme Oranı**
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%
İmalat	10,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme	0,0%
İnşaat	3,4%
Toptan ve perakende ticaret	10,1%
Ulaştırma ve depolama	4,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12,5%
Bilgi ve iletişim	11,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4,3%
Eğitim	6,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	18,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	8,1%
Genel Toplam	**8,6%**

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı %8,6 iken, Türkiye genelinde bu oran %14,2 olarak gerçekleşmiştir. Gaziantep'te sektörler bazında en fazla açık iş verme oranı %18,3 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye genelinde %20 ile İmalat sektöründedir. Gaziantep'te ikinci sırada %12,5 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer alırken, üçüncü sırada %11,8 ile Bilgi ve iletişim sektörü bulunmaktadır. Türkiye genelinde sektörel bazda ikinci sırada %19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise %18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Gaziantep'te sektörel bazda Madencilik ve taş ocakçılığı, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence ve dinlence sektörlerinde ise açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

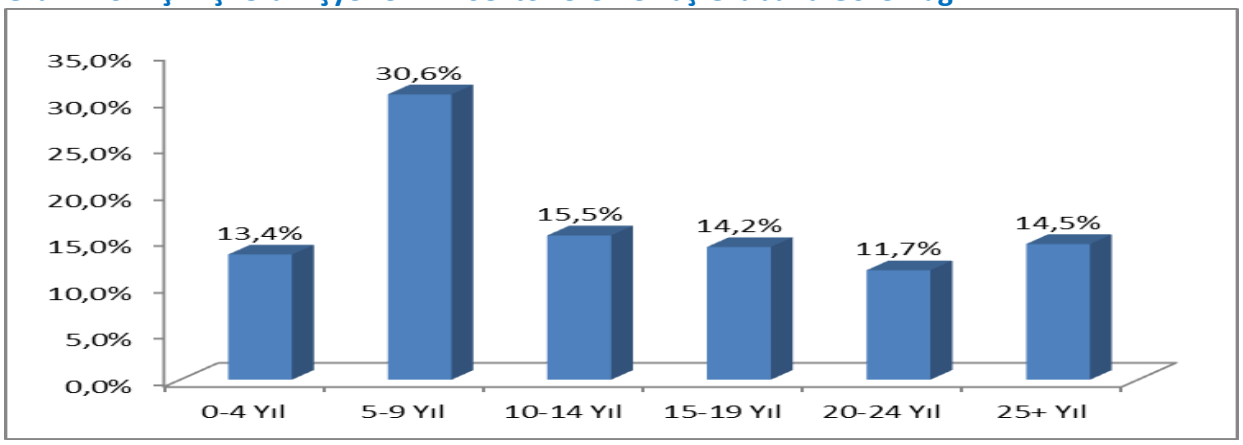

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 13 açık iş veren işyerlerinin yaş gruplarını göstermektedir. Buna göre Gaziantep'te en fazla açık iş veren işyerlerinin %30,6 oranla 5-9 yaş arası işyerleri olduğu görülmektedir. 10-14 yaş arası işyerlerinin açık iş verme oranı %15,5 iken, 25 yıl ve üzerinde olan işyerlerinin oranı %14,5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Farketmez
İmalat	33,3%	53,2%	13,5%
İnşaat	21,8%	62,6%	15,6%
Toptan ve perakende ticaret	28,6%	53,1%	18,3%
Ulaştırma ve depolama	3,8%	96,2%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14,1%	43,8%	42,2%
Bilgi ve iletişim	22,2%	66,7%	11,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14,3%	71,4%	14,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23,1%	0,0%	76,9%
Eğitim	24,0%	8,0%	68,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	53,7%	13,9%	32,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	97,9%	2,1%	0,0%
Genel Toplam	**37,1%**	**43,1%**	**19,8%**

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep'te açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında cinsiyetler arasındaki en yüksek farkın Diğer hizmet faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama sektörlerinde olduğu görülmektedir. Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe kadınlar, Ulaştırma ve depolama sektöründe ise erkekler tercih edilmektedir. Hiç cinsiyet farkı gözetmeyen sektör Finans ve sigorta faaliyetleri sektörüdür. İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde de çok fazla cinsiyet farkı gözetilmemektedir.

Gaziantep'in ana sektörleri olan İmalat, İnşaat ve toptan ve perakende sektörlerinde açık işlerin tercih ağırlığı erkekler yönündedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe genelde bayanlar tercih edilmektedir.

Gaziantep'te açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek grubunda açık iş bulunmamaktadır. Yöneticiler meslek grubundaki açık iş oranı ise %0,1'dir. Türkiye genelinde de en az açık iş talebi bu iki meslek grubunda gerçekleşmiştir.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Gaziantep			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	46	4,9%	0,5%	7,5%	1,10%
Hizmet Ve Satış Elemanları	166	17,5%	1,3%	16,7%	2,20%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	100	10,5%	0,5%	14,9%	1,50%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri	0	0,0%	0,0%	0,4%	1,90%
Profesyonel Meslek Mensupları	188	19,8%	1,6%	7,8%	1,30%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	169	17,9%	0,7%	21,5%	2,20%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel meslekler	115	12,2%	1,3%	8,1%	1,50%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	162	17,1%	0,4%	22,4%	2,10%
Yöneticiler	1	0,1%	0,0%	0,6%	0,30%
Genel Toplam	**947**	**100,0%**	**0,7%**	**100,0%**	**1,70%**

KAYNAK: İPA 2015

Meslek gruplarında Gaziantep için en yoğun açık iş talebi Profesyonel meslek mensupları grubundadır. Bu grubu Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, Hizmet ve satış elemanları ve Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grupları takip etmektedir. Bu meslek gruplarının oranları birbirine yakındır. Türkiye genelinde ise en fazla talep edilen meslek grubu Tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. Bu grubu Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Hizmet ve satış elemanları meslek mensupları grupları takip etmektedir. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Gaziantep ilinde İmalat sanayinde meydana gelen daralmadan dolayı açık işlerin sektör kayması yaşadığı ve bu durumun meslek gruplarında kendini gösterdiği söylenebilir. Önceki yıllarda çok fazla açık iş verilen Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek

grubunun 2015 yılında oransal olarak düşüşü söz konusudur. 2014 yılında %34 olan bu grubun açık iş verme oranı bu yıl %17,1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24 Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımını göstermektedir. Meslek grupları açısından cinsiyet özelliklerine bakıldığında Gaziantep'te erkekler %43,1, kadınlar %37,1 oranında tercih edilmektedir. Türkiye genelinde ise Gaziantep'e göre kadınların oranında düşüş söz konusudur. Türkiye genelinde Erkeklerin oranı %45,1 iken kadınların oranı %17,8'dir.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek grubu	Gaziantep			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	51,1%	35,6%	13,4%	25,5%	25,0%	49,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	28,0%	48,0%	24,0%	21,3%	27,5%	51,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	49,8%	45,1%	5,1%	23,7%	41,7%	34,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	18,6%	61,3%	20,2%
Profesyonel Meslek Grupları	59,9%	9,7%	30,4%	17,6%	19,3%	63,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	44,8%	47,3%	7,9%	11,0%	73,9%	15,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	19,2%	40,8%	39,9%	12,6%	51,1%	36,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	12,6%	74,8%	12,6%	17,0%	46,5%	36,4%
Yöneticiler	100%	0%	0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	**37,1%**	**43,1%**	**19,8%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep'te kadınların en fazla açık iş ihtiyacının olduğu meslek grupları Yöneticiler, Profesyonel meslek mensupları ve Büro hizmetlerinde çalışan elemanlardır. Erkeklerde ise en fazla açık iş verilen meslek grupları Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, Hizmet ve satış elemanları ve Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. Türkiye geneline bakıldığında kadınlarda en fazla açık iş verilen meslek grupları Büro hizmetlerinde çalışanlar, Nitelik gerektirmeyen meslekler ve Hizmet ve satış elemanlarıdır. Erkeklerde ise Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, Nitelikli tarı, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ve Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarıdır.

Açık işlerde istenilen meslek gruplarına cinsiyet fark etmez cevabı veren işverenlerin Gaziantep için en fazla talep ettiği meslek grubu Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları grubudur. Türkiye geneline bakıldığında fark etmez cevabının verildiği en yüksek oranlı meslek grubu Profesyonel meslek mensuplarıdır.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2014		2015	
Meslekler	**Açık iş dağılımı**	**Meslekler**	**Açık iş dağılımı**
Güvenlik Görevlisi	7,3%	Hemşire	6,7%
Sıvı Dolum Makinesi Operatörü	6,4%	Beden İşçisi (Genel)	5,3%
Bobin-Katlama-Büküm Makine Op.	4,7%	Garson (Servis Elemanı)	4,4%
Paketleme İşçisi(Gıda)	3,4%	Sedefkar	4,3%
İmal İşçisi	3,4%	Bakır İşleme Ve Süslemecisi	4,3%
Diğer Plastik Mamuller işçisi	3,1%	Şoför-Yük Taşıma	3,4%
Satış Danışmanı	2,6%	Dokuma Makineleri Operatörü	2,9%
Konfeksiyon İşçisi	2,1%	Satış Danışmanı	2,7%
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	2,0%	Pazarlamacı	2,5%
Reyon Görevlisi	1,7%	Gaz Altı Kaynakçısı	2,2%
Temizlik Görevlisi	1,6%	Kasiyer	1,7%
Şoför(Yolcu Taşıma)	1,6%	Ön Muhasebeci	1,7%
Flekso Baskı Makinesi Operatörü	1,5%	Alüminyum İmalat İşçisi	1,6%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,4%	Araç Muayene İstasyonu Teknisyen	1,6%
Hemşire	1,4%	Reyon Görevlisi	1,4%
Kaynakçı(Oksijen Ve Elektrik)	1,4%	Paketleme İşçisi (El İle)	1,4%
Garson(Servis Elemanı)	1,3%	Akaryakıt Satış Elemanı	1,3%
Paketleme İşçisi(El İle)	1,3%	Paketleme İşçisi (Gıda)	1,3%
Ön Muhasebeci	1,2%	Aşçı Yardımcısı	1,2%
Makarna Paketleme İşçisi	1,2%	Sekreter	1,2%
Kasiyer	1,2%	Bobin-Katlama-Büküm Operatörü	1,2%
Genel Toplam	**100,0%**	**Genel Toplam**	**100,0%**

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılı verileri ile 2014 yılı verileri karşılaştırılmıştır. 2015 yılında en fazla açık iş verilen ilk üç meslek hemşire, Beden işçisi(genel) ve Garson(servis elemanı)'dır. 2014 yılında ise Güvenlik görevlisi, Sıvı dolum makinesi operatörü ve Bobin-katlama-büküm makine operatörüdür.

2015 yılında en fazla açık iş verilen ilk iki meslek 2014 yılında ilk 20 içerisinde yer almayan mesleklerdir. 2014 yılında ilk iki sırada yer alan mesleklerde 2015 yılında açık işlerde ilk 20 meslekte yer almamaktadır. 2014 yılında daha çok Sanayi sektörü ile ilgili meslekler ağırlıklı yer almaktayken 2015 yılında genellikle Hizmet sektörünün ihtiyaç duyduğu

meslekler ilk 20 meslek içerisinde yer almıştır. Aynı zamanda beceri gerektiren mesleklerde 2015 yılında açık işlerde yer almaktadırlar.

Türkiye genelinde ise açık iş sıralamasında ilk üçte birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye genelinin ilk üç sırasında bulunan iki meslek Gaziantep ile aynıdır. Türkiye geneli ile Gaziantep için ilk 20 sırada ortak olan meslekler Beden işçisi(genel), Garson(servis elemanı), Şoför-yük taşıma, Satış danışmanı, Pazarlamacı, Gaz altı kaynakçısı, Kasiyer, Ön muhasebeci, paketleme işçisi(el ile)'dir. Toplam 9 meslek Türkiye geneli ve Gaziantep için ortaktır.

Açık işlerde ihtiyaç duyulan meslekler tablosu ilin içinde bulunduğu yıl için işgücü piyasası yapısıyla ilgili değerlendirme yapmada önemli veri kaynaklarıdır. Gaziantep için 2015 yılında istihdam alanının daha çok üretimden hizmet sektörüne kaydığı yorumu yapılabilir.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Hemşire	Şoför-Yük Taşıma	Garson (Servis Elemanı)
Sedefkar	Beden İşçisi (Genel)	Hemşire
Bakır İşleme ve Süslemecisi	Gaz Altı Kaynakçısı	Pazarlamacı
Beden İşçisi (Genel)	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Antrenör (Spor Eğitimcisi)
Alüminyum İmalat İşçisi	Satış Danışmanı	Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü
Araç Muayene İstasyonu Teknisyeni	Garson (Servis Elemanı)	İmal İşçisi
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Şoför (Yolcu Taşıma)	Sigortacılık Meslek Elemanı
Satış Danışmanı	Aşçı Yardımcısı	Terzi-Abiye, Gelinlik
Sekreter	Tornacı (Torna Tezgahı İşçisi)	Dış Ticaret Meslek Elemanı
Kasiyer	Reyon Görevlisi	Ayakkabı İmalatçısı
Paketleme İşçisi (Gıda)	Pazarlamacı	Kasiyer
Ön Muhasebeci	Güvenlik Görevlisi	Reyon Görevlisi
Aşçı	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	İngilizce Öğretmeni
Temizlik Görevlisi	Sevkiyat Görevlisi	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Paketleme İşçisi (el ile)	Okul Öncesi Öğretmeni

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 26'ya bakıldığında açık işlerin meslek ve cinsiyet bazlı dağılımı görülmektedir. Gaziantep'te kadınlarda açık işlerde talep edilen ilk üç meslek Hemşire, sedefkar ve Bakır işleme ve süslemecisi iken erkeklerde Şoför-yük taşıma, Beden işçisi(genel) ve Gaz altı kaynakçısıdır. Cinsiyet fark etmez denilen mesleklerde ilk üç sırayı Garson(servis elemanı), Hemşire ve Pazarlamacıdır.

Türkiye genelinde tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

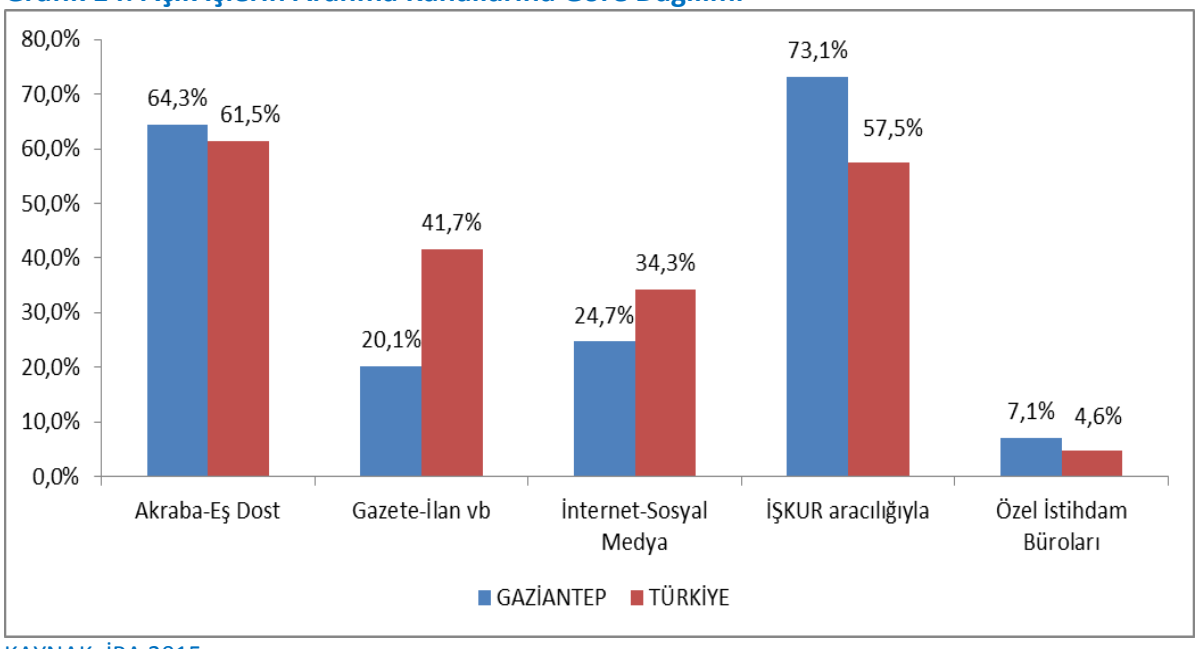

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanalları Türkiye geneli ve Gaziantep için ortak grafikte gösterilmiştir. İşverenlere açık işlerini hangi kanaldan karşıladıkları sorusu sorulmuştur. Buna göre Gaziantep'te işverenler %73,1 oranıyla en fazla İŞKUR aracılığıyla açık işlerini karşılama yoluna giderken, bu oran Türkiye genelinde %57,5'tir. Gaziantep'te akraba-eş dost aracılığıyla açık iş arama kanallarını kullananların oranı %64,3, Türkiye genelinde %61,5'tir. Gazete ilanı ve İnternet-sosyal medya aracılığıyla açık iş arama kanalını kullananların Gaziantep oranı Türkiye geneli oranından düşüktür. Özel istihdam bürolarının Gaziantep oranı %7,1 iken Türkiye geneli oranı %4,6'dır.

Tabloya bakıldığında en önemli açık iş aranma yollarının İŞKUR ve Akraba-eş dost olduğu görülmektedir. Özellikle İŞKUR son yıllarda işgücü piyasasının hakim kurumu olma özelliğini kazanmış ve istihdam alanında hem işverenlerin hem de iş arayanların ilk başvuru noktası olmuştur.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektörler	Akraba-eş dost	Gazete-ilan vb.	İnternet-sosyal medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel istihdam büroları
İmalat	80,6%	10,9%	15,3%	71,5%	4,8%
İnşaat	81,2%	9,4%	21,9%	62,4%	9,4%
Toptan ve perakende ticaret	74,3%	13,7%	20,0%	71,4%	2,3%
Ulaştırma ve depolama	51,9%	0,0%	19,2%	71,2%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyet	32,8%	39,1%	40,6%	73,4%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	11,1%	0,0%	100,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri	100,0%	28,6%	14,3%	57,1%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7,7%	76,9%	92,3%	84,6%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	56,0%	96,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyet	50,9%	3,7%	66,7%	64,8%	39,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	17,2%	82,8%	0,0%	83,8%	0,0%
Genel Toplam	**64,3%**	**20,1%**	**24,7%**	**73,1%**	**7,1%**

KAYNAK: İPA 2015

Sektörlere göre arama kanallarına bakıldığında Gaziantep'te İŞKUR'u en fazla kullanan iki sektör vardır. Bunlar Bilgi ve iletişim ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörleridir. Eğitim sektörü ile idari ve destek hizmetleri faaliyetleri sektörleri de İŞKUR hizmetlerini etkin kullanmaktadırlar. Akraba-eş dost aracılığını en fazla kullanan sektörler Bilgi ve iletişim, Finans ve sigorta faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve eğitim sektörleridir. İnternet ve sosyal medyayı en fazla İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü kullanırken Gazete ilanını en fazla Diğer hizmet faaliyetleri sektörü kullanmaktadır.

Sektörleri kendi içerisinde incelediğimizde Gaziantep'te ki ana sektörler olan İmalat, İnşaat ve Toptan ve perakende sektörlerinin en fazla kullandığı arama kanalları İŞKUR ve Akraba-eş dosttur. Özel istihdam bürolarını en fazla kullanan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleridir.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Profesyonel Meslek Mensupları	43,9%	26,1%	50,0%	80,4%	22,3%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışan	63,6%	32,7%	4,8%	80,0%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	60,9%	22,1%	25,1%	70,0%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri	76,9%	13,3%	23,3%	62,9%	6,3%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı meslekler	78,4%	18,0%	29,5%	72,8%	8,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	62,4%	3,1%	4,1%	81,5%	2,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışanlar	88,9%	8,8%	29,1%	46,8%	8,9%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**64,3%**	**20,1%**	**24,7%**	**73,1%**	**7,1%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 28'e bakıldığında açık iş aranma kanallarından İŞKUR'u en fazla kullanan meslek grubu Yöneticilerdir. İŞKUR'dan Nitelik gerektirmeyen meslekler, Profesyonel meslek mensupları ve Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grupları da etkin olarak açık iş talebinde bulunmaktadırlar. Akraba-eş dost arama kanalını en fazla kullanan meslek grubu Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar olurken, Gazete ilanlarını en etkin kullanan grup Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubudur. Özel istihdam bürolarını en fazla kullanan meslek grubu ise Profesyonel meslek mensupları grubudur.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslek	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet -Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Hemşire	35,5%	0,0%	91,9%	72,6%	64,5%
Beden İşçisi (Genel)	36,3%	0,0%	0,0%	91,9%	4,0%
Garson (Servis Elemanı)	22,1%	50,4%	10,1%	80,4%	0,0%
Sedefkar	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Bakır İşleme Ve Süslemecisi	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	18,9%	3,2%	0,0%	84,3%	0,0%
Dokuma Makineleri Operatörü	100,0%	0,0%	36,8%	44,3%	0,0%
Satış Danışmanı	72,2%	8,0%	32,2%	84,0%	0,0%
Pazarlamacı	69,4%	17,4%	39,1%	78,4%	13,1%
Gaz Altı Kaynakçısı	95,0%	5,0%	0,0%	45,1%	0,0%
Genel Toplam	**64,3%**	**20,1%**	**24,7%**	**73,1%**	**7,1%**

KAYNAK: İPA 2015

Meslekler bazında açık işlerin aranma kanallarına bakıldığında İŞKUR'u en fazla Sedefkar ve Bakır işleme ve süslemecisi meslekleri tercih etmiştir. Beden işçisi(genel) mesleği bu meslekleri takip etmektedir. Akraba-eş dost aracılığıyla aranan mesleklerin en başında Dokuma makineleri operatörü/dokumacı gelmektedir. İnternet-sosyal medya ve Özel istihdam bürolarında en fazla aranan meslek Hemşire olmuştur.

Tüm mesleklerde oransal olarak en fazla tercih edilen arama kanalı İŞKUR olmuştur. En az tercih edilen kanallar Özel istihdam büroları ve İnternet-sosyal medyadır.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	89,2%	78,2%	61,6%	65,5%	71,0%	38,4%
Gazete-İlan vb.	4,9%	12,0%	19,7%	12,0%	21,1%	39,3%
İnternet-Sosyal Medya	32,8%	27,1%	17,8%	22,0%	12,9%	27,9%
İŞKUR aracılığıyla	55,8%	58,8%	72,1%	90,0%	50,0%	94,1%
Özel İstihdam Büroları	1,6%	4,6%	6,2%	0,9%	3,2%	16,9%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

KAYNAK: İPA 2015

Gaziantep'te açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 25+ yaştaki firmalar, ikinci sırada 15-19 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 10-14 yaş arası firmalar yer almaktadır. İlimizde uzun yıllardır faaliyet gösteren ve kurumsallaşma düzeyi yüksek olan firmaların İŞKUR'u yüksek oranlı olarak tercih etmesi Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü açısından memnuniyet verici olup geçtiğimiz dönemlerde aldıkları hizmetlerden memnun olduklarını göstermeleri açısından oldukça önemlidir. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır. Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 0-4 yaş firmalarıdır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran yine 0-4 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak Özel istihdam Bürolarını tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 25+ yaş olan firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Gaziantep			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30	31-89	90+
Akraba-Eş Dost	73,4%	15,3%	11,3%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	83,8%	10,2%	6,0%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	65,5%	6,5%	28,0%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	75,3%	9,9%	14,8%	70,4%	12,3%	17,3%
Özel İstihdam Büroları	13,6%	21,2%	65,2%	56,7%	21,6%	21,7%
Genel Toplam	**74,1%**	**11,0%**	**14,9%**	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Gaziantep ili benzerlik göstermektedir.

Gaziantep'te Özel istihdam büroları hariç tüm arama kanalları en fazla 0-30 gün süresinde tercih edilmişlerdir. 90+ gün aranma süresinde en fazla tercih edilen kanal Özel istihdam bürolarıdır. Türkiye genelinde tüm arama kanalları en fazla 0-30 gün süresinde tercih edilmişlerdir. 90+ gün süresinde en fazla tercih edilen kanal ise Gazete-ilan vb.dir. 0-30 gün süresinde Gaziantep için oransal olarak en fazla Gazete-ilan vb. tercih edilirken, aynı süre içerisinde Türkiye genelinde en fazla İŞKUR tercih edilmektedir. Gaziantep'te İŞKUR'un 30 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı tüm kanalların ortalama süresine göre daha düşüktür. Bu durum İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin kısa sürede sonuçlandırıldığını göstermektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Gaziantep			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	54,1%	70,3%	70,6%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	27,4%	11,7%	25,0%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	21,3%	21,9%	37,1%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR aracılığıyla	76,7%	68,6%	76,1%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	12,2%	0,7%	11,4%	13,4%	28,2%	58,4%
Genel Toplam	**64,3%**	**20,1%**	**24,7%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 32'ye bakıldığında Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Gaziantep'te hem de Türkiye genelinde en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde Gaziantep için en fazla kadınlar aranırken Türkiye genelinde erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde hem Gaziantep hem de Türkiye geneli için en fazla fark etmez cevabı alınmıştır. İŞKUR arama kanalı ile Gaziantep'te

en fazla kadınlar aranırken Türkiye genelinde erkekler tercih edilmektedir. Özel İstihdam Büroları kullanılarak aranan açık işlerde Gaziantep'te en fazla kadınlar aranırken, Türkiye genelinde ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir.

Genel toplamda Gaziantep'te kadınların aranma oranları erkeklerden fazladır. Bu durum Türkiye genelinde tersi olarak gerçekleşmiştir.

Gaziantep'te vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin oranı %23,6'dır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Gaziantep için genel toplamda en fazla %75,8 oranla Akraba-eş dost ve %71,9 oranla İŞKUR kanallarının tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel toplam
Akraba-Eş Dost	68,2%	74,5%	95,6%	75,8%
Gazete-İlan vb.	6,3%	15,5%	8,8%	11,0%
İnternet-Sosyal Medya	34,5%	29,9%	54,4%	35,7%
İŞKUR aracılığıyla	79,3%	73,0%	53,1%	71,9%
Özel İstihdam Büroları	27,6%	1,6%	19,1%	13,9%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; Akraba-eş dost aracılığıyla açık işlerini karşılamak isteyen işverenler cinsiyet bakımından %95,6 oranla fark etmez cevabı vermişlerdir. Gazete-ilan vb. ile en fazla %15,5 oranla erkekler aranırken İnternet-sosyal medya aracılığı ile en fazla %54,4 oranla fark etmez cevabı alınmıştır. Burada dikkat çeken arama kanalı İŞKUR'dur. İŞKUR'dan eleman talep eden işverenler %79,3 oranla en fazla kadın talep etmişlerdir. Araştırma döneminde İŞKUR'dan talep edilen kadın oranı erkek oranından fazladır. Özel istihdam büroları açısından da aynı durum söz konusudur.

Gaziantep'te vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini arama kanalları; hem Gaziantep geneli açık işlerin aranma kanalları hem de Türkiye geneli vardiyalı çalışma yapılan ve açık işi olan işyerlerinin aranma kanalları ile farklılaşmaktadır.

Gaziantep'te Part-time çalışanı olan işyerleri oranı %6,5'tir. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; işverenlerin en fazla %76,1 ile İŞKUR'u tercih ettikleri görülmektedir. Akraba-eş dost aracılığını tercih edenlerin oranı %53'tür. En az tercih edilen arama kanalı Gazete-ilan vb.dir.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	31,1%	50,2%	92,3%	53,0%
Gazete-İlan vb.	0,0%	4,2%	12,8%	4,7%
İnternet-Sosyal Medya	77,1%	7,2%	48,7%	41,5%
İŞKUR aracılığıyla	91,7%	77,7%	48,7%	76,1%
Özel İstihdam Büroları	67,3%	2,8%	10,4%	27,4%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinden Akraba-eş dost tercihinde bulunanların %92,3'ü fark etmez cevabı vermişlerdir. Gazete-ilan vb. tercih edenlerde %12,8 ile en fazla fark etmez cevabı vermişlerdir. İnternet-sosyal medya arama kanalını kullanan işverenlerin en fazla tercih ettikleri cinsiyet %77,1 ile kadınlardır. Part-time çalışanı olan işyerlerinden İŞKUR'u tercih edenler açık işlerinde %91,7 oranında kadın cinsiyet grubundan eleman temin etmek istemişlerdir. Özel istihdam büroları da İŞKUR gibi %67,3 oranla en fazla kadın cinsiyet grubunu tercih etmişlerdir.

Gaziantep'teki açık işlerin %31,4'ü İhracat yapan işyerlerindedir. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelediğinde; en fazla oranın %76,8 ile Akraba-eş dost kanalında olduğu görülmektedir. Bu kanalı %76,6 ile İŞKUR takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerinin en az tercih ettiği arama kanalı %2,1 ile Özel istihdam bürolarıdır.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	79,1%	73,9%	84,6%	76,8%
Gazete-İlan vb.	0,9%	15,3%	30,8%	11,3%
İnternet-Sosyal Medya	7,4%	24,7%	42,1%	19,8%
İŞKUR aracılığıyla	75,1%	77,0%	81,0%	76,6%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	1,9%	11,5%	2,1%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 35'e göre Akraba-eş dost aracılığıyla iş arayan işverenler cinsiyet bakımından %84,6 oranla en fazla fark etmez cevabı vermişlerdir. Gazete ilanı ile iş arayan işverenlerde %30,8 oranla en fazla fark etmez cevabı vermişlerdir. Genel itibari ile tüm işverenler tüm arama kanallarında fark etmez cevabını tercih ederken, İŞKUR arama kanalını kullanan işverenler %75,1 oranla kadın, %77 oranla erkek elaman talebinde bulunmuşlardır. Kadınların en fazla tercih edildiği arama kanalı %79,1 oranla Akraba-eş dost arama kanalıdır. Erkeklerin

en fazla tercih edildiği arama kanalı ise İŞKUR'dur. İhracat yapan işyerleri Özel istihdam bürolarından hiç kadın talep etmemişlerdir.

Gaziantep'te ki açık işlerin %81,5'i İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerleri tarafından verilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinin işverenlere çok büyük oranlarda ulaştırıldığının en önemli göstergelerindendir.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama kanalı	Hizmetlerden faydalanan				Hizmetlerden faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	51,0%	64,4%	69,5%	59,7%	100,0%	84,5%	75,3%	84,7%
Gazete-İlan vb.	29,2%	12,2%	26,5%	22,3%	0,0%	10,4%	18,2%	10,6%
İnternet-Sosyal Medya	22,4%	22,9%	43,9%	26,9%	4,8%	19,6%	6,0%	15,2%
İŞKUR aracılığıyla	81,8%	87,1%	80,8%	83,6%	0,0%	24,1%	54,6%	27,0%
Özel İstihdam Büroları	12,7%	1,1%	3,3%	6,5%	4,8%	0,0%	48,4%	9,9%
Genel toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 36'da İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerleri açık iş ve cinsiyete göre karşılaştırılmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işverenler açık işlerinde arama kanalı olarak %83,6 oranında İŞKUR'u tercih etmektedirler. Bu işverenler %59,7 oranında Akraba-eş dost, %26,9 oranında İnternet-sosyal medya, %22,3 oranında Gazete-ilan vb. ve %6,5 oranında Özel istihdam bürolarını tercih etmektedirler. İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işyerleri açık işlerinde arama kanalı olarak %84,7 oranında en fazla Akraba-eş dost arama kanalını tercih etmektedirler. Bu işyerlerinin en az tercih ettiği arama kanalı %9,9 oranıyla Özel istihdam bürolarıdır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık iş taleplerine cinsiyet bazlı bakılacak olursa kadınların en fazla talep edildiği arama kanalı %81,8 oranla İŞKUR'dur. Bu kanalı %51 ile Akraba-eş dost takip etmektedir. Erkeklerin en fazla tercih edildiği arama kanalı %87,1 ile yine İŞKUR olurken bu kanalı %64,4 oran ile yine Akraba-eş dost takip etmektedir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinde kadınların en fazla talep edildiği arama kanalı %100 oranla Akraba-eş dosttur. Erkeklerde %84,5 oranla yine Akraba-eş dost arama kanalından tercih edilmektedir.

Dikkat edildiğinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri açık işlerini en fazla yine İŞKUR aracılığıyla temin ederken yararlanmayan işyerlerinin de belli oranlarda İŞKUR'dan faydalanmak istediği ortaya çıkmaktadır. İŞKUR'un önümüzdeki dönemlerde bu işyerlerine ulaşarak hizmet ağını ve kalitesini gün geçtikçe arttıracağı öngörülebilir bir yaklaşım olacaktır.

2.2.3.AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Gaziantep'te açık işler için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi, sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra sırası ile Takım çalışması, İletişim ve ifade yeteneği, Bilgisayar kullanımı, Sorun çözme ve inisiyatif alabilme, Satış ve pazarlama becerisi, Hesap yapabilme, Proje tabanlı çalışma ve Yabancı dil becerisi gelmektedir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; hem kadın hem erkek eleman taleplerinde de öncelikli beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve ikinci öncelikli beceri kadınlarda Bilgisayar kullanımı iken erkeklerde Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Gaziantep için kadınlarda Büro memuru ve Ön muhasebe mesleklerinde kadınların daha fazla tercih edilmesi Bilgisayar kullanma becerisinin istenmesine neden olmuştur. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. Takım çalışması becerisi hem kadınlarda hem de erkeklerde yaklaşık aynı oranlara sahipken İletişim ve ifade yeteneği becerisi fark etmez seçeneğinde daha fazla orana sahiptir. En az tercih edilen beceriler Yabancı dil ve Proje tabanlı çalışmadır.

Gaziantep'te sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında İmalat sektörü için ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe en yüksek orana sahip beceri Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. İnşaat sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer almaktadır. Bilgisayar kullanma becerisinin en fazla istenildiği sektörler Eğitim ve inşaattır. Hesap yapabilme ve Satış ve pazarlama becerileri en fazla Toptan ve perakende ticaret

sektöründe istenilmektedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektöründe de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi istenilmektedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, Yöneticiler, Hizmet ve satış elemanları, Profesyonel meslek mensupları, Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda en fazla istenilen beceri Bilgisayar kullanımıdır. Nitelik gerektirmeyen meslek grubunda en fazla istenen beceri Fiziki ve bedensel yeterliliktir.

Açık işlerde en fazla talep edilen meslekler incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 7'sinde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 4 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 1 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, 1 meslekte Satış ve Pazarlama Becerisi, 1 meslekte Takım çalışması, 1 meslekte Bilgisayar kullanımı ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Hemşire mesleğinde sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması, Bilgisayar kullanımı; Beden işçisi(genel) mesleğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Takım çalışması; Garson da ağırlıklı olarak Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe en fazla aranan beceriler olmuştur. Takım çalışmasının en fazla istenildiği meslek Reyon görevlisi, Bilgisayar kullanma becerisinin en yüksek olduğu meslek Araç muayene istasyonu teknisyeni, Satış ve pazarlama becerisinin en yüksek istenildiği meslek Pazarlamacı, İletişim ve ifade yeteneğinin en fazla istenildiği meslek Satış danışmanıdır.

Gaziantep için arama kanalları ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında en fazla istenen beceriler aynıdır. Tüm arama kanallarında en fazla istenen beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. İŞKUR, Akraba-eş dost ve Gazete-ilan vb. arama kanallarından en fazla istenen ikinci beceri Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. İnternet-sosyal medya arama kanalında ikinci sırada istenen beceri Takım çalışması, Özel iştiham büroları arama kanalında en fazla istenen ikinci beceri ise Bilgisayar kullanımıdır.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin %74,1'inin 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Açık işlerin aranma sürelerinin beceri dağılımlarına göre incelemesi yapıldığında; 0-30 gün arası ihtiyaç duyulan açık işlerde en fazla aranan beceri Yabancı dildir. 31-89 gün arası ihtiyaç duyulan açık işlerde en fazla oranda aranan

beceri Hesap yapabilme iken, 90+ gün arası ihtiyaç duyulan açık işlerde en fazla oranda istenen beceri Proje tabanlı çalışmadır.

Grafik 15'e bakıldığında Gaziantep için en fazla talep edilen eğitim düzeyinin "Lise altı" olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise en fazla "Fark etmez" cevabı verilmiştir.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

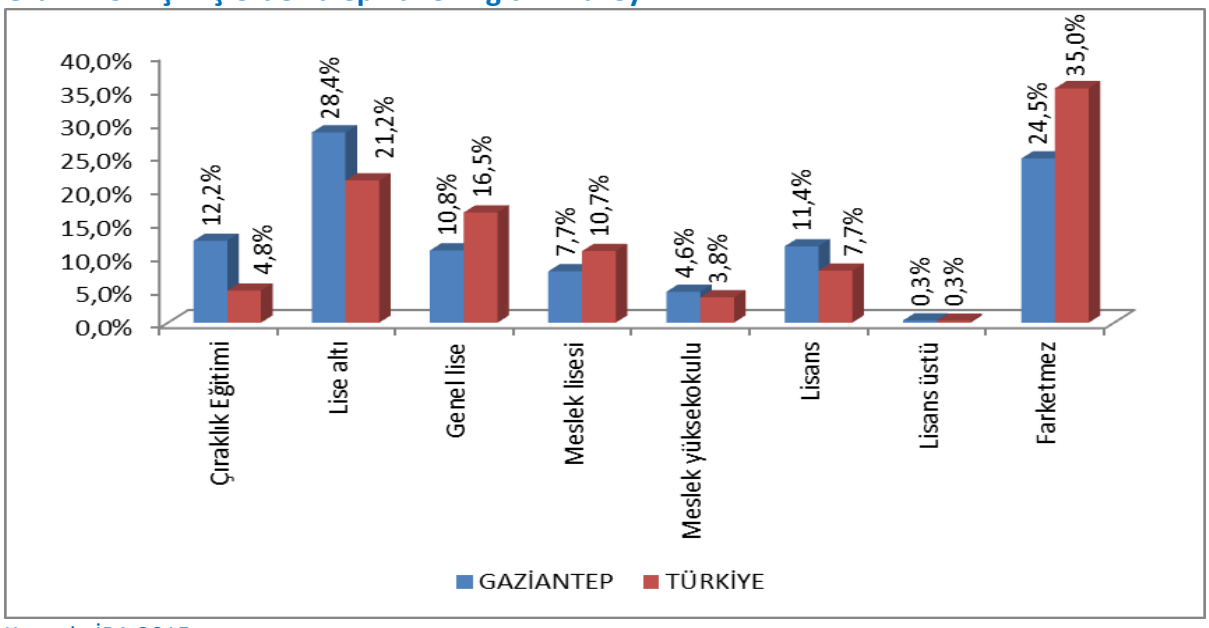

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde farklılıklar göze çarpmaktadır. Meslek yüksekokulu ve Lisans eğitim düzeyinde Gaziantep'te talep edilen açık iş oranı Türkiye genelinden fazladır. Genel lise ve Meslek lisesi eğitim düzeylerinde Türkiye genelinde talep edilen açık iş oranı Gaziantep'ten fazladır. Lisansüstü eğitim düzeyi hem Gaziantep hem de Türkiye genelinde eşit orandadır. Burada dikkat çeken eğitim düzeyi Çıraklık eğitimidir. Özellikle Gaziantep'in İmalat sanayi ve Sanatkarlar meslek gruplarının ihtiyaç duyduğu Çıraklık eğitimi düzeyi Türkiye geneli oranının çok üstündedir.

Dikkat çeken diğer bir veri hem Türkiye genelinde hem de Gaziantep'te yüksek oranlarda fark etmez seçeneğinin çıkmasıdır. Eğitim düzeyinde Fark etmez seçeneğini tercih eden işverenlerin aslında çalıştıracağı elemanlarda eğitim durumundan ziyade beceri tercihi yaptığı yorumu yapılabilir. Bu tür durumlar İŞKUR'un işverenlere ve iş arayanlara faydalandırmış olduğu İşbaşı Eğitim Programlarının önemini ortaya koymaktadır. İşbaşı Eğitim Programları herhangi bir vasıf taşımayan veya herhangi bir mesleği olmayan iş arayanların işyerlerine giderek meslek öğrenmesini sağlamakta, eğitim seviyesi düşük olsa bile iş arayanların işgücü piyasasına katılımını kolaylaştırmaktadır.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Çıraklık Eğitimi	24,4%	7,1%	0,6%	12,2%
Lise altı	39,7%	22,5%	19,9%	28,4%
Genel lise	9,1%	10,1%	15,4%	10,8%
Meslek lisesi	7,3%	9,1%	5,4%	7,7%
Meslek yüksekokulu	1,7%	5,8%	7,5%	4,6%
Lisans	5,8%	4,3%	37,4%	11,4%
Lisans üstü	0,9%	0,0%	0,0%	0,3%
Fark etmez	11,1%	41,1%	13,6%	24,5%
Genel toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerde cinsiyete göre talep edilen eğitim düzeyini gösteren Tablo 37'ye göre kadınlarda en fazla talep edilen eğitim düzeyi %39,7 ile Lise altıdır. Erkeklere bakıldığında eğitim düzeyi yönünden en fazla %41,1 ile fark etmez seçeneği tercih edilmiştir. Kadınlarda Çıraklık eğitimini talep eden açık işlerin oranı %24,4, Genel lise oranı %9,1'dir. Erkeklerde Lise altı eğitim oranı %22,5, Genel lise oranı %10,1'dir. Açık işlerde cinsiyet fark etmez cevabı en fazla Lisans eğitimi için verilmiştir. Bu eğitimde cinsiyet yerine mesleğin daha önemli olduğu söylenebilir. Eğitim düzeyleri içerisinde en düşük oranlar Lisansüstü eğitimde görülmektedir.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksek o.	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
İmalat	12,3%	28,9%	6,0%	4,0%	7,1%	3,9%	0,0%	37,8%
Toptan ve perakende ticaret	8,6%	29,1%	25,7%	6,3%	6,3%	4,0%	0,0%	20,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	38,0%	0,9%	4,6%	18,5%	0,9%	34,3%	2,8%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	82,8%	1,0%	16,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17,2%	43,8%	31,3%	4,7%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%
Ulaştırma ve depolama	1,9%	5,8%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%	0,0%	90,4%
İnşaat	3,0%	6,3%	18,8%	18,8%	15,6%	9,4%	0,0%	28,2%
Eğitim	0,0%	4,0%	0,0%	4,0%	0,0%	84,0%	0,0%	8,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	92,3%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	11,1%	0,0%	11,1%	11,1%	0,0%	66,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	42,9%	0,0%	0,0%	14,3%	14,3%	14,3%	0,0%	14,3%
Genel Toplam	**12,2%**	**28,4%**	**10,8%**	**7,7%**	**4,6%**	**11,4%**	**0,3%**	**24,5%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde, İmalat, İnşaat, Ulaştırma ve depolama ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi Fark etmezdir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe Lise altı, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde Çıraklık eğitimi, Eğitim, İdari destek hizmetleri ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde Lisans eğitimi en fazla oranlara sahiptir.

Eğitim düzeyleri sektörlere ve mesleklere göre farklılık göstermektedir. Gaziantep'in sanayi alanında işyerlerinin fazlalığı eğitimden ziyade mesleğe ve bilgiye ağırlık verilmesine neden olmaktadır.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek grubu	Çıraklık eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksek o.	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Profesyonel Meslek Mensupları	23,4%	21,8%	1,6%	6,5%	2,2%	41,2%	1,6%	1,6%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	17,6%	39,7%	5,4%	9,2%	0,0%	0,6%	0,0%	27,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	12,6%	39,6%	28,1%	1,9%	2,5%	1,3%	0,0%	14,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	5,0%	14,5%	2,6%	6,3%	0,0%	0,0%	0,0%	71,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı meslekl.	0,9%	3,5%	18,8%	21,1%	25,6%	21,3%	0,0%	8,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9,2%	60,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışanlar	6,5%	15,6%	38,0%	15,7%	11,0%	6,6%	0,0%	6,7%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**12,2%**	**28,4%**	**10,8%**	**7,7%**	**4,6%**	**11,4%**	**0,3%**	**24,5%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; Hizmet ve satış elemanları, Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve Nitelik gerektirmeyen mesleklerde en fazla talep edilen eğitim düzeyi Lise altıdır. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlarda en fazla talep edilen eğitim düzeyi Genel lise iken Yöneticiler meslek grubunda en fazla Meslek yüksekokulu eğitim düzeyi tercih edilmektedir. Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda eğitim düzeyi en fazla oranla Fark etmez olarak tercih edilmiştir. Meslek lisesi eğitim düzeyi en fazla oranla Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubunda yer alırken Lisansüstü eğitim düzeyi sadece Profesyonel meslek mensupları grubunda tercih edilmiştir.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Akraba-eş dost	Gazete-ilan vb	İnternet-sosyal medya	İşkur aracılığıyla	Özel istihdam büroları
Lise altı	43,2%	42,8%	11,5%	86,3%	0,8%
Fark etmez	74,5%	14,2%	14,5%	62,6%	4,4%
Çıraklık Eğitimi	52,1%	4,5%	45,3%	82,3%	35,3%
Lisans	67,6%	16,2%	58,7%	69,7%	2,8%
Genel lise	79,7%	11,1%	25,3%	83,8%	6,0%
Meslek lisesi	92,8%	4,4%	16,9%	34,0%	4,2%
Meslek yüksek Okul	79,0%	11,7%	35,1%	69,7%	4,8%
Lisans üstü	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**64,3%**	**20,1%**	**24,7%**	**73,1%**	**7,1%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 40 araştırma kapsamında söz konusu olan açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanallarını göstermektedir. Fark etmez seçeneğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak Akraba-eş-dost ve İŞKUR arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Genel lise, meslek lisesi ve lisans üstü eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Gazete-ilan vb. arama kanalının oran olarak en fazla bulunduğu eğitim düzeyi Lise altı iken, İnternet-sosyal medya arama kanalının Lisanstır. Özel istihdam büroları arama kanalıyla en fazla Çıraklık eğitimi düzeyinde açık iş ilanları verilmektedir.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Lise altı	87,2%	6,1%	6,7%
Fark etmez	76,2%	13,6%	10,2%
Çıraklık Eğitimi	47,2%	15,7%	37,1%
Lisans	80,2%	7,5%	12,2%
Genel lise	79,8%	14,1%	6,1%
Meslek lisesi	55,9%	12,8%	31,3%
Meslek yüksekokulu	60,0%	14,0%	26,0%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**74,1%**	**11,0%**	**14,9%**

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep ili açısından Tablo 41 değerlendirildiğinde Lisansüstü eğitim hariç diğer tüm eğitim düzeylerinde açık işlerin temini 0-30 gün içerisinde ağırlıklı olarak gerçekleşmektedir. 31-89 gün süresinde en fazla oranla Çıraklık eğitimi yer alırken 90 gün ve üzerinde Lisansüstü eğitim en fazla oranla yer almaktadır.

Genel olarak açık işlerin işverenler tarafından ihtiyaç duyulduğu ilk günlerde karşılanma yoluna gidildiği Tablo 41'de görülmektedir.

Sektörlere göre açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde genel anlamda işverenlerin kısa vadede eleman temin etme yoluna gittikleri görülmektedir.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
İmalat	70,2%	17,1%	12,7%
İnşaat	43,7%	28,2%	28,2%
Toptan ve perakende ticaret	77,1%	13,1%	9,7%
Ulaştırma ve depolama	88,5%	11,5%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	96,9%	0,0%	3,1%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	57,1%	0,0%	42,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	52,0%	4,0%	44,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	45,4%	4,6%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	99,0%	1,0%	0,0%
Genel toplam	**74,1%**	**11,0%**	**14,9%**

Kaynak: İPA 2015

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
0-4	71,1%	4,1%	24,8%
5-9	83,8%	7,3%	8,8%
10-14	81,4%	16,9%	1,7%
15-19	76,3%	16,4%	7,3%
20-24	59,5%	32,4%	8,1%
25+	63,8%	5,5%	30,7%
Genel Toplam	**74,1%**	**11,0%**	**14,9%**

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin %74,1 oran ile 0-30 gün, %11 oran ile 31-89 gün ve %14,9 oranla 90+ gün süreleri içerisinde karşılanma yoluna gidildiği görülmektedir. Açık işlerini karşılama konusunda 0-4 yaş ve 25 yaş ve üzeri işyerlerinin kısa vadede sıkıntı yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grupları	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	70,9%	24,6%	4,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	86,3%	6,2%	7,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	74,7%	7,2%	18,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	61,4%	5,4%	33,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	72,0%	10,8%	17,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel M	78,5%	15,2%	6,3%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	75,5%	18,2%	6,3%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**74,1%**	**11,0%**	**14,9%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 44'te meslek gruplarına göre açık işlerin aranma süreleri gösterilmektedir. Açık işlerini 0-30 gün içerisinde en fazla oranda temin eden meslek grubu Yöneticilerdir. Bu meslek grubunu Hizmet ve satış elemanları ve Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları grupları takip etmektedir. 31-89 gün içerisinde açık işlerini en fazla oranda temin eden meslek grubu Büro hizmetlerinde çalışanlardır. 90 gün ve üzerinde en fazla oranla eleman temin eden grup ise Profesyonel meslek mensuplarıdır.

2.2.4.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Gaziantep İşgücü Piyasası Araştırmasına katılan işyerlerine 2015 yılı içerisinde eleman temin ederken güçlük çektikleri meslekler sorulmuş ve bu mesleklerin etkilediği sektörler, meslek grupları vb. alanların özelliklerini içeren tablolar hazırlanmıştır. Temininde güçlük çekilen meslekler ilin işgücü yapısını ortaya koymada ve istihdam politikalarını belirlemede önemli veri setleridir. İlde hangi mesleklere ihtiyaç duyulduğunun bilinmesi bu mesleklerin geliştirilmesi ile ilgili atılması gereken ilk adımdır.

Grafik 16'da işyerlerine eleman temininde güçlük çekip çekmedikleri sorulmuştur. Gaziantep ilinde işyerlerinin %20,5'i eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Aynı oran Türkiye genelinde %26,9'dur.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

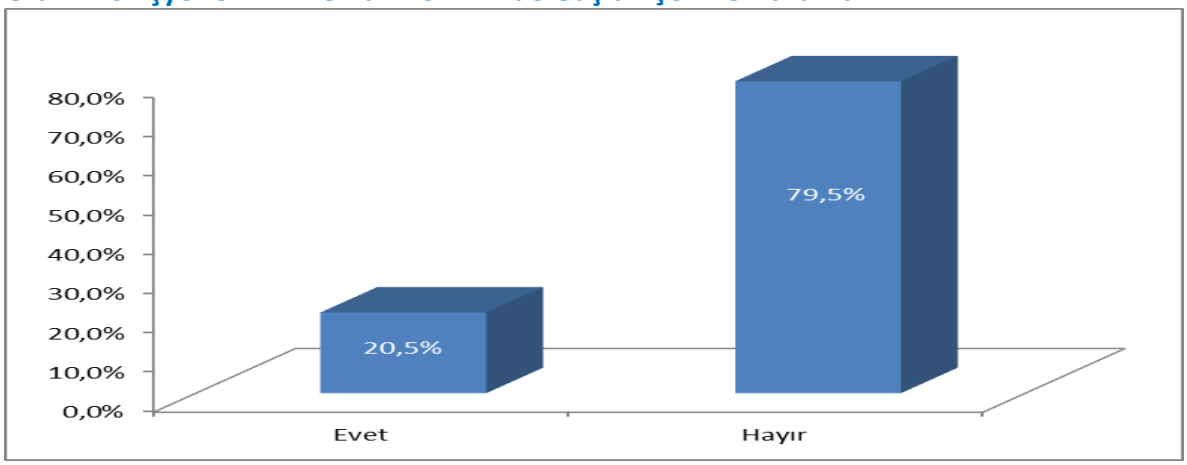

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep'te ki işyerlerinin Türkiye geneli oranına göre daha az eleman temininde güçlük yaşaması ildeki işgücü piyasasının arz ve talep yapısının nispeten uyumlu olduğunu göstermektedir. Yani Gaziantep'te ki 5 işyerinin 4'ü eleman temin ederken sıkıntı yaşamadıklarını beyan etmektedirler. İldeki arz ve talebin uyumlu olması sağlıklı çalışan bir işgücü piyasasının en önemli göstergelerindendir.

Gaziantep ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerlerinin sayısal bazda İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırası ile Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir.

Tablo 45'e oransal olarak bakıldığında eleman temininde en fazla güçlük çeken sektörün %40 oran ile Su temini; kanalizasyon ve atık yönetimi olduğu görülmektedir. Bu sektörü İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörleri takip etmektedir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri sayısı	Tgm bildiren işyeri sayısı	Oran	İşyeri sayısı	Tgm bildiren işyeri sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	15	3	20,0%	14	1	7,1%
İmalat	1017	398	39,1%	938	219	23,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	8	1	12,5%	8	1	12,5%
Su temini; kanalizasyon ve atık yönetimi	10	4	40,0%	10	4	40,0%
İnşaat	541	111	20,5%	487	49	10,1%
Toptan ve perakende ticaret	749	236	31,5%	711	165	23,2%
Ulaştırma ve depolama	201	42	20,9%	185	23	12,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	117	56	47,9%	110	36	32,7%
Bilgi ve iletişim	18	9	50,0%	17	1	5,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	34	8	23,5%	25	2	8,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	19	2	10,5%	16	2	13,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	115	41	35,7%	103	24	23,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	90	16	17,8%	72	4	5,8%
Eğitim	84	23	27,4%	79	26	33,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	111	44	39,6%	95	36	37,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5	1	20,0%	5	1	20,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	60	15	25,0%	50	6	12,2%
Genel toplam	**3194**	**1011**	**31,7%**	**2925**	**600**	**20,5%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 269 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir.

2014 yılı İPA çalışmasında Gaziantep'teki işyerlerinin %31,7'sinin eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. 2015 yılında ise bu oranın 11,2 puanlık bir azalışla %20,5 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Gaziantep'teki işyerlerinin aradıkları elemanlara ulaşma noktasında bir önceki yıla göre daha rahat oldukları görülebilmektedir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok Bilgi ve iletişim sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörde 2014 yılında güçlük çekilme oranı %50 iken bu oran 2015 yılında %5,9'a düşmüştür. Gaziantep işgücü piyasasının en güçlü sektörleri olan İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerindeki işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme oranları azalmıştır. Bir önceki yıla göre eleman temininde güçlük çeken sektörlerden oransal anlamda artış kaydeden iki sektörden biri Eğitim diğeri Gayrimenkul faaliyetleridir.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek grupları	Tgçm kişi sayısı	Tgçm dağılımı	Açık iş eleman sayısı	Açık iş dağılımı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	62	2,9%	46	4,9%
Hizmet Ve Satış Elemanları	230	10,8%	166	17,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	83	3,9%	100	10,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanlar	7	0,3%	0	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	338	15,8%	188	19,8%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	610	28,6%	169	17,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Meslekler	234	10,9%	115	12,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	565	26,4%	162	17,1%
Yöneticiler	8	0,4%	1	0,1%
Genel Toplam	**2137**	**100,0%**	**947**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde en fazla güçlük çekilme oranının Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Bu sektörü Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile Profesyonel meslek mensupları grupları takip etmektedir.

Eleman temininde güçlük çeken meslek gruplarının ihtiyaç duydukları açık iş oranlarına bakıldığında en fazla oranın Profesyonel meslek mensupları grubunda olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Hizmet ve satış elemanları grupları takip etmektedir.

Grafik 17 Gaziantep'te meslek gruplarının eleman temininde güçlük çekme oranları ile açık iş oranlarının bir arada derlenmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

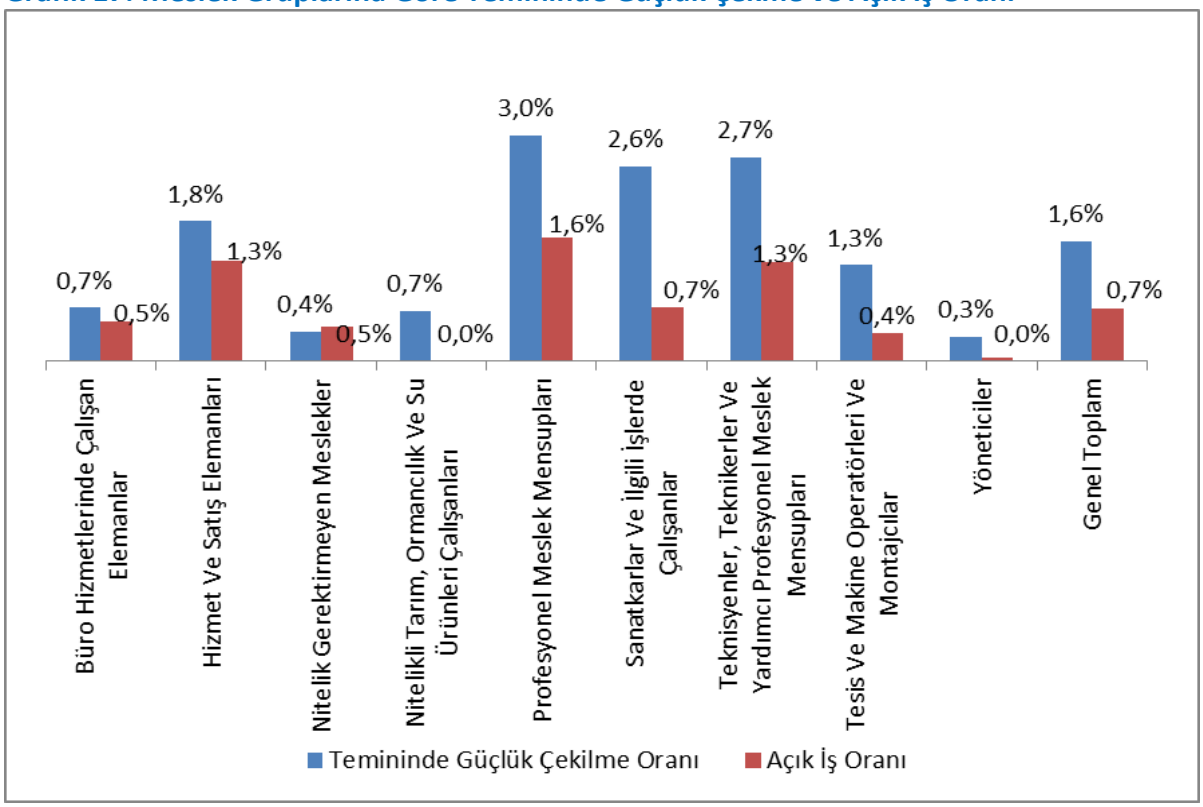

Kaynak: İPA 2015

Grafiğe göre en fazla eleman temininde güçlük çekilme oranı ile en fazla açık iş oranının birlikte bulunduğu meslek grubu Profesyonel meslek mensuplarıdır. Bu meslek grubunda çalışanların %3'ünün temininde güçlük çekilirken açık iş oranı %1,6'dır. Bu meslek grubunu Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları grubu ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grupları takip etmektedir. Bu üç meslek grubunun eleman temininde güçlük yaşaması Gaziantep için rutin bir durumdur. Bu meslek gruplarında çalışan sayısı ihtiyacı ve istenilen özelliklerin fazla oluşu eleman temini noktasında güçlükler doğurmaktadır.

Dikkat edilirse temininde güçlük çekilen meslek gruplarının güçlük çekilme oranları ile toplam açık iş oranları birbiriyle paralel artış veya azalış göstermektedir. Yani o meslek grubunda eleman ihtiyacı arttıkça güçlük çekilmede oransal olarak artmaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Gaziantep'te eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tablo 47'de gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Hemşire	4,9%
Satış Danışmanı	3,3%
Şoför-Yük Taşıma	2,4%
Gaz Altı Kaynakçısı	2,3%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	2,2%
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	2,1%
Ayakkabı İmalatçısı	1,6%
İmal İşçisi	1,5%
Muhasebeci	1,4%
Pazarlamacı	1,3%
Diğer	77,1%
Genel Toplam	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Tabloya göre Gaziantep'te eleman temini noktasında en fazla güçlük çekilen meslek %4,9 oranla Hemşiredir. Bu mesleği %3,3 oranla Satış danışmanı ve %2,4 oranla Şoför-yük taşıma meslekleri takip etmektedir. İmalat sektörünün ihtiyacı olan Gaz altı kaynakçısı, Dokuma makineleri operatörü/dokumacı, Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Ayakkabı imalatçısı gibi meslekler de ilk 10'da yer almaktadır.

İşyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenleri Grafik 18'de gösterilmiştir.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

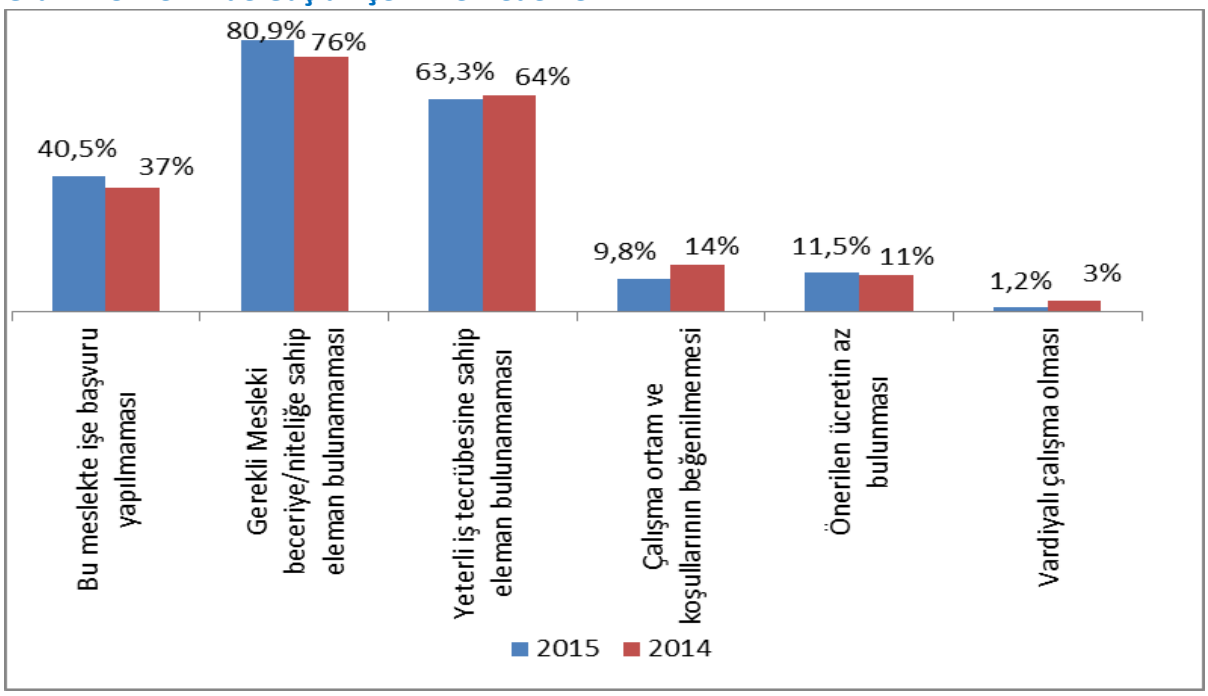

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlerin temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin %76'sı söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden %80,9 oranında işverenler tarafından işaretlenmiştir. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi nedeni 2014 yılında %14 olarak yer alırken bu oran 2015 yılında %9,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenine bakıldığında 2014 yılı oranı %37 iken 2015 yılında artarak %40,5 olmuştur.

Dikkat edildiğinde işverenlerin geneli bilgi ve beceri eksikliğinden dolayı eleman sıkıntısı yaşadığını beyan etmektedirler. Kalifiye ve ara elaman ihtiyacının çok fazla olduğu Sanayi bölgelerinde eleman yetiştirmenin önemi ortaya çıkmaktadır. Özellikle İŞKUR bu ihtiyacı karşılamak amacıyla İşbaşı eğitim programları düzenlemekte, meslekleri çalışma ortamının doğal koşullarında öğretmek suretiyle kalifiye eleman teminine katkı sunmaktadır.

Grafik 19 işyerlerinin işgücü temininde güçlük çekme nedenlerini göstermektedir.

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Gaziantep ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Gaziantep'te işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini işaretlediği görülmektedir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

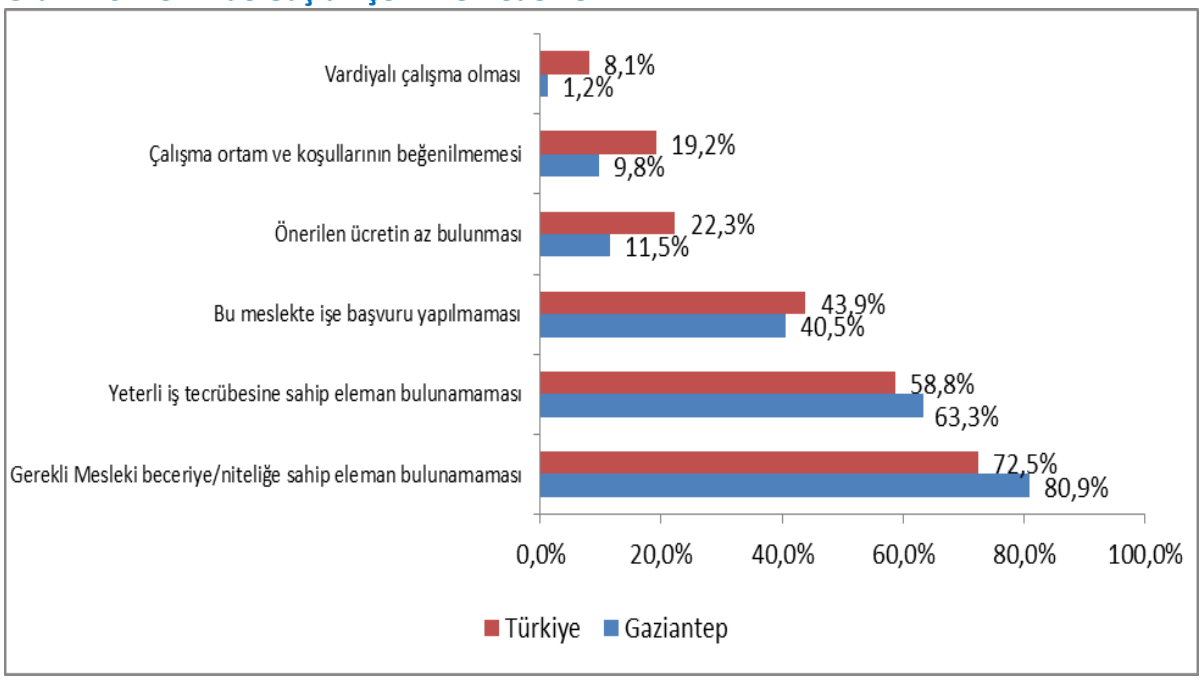

Kaynak: İPA 2015

Grafiğe bakıldığında Türkiye geneli oranlarıyla Gaziantep oranları arasındaki en büyük farkın Önerilen ücretin az bulunması nedeninde olduğu görülmektedir. Bu nedenin Türkiye geneli oranı %22,3 iken Gaziantep oranı %11,5'tir. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve Vardiyalı çalışma olması nedenlerinin de Türkiye geneli ile Gaziantep arasında farklılık oluşturan diğer nedenler olduğu söylenebilir.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri[7]

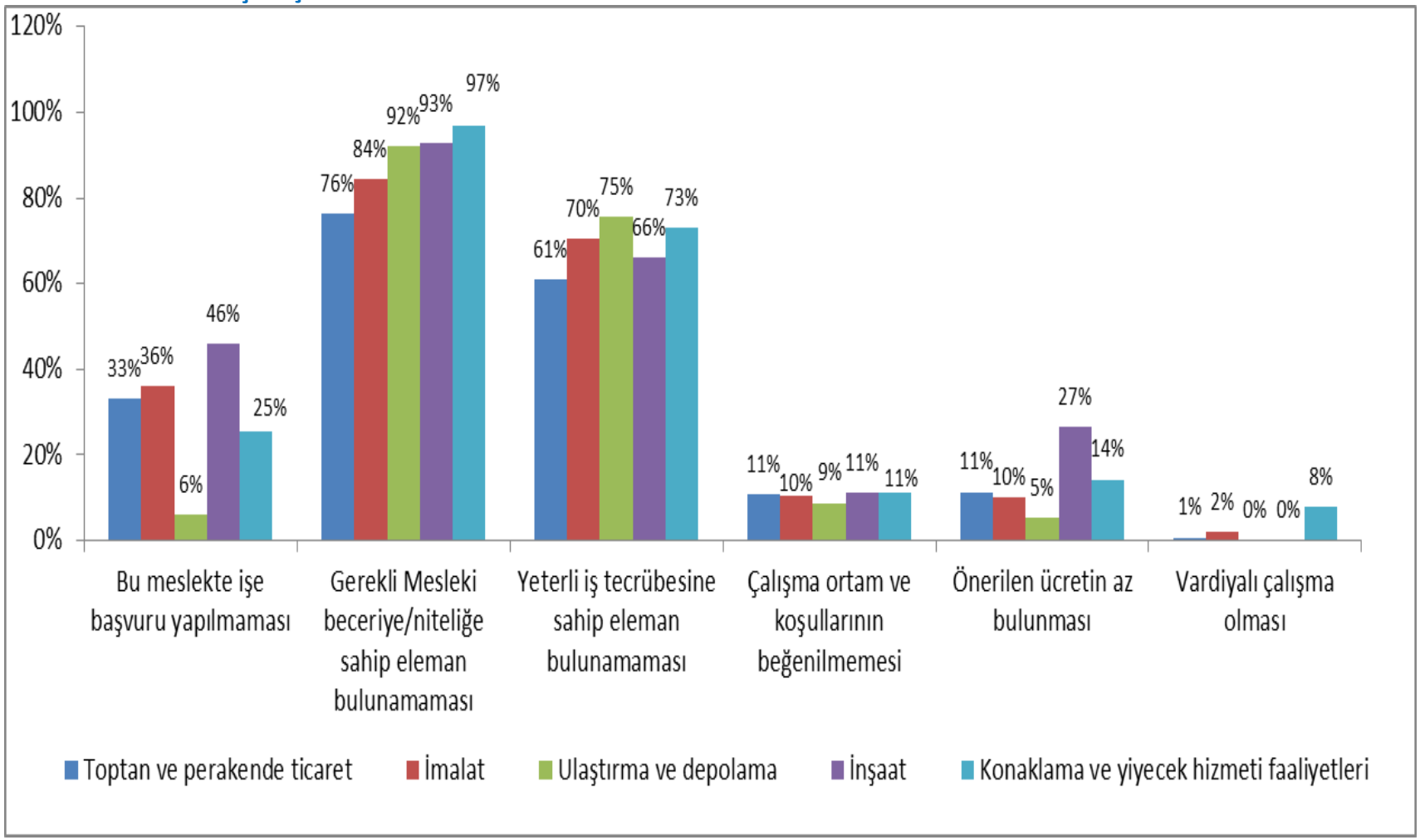

Kaynak: İPA 2015

[7] Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Grafik 20'de temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; Toptan ve perakende ticaret, İmalat, İnşaat ve Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama sektörlerinde Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni ilk sırada yer almaktadır. Tüm sektörlerde ikinci sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer alırken üçüncü sırada Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeni mevcuttur.

Sektörlere temininde güçlük çekilme nedenleri açısından bakıldığında Vardiyalı çalışma olması nedeninin en fazla Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Önerilen ücretin az bulunması nedeninin en fazla tercih edildiği sektör İnşaat olurken Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeninin ise en fazla Toptan ve perakende ticaret sektöründe işaretlendiği görülmektedir. Bir başka ifadeyle Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe çalışmak isteyen iş arayanlar Vardiyalı çalışma istememekte, İnşaat sektöründe çalışmak isteyen iş arayanlar daha fazla ücret almak istemektedirler.

Eleman temininde güçlük çekme nedenleri bir anlamda sektörlerin avantajlı ve dezavantajlı yanlarını ortaya koymaktadır. Bu nedenlere bakarak sektör yöneticileri ve işverenler eleman temin etme anlamında eksik veya sıkıntılı yanlarını düzeltme yoluna giderek bu ihtiyaçlarını karşılayabilirler.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri[8]

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Hemşire	86,3%	36,3%	62,8%	0,0%	6,9%	0,0%
Satış Danışmanı	23,5%	86,7%	85,3%	5,9%	5,9%	3,0%
Şoför-Yük Taşıma	18,2%	85,9%	75,9%	20,1%	18,1%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	25,6%	95,5%	59,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	45,7%	91,3%	69,5%	8,7%	0,0%	6,5%
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	20,5%	75,0%	43,2%	22,7%	25,0%	0,0%
Ayakkabı İmalatçısı	38,2%	61,8%	97,1%	0,0%	0,0%	0,0%
İmal İşçisi	80,6%	51,5%	51,5%	0,0%	48,5%	0,0%
Muhasebeci	10,4%	82,8%	68,9%	6,9%	10,3%	0,0%
Pazarlamacı	33,4%	77,7%	88,9%	7,4%	7,4%	0,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	40,8%	51,9%	48,2%	33,3%	11,1%	11,1%
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	23,9%	87,8%	88,1%	7,9%	16,0%	0,0%
Flekso Baskı Makinesi Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kasap	79,7%	100,0%	20,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	46,2%	46,3%	75,1%	20,8%	0,0%	0,0%
Şoför (Yolcu Taşıma)	0,0%	100,0%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Plastik Levha Dökme Film Üretim Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	45,3%	77,4%	22,6%	0,0%	22,6%	22,6%
Şekillendirme Makinesi Operatörü-Metal	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lastik Ayakkabı İmal İşçisi	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

[8] Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Gaziantep'te açık iş anlamında en fazla ihtiyaç duyulan mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde, Hemşire mesleğinde güçlük çekme nedeni olarak en fazla oranla "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması" gösterilmiştir. Bu meslek en az lisans eğitimi gerektirdiğinden ve eğitim sahibi kişilerin az olmasından dolayı bu nedenin doğal olduğu söylenebilir. İkinci olarak yer alan Satış danışmanı mesleğinde en fazla güçlük çekilme nedeni olarak Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Bu meslekte de deneyim ve mesleki yeterlilik ön plandadır. Şoför-yük taşıma mesleğinde de en önemli güçlük nedeni olarak Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gösterilmektedir.

Tabloyu genel anlamda değerlendirmek gerekirse mesleklerin çoğunluğunda mesleki yeterlilik ve tecrübe ön plandadır. Bu sorunu geçtiğimiz yıllarda iyi okuyan İŞKUR hem işverenlerin hem de iş arayanların yararlanacağı şekilde sahada çalışıp mesleki bilgi ve tecrübe kazandırmayı amaçlayan çeşitli program ve kurslarla işgücü piyasasına olumlu hizmetlerde bulunmaktadır.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR hizmetleri	Temininde güçlük çeken işyeri	Temininde güçlük çekmeyen işyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	0,9%	1,0%
Eleman Talebi	86,9%	89,7%
İEP	9,5%	13,6%
İşveren Danışmanlığı	55,6%	56,6%
KÇÖ	0,2%	0,2%
Kurs	3,9%	6,0%
Mevzuat Danışmanlığı	46,5%	47,3%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 49'a göre işgücü temininde güçlük çekmeyen işyerleri, güçlük çeken işyerlerine göre tüm İŞKUR hizmetlerinden daha fazla yararlanmaktadır. Sadece Kısa Çalışma Ödeneği (KÇÖ) hizmetinden her iki özellikteki işyerleri aynı oranlarda faydalanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet işbaşı eğitim programlarıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre Kurs hizmetinden daha fazla faydalandıkları görülmektedir.

Gaziantep ilinde işyerlerinin %20,5'i eleman temininde güçlük çekerken, Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin %29,4'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde %39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+					
	Tgçm evet	Tgçm evet	Tgçm hayır	Tgçm hayır	Toplam	Toplam %
Madencilik ve taş ocakçılığı		0,0%	2	100,0%	2	100,0%
İmalat	104	25,4%	305	74,6%	409	100,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	1	25,0%	3	75,0%	4	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	2	50,0%	2	50,0%	4	100,0%
İnşaat	2	20,0%	8	80,0%	10	100,0%
Toptan ve perakende ticaret	44	33,1%	89	66,9%	134	100,0%
Ulaştırma ve depolama	5	25,0%	15	75,0%	20	100,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetler	23	48,9%	24	51,1%	48	100,0%
Bilgi ve iletişim		0,0%	2	100,0%	2	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri		0,0%	1	100,0%	1	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	33,3%	2	66,7%	3	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri	1	100,0%		0,0%	1	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	12,5%	15	87,5%	17	100,0%
Eğitim		0,0%	1	100,0%	1	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	14	52,0%	13	48,0%	27	100,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence spor	1	50,0%	1	50,0%	2	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	33,2%	4	66,8%	6	100,0%
Genel toplam	**203**	**29,4%**	**488**	**70,6%**	**691**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı sektörel olarak incelendiğinde oransal bazda en fazla Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu sektörü %52 oran ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve %50 oranlarla Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi sektörleri takip etmektedir.

Temininde güçlük çeken sektörlere sayısal bazdan bakılacak olursa en fazla İmalat sektörü eleman temininde güçlük çekerken bu sektörü Toptan ve perakende ticaret ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

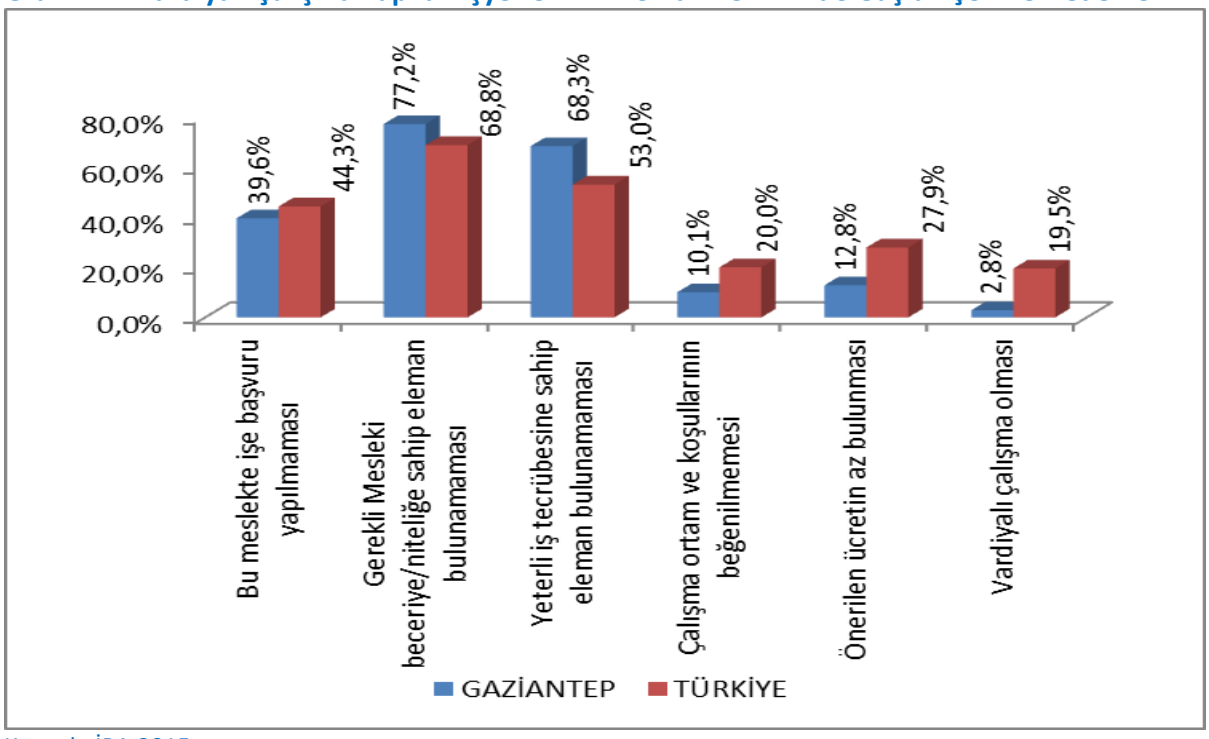

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması gelmiştir.

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenleri Türkiye geneli ile Gaziantep arasında farklılık göstermektedir. Her ne kadar sıralamalar aynı olsa da oranlar açısından farklar mevcuttur.

Grafiğe bakıldığında Gaziantep'te vardiyalı çalışan işyerleri için Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman daha çok önem arz ettiği görülmektedir. Gaziantep için bu işyerlerinde vardiyalı çalışma olması eleman temininde neredeyse hiç güçlük çıkarmamaktadır. Türkiye geneli açısından vardiyalı çalışma

yapan yaklaşık her 5 işyerinden 1 tanesi eleman temininde güçlük yaşamaktadır. Aynı durum Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve Önerilen ücretin az bulunması nedenleri için de geçerlidir. Bu nedenlerin Gaziantep oranları düşük iken Türkiye geneli oranları Gaziantep'e göre daha yüksektir.

Gaziantep ilinde işyerlerinin %20,5'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin %22,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise %27,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+			10+		
	Tgçm evet	Tgçm hayır	Tgçm toplam	Tgçm evet	Tgçm hayır	Tgçm toplam
İmalat	131	330	460	28,4%	71,6%	100,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ürt.	1		1	100,0%	0,0%	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	2	1	3	66,7%	33,3%	100,0%
İnşaat	2	7	9	22,2%	77,8%	100,0%
Toptan ve perakende ticaret	38	107	145	26,2%	73,8%	100,0%
Ulaştırma ve depolama	3	24	27	11,1%	88,9%	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri		1	1	0,0%	100,0%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri		2	2	0,0%	100,0%	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2		2	100,0%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri		1	1	0,0%	100,0%	100,0%
Genel toplam	**180**	**474**	**654**	**27,5%**	**72,5%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 51'e bakıldığında eleman temininde güçlük çekmediğini belirten üç sektör vardır. Bunlar Finans ve sigorta faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörleridir.

İhracat yapan firmalardan eleman temininde en fazla güçlük çekenler İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi sektörleridir.

Gaziantep'in belirleyici sektörlerinden olan İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerinin temininde güçlük oranları birbirine yakındır. Sayısal bazda en fazla güçlük çeken sektörler İmalat ve Toptan ve perakende ticarettir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

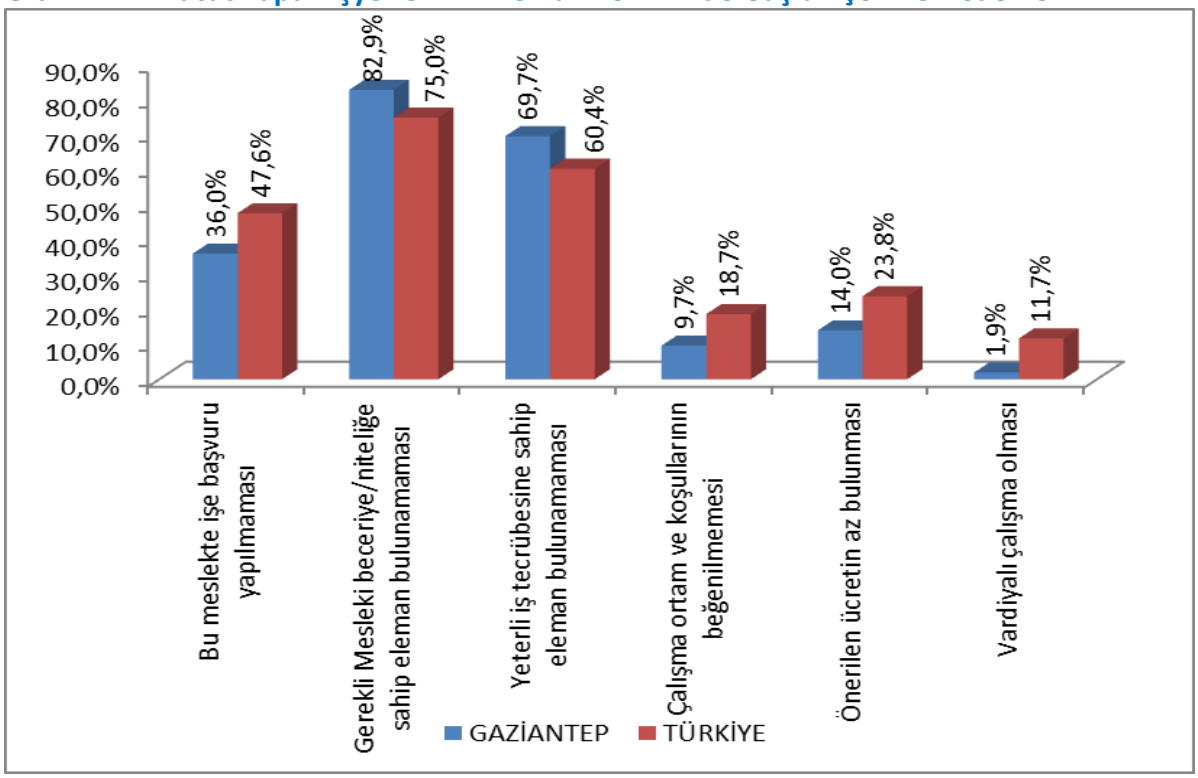

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenleri gelmektedir.

İhracat yapan işyerlerinin Gaziantep oranları ile Türkiye geneli oranları farklılık göstermektedir. Grafikte dikkat çeken nokta Vardiyalı çalışma olması nedeninin Gaziantep için çok düşük orana sahip olmasıdır. Gaziantep'te sanayi ve üretim ağırlıklı çalışan firmaların fazla oluşu ve bu firmaların büyük çoğunluğunun vardiyalı çalışması ilde alışılagelmiş bir durumdur ve bu durum iş arayanlar tarafından sorun olarak görülmemektedir. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ile Önerilen ücretin az bulunması nedenleri de Gaziantep'te Türkiye geneli ortalaması oranlarından düşüktür.

Tablo 52'ye bakıldığında Part-time çalışanı olan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekilme oranları görülmektedir.

Gaziantep'te toplam işyerlerinin %6,4'ü Part-time eleman çalıştırmaktadır. Bu firmaların %32,4'ü eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Yani her 3 firmadan 1'i eleman temininde güçlük çekmektedir.

Tabloya göre oransal bazda eleman temininde en fazla güçlük çeken sektörün Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi olduğu görülmektedir. Bu sektörü İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörleri takip etmektedir.

Part-time çalışanı olan işyerlerinden eleman temininde güçlük çekmediğini belirten sektörler Bilgi ve iletişim ile Gayrimenkul faaliyetleridir. Sayısal bazda en fazla güçlük çeken sektörler ise İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Toptan ve perakende ticaret sektörleridir.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+			Oran		
	Tgçm evet	Tgçm hayır	Genel toplam	Tgçm evet	Tgçm hayır	Genel toplam
İmalat	16	39	55	29,3%	70,7%	100,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	1		1	100,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	2	12	14	15,4%	84,6%	100,0%
Toptan ve perakende ticaret	10	29	39	26,4%	73,6%	100,0%
Ulaştırma ve depolama	5	13	18	27,7%	72,3%	100,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetler	3	3	6	50,0%	50,0%	100,0%
Bilgi ve iletişim		2	2	0,0%	100,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri		1	1	0,0%	100,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri	2	7	9	22,2%	77,8%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	4	6	33,3%	66,7%	100,0%
Eğitim	7	9	16	43,8%	56,3%	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	8	19	58,0%	42,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	1	2	50,0%	50,0%	100,0%
Genel toplam	**61**	**128**	**189**	**32,4%**	**67,6%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler ile Gaziantep-Türkiye geneli oranları Grafik 23'te sunulmuştur.

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile Bu meslekte işe başvuru yapılmaması gelmiştir.

Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Gaziantep ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakındır. Gaziantep ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde

güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışan istenen işlerde ücretler çalışmak isteyenler için problem teşkil etmemektedir.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

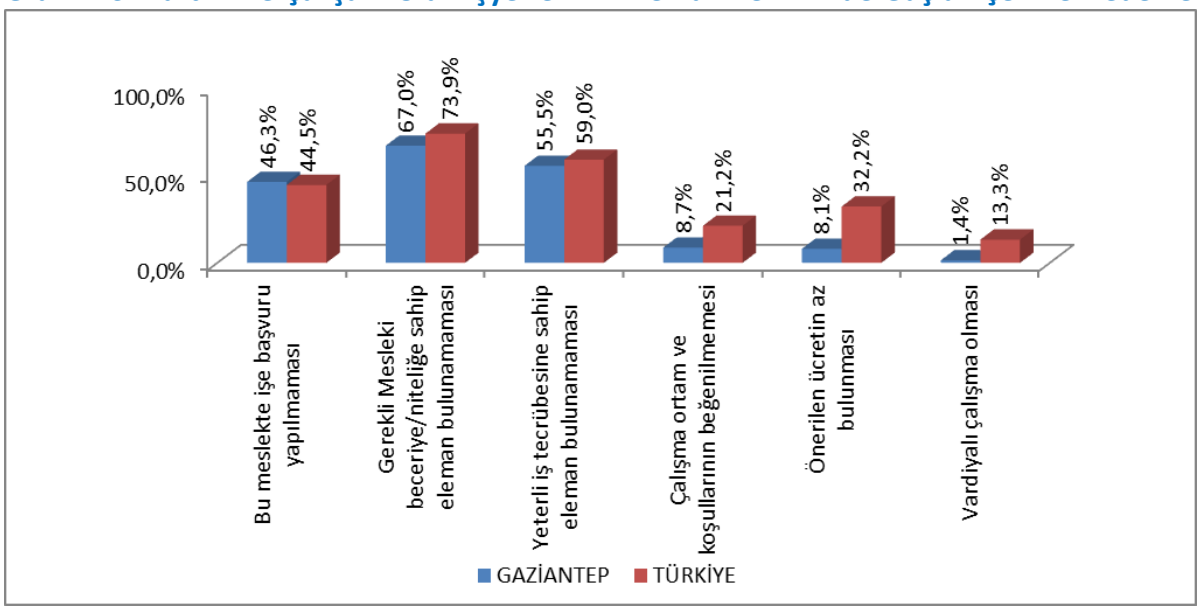

Kaynak: İPA 2015

2.2.5.İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ

2015 yılı Gaziantep İşgücü Piyasası Analiz çalışmasında işverenler 2016 yılı Nisan sonuna kadar planladıkları istihdam değişimleri, istihdam ile ilgili artış veya azalış beklentileri, istihdam konusunda herhangi bir planlarının olup olmadığı soruları sorulmuş, alınan cevaplarla ilgili tablolar düzenlenmiştir. Gelecek dönem istihdam eğilimleri bölümüyle işverenlerin ileriye dönük düşünceleri ve işgücü yapısının nasıl şekilleneceği ile ilgili öngörüleri değerlendirilmek istenmiştir.

Net istihdam değişimi gelecek dönemde o meslek grubunda veya sektörde artış beklenen mesleklerden azalış beklenen mesleklerin çıkarılmasıyla bulunan bir sayıdır ve oranı ise toplam çalışan sayısına bölümüyle elde edilir. Net istihdam değişim oranı önümüzdeki dönemde mesleğin veya sektörün oransal olarak artacağı veya azalacağı beklentiyi ortaya çıkaran orandır.

Tablo 53 İşyerlerinin çalışma biçimine göre net istihdam değişim oranlarını göstermektedir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin çalışma biçimi	Nido
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	2,5%
İhracat Yapan İşyerleri	2,5%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	2,1%
Genel Toplam	**3,4%**

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep'te vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde %2,5 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde de istihdam artışı %2,5 olarak beklenirken part-time çalışanı olan işyerlerinde ise bu beklenti %2,1 oranında öngörülmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi ise %3,4'tür.

Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde %2,9, İhracat yapan işyerlerinde %2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde %2,6'dır. Gaziantep ile Türkiye geneli ortalamaları birbirine yakın olmakla beraber Türkiye geneli oranları Gaziantep'ten yüksek çıkmaktadır.

Gaziantep'te 2014 yılına göre Net istihdam değişim oranında bir düşüş söz konusudur. 2014 yılında %4,8 olan NİDO'nun 2015 yılında %3,4 olmasının Gaziantep işgücü piyasasının yaşadığı sektörel ve bölgesel krizle doğru orantılı olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 54'e göre Sektörlerin Net İstihdam Değişimi incelendiğinde Gaziantep için istihdam azalışı beklenen tek sektörün Eğitim olduğu görülmektedir. Türkiye geneli açısından da aynı durum söz konusudur. Türkiye genelinde de istihdam azalışı beklenen tek sektör Eğitimdir.

Gaziantep'te net istihdam değişimine oransal bazda bakıldığında en fazla değişimin %15,6 oran ile Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe öngörüldüğü görülmektedir. Bu sektörü %10 oran ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve %9,6 oran ile Bilgi ve iletişim sektörleri takip etmektedir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe herhangi bir net değişim beklenmemektedir.

İstihdam değişimine sayısal bazda bakılacak olursa en fazla değişimin İmalat, İdari ve destek hizmeti faaliyetleri ve Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde öngörüldüğü görülmektedir. Burada dikkat çeken sektör İnşaat'tır. Geçmiş dönemlerde bu sektörün istihdam değişim oranları yüksek iken önümüzdeki dönem itibari ile bu sektörde sayısal bazda fazla değişiklik öngörülmemektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net istihdam değişimi	Net istihdam değişim oranı
İmalat	2168	3,0%
Toptan ve perakende ticaret	592	3,2%
İnşaat	191	1,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	629	7,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	313	4,2%
Ulaştırma ve depolama	320	5,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	96	3,1%
Eğitim	-15	-0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	52	3,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	24	2,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	149	15,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	16	2,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	13	2,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	20	5,0%
Bilgi ve iletişim	34	9,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	19	10,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%
Genel Toplam	**4622**	**3,4%**

Kaynak: İPA 2015

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Gaziantep ilinde NİDO beklentisi %3,4 oran ile Türkiye geneliyle aynıdır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen tek sektör Yöneticilerdir. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55'e oransal olarak bakıldığında en yüksek artış beklentisinin %5,7 ile Nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda öngörüldüğü görülmektedir. Bu grubu %4,6 ile Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve %3,7 ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına sayısal bazda bakılacak olursa en fazla değişimin Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubunda öngörüldüğü görülmektedir. Bu grubu Nitelik gerektirmeyen meslekler ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grupları takip etmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek grupları	Net istihdam değişimi	Net istihdam değişim oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1661	3,7%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	669	2,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1234	5,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	67	0,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	293	2,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	407	4,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslekler	273	3,1%
Yöneticiler	-2	-0,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	20	1,9%
Genel Toplam	**4622**	**3,4%**

Kaynak: İPA 2015

Türkiye genelinde ise en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir.

Gaziantep'te bir önceki yıla göre özellikle Tesis ve makine operatörleri meslek grubunda büyük bir düşüş söz konusudur. 2014 yılında 2936 kişi öngörülen net istihdam değişimi 2015 yılında 1661 kişi olarak öngörülmektedir. Bu durum Gaziantep işgücü piyasasının yetişmiş kalifiye eleman ihtiyacının nitelik gerektirmeyen vasıfsız elemana yöneldiğini göstermektedir.

Gaziantep'te en fazla istihdam artışı beklenen ilk 10 mesleğe bakıldığında vasıfsız ve nitelik gerektirmeyen mesleklerin fazlalığı dikkat çekmektedir. Bu durum hem meslek gruplarında hem de sektörlerde de kendini göstermektedir. En fazla artış beklenen ilk üç meslek Temizlik görevlisi, Hasta kabul-kayıt görevlisi ve Halı dokuyucu-otomatik tezgahtır.

Net istihdam azalışı beklenen mesleklere bakıldığında İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı göze çarpmaktadır. istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek Güvenlik görevlisi, Betonarme demircisi ve Sıvacıdır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam artışı beklenen meslekler	Net istihdam azalışı beklenen meslekler
Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Betonarme Demircisi
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Sıvacı
Beden İşçisi (İnşaat)	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Beden İşçisi (Genel)	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Makineyle)
Konfeksiyon İşçisi	Taş Duvarcı-İnşaat)
Şoför (Yolcu Taşıma)	İskele Kurucusu-İnşaat (Metal Veya Ahşap)
Akrilik İplik Üretim İşçisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Ayakkabı İmalatçısı	Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı
Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	Şoför-Yük Taşıma

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneline bakıldığında istihdam artışı beklenen ilk üç meslek Temizlik görevlisi, Beden işçisi(inşaat) ve Beden işçisi(genel) olurken azalış beklenen ilk üç meslek Düz dikiş makineci, Kanal ve ızgara işçisi ve Diğer öğretmenlerdir.

İstihdam artış ve azalış tablosunun en önemli yararı işgücü piyasasının gelecek dönemde hangi mesleklere ihtiyaç duyduğunu ortaya çıkarması ve bu mesleklere yönelik eğitim çalışmaları düzenlenmek suretiyle oluşan işgücü açığını kapatmaya yönelik çalışmalara imkan tanımasıdır.

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Tablo 57'ye bakıldığında değişik özellikteki işyerlerinin net artış beklediği meslekler görülmektedir.

Gaziantep'te vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde istihdam artışı beklenen ilk üç meslek Halı dokuyucu-otomatik tezgah, Temizlik görevlisi ve Akrilik iplik üretim işçisidir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı beklenen meslekler Halı dokuyucu-otomatik tezgah, Akrilik iplik üretim işçisi ve Konfeksiyon işçisi olurken, Part-time çalışanı olan işyerlerinde ise ilk üç meslek Hemşire, Beden işçisi(inşaat) ve Hasta danışmanı olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Gaziantep'te ihracat yapan işyerlerinin birçoğunun aynı zamanda vardiyalı çalışma yapması meslekler yönünden benzer sonuçların çıkmasına neden olmuştur.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin pozitif yönde net istihdam değişimi beklediği meslekler	İhracat yapan işyerlerinin pozitif yönde net istihdam değişimi beklediği meslekler	Part-time çalışanı olan işyerlerinin pozitif yönde net istihdam değişimi beklediği meslekler
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Hemşire
Temizlik Görevlisi	Akrilik İplik Üretim İşçisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Akrilik İplik Üretim İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Hasta Danışmanı
Konfeksiyon İşçisi	Tezgah Tertipleyici (Dokuma Makineleri)	Beden İşçisi (Genel)
Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	Beden İşçisi (Genel)	Sekreter
Tezgah Tertipleyici (Dokuma Makineleri)	Ayakkabı İmalatçısı	Güneş Panelleri Ve Fotovoltaik Sistemleri Kurulum Bakım Ve Onarım Elemanı
Beden İşçisi (Genel)	Gaz Altı Kaynakçısı	Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah
Hemşire	Paketleme İşçisi (Gıda)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Ayakkabı İmalatçısı	Paketleme İşçisi (El İle)	Lastik Ayakkabı İmal İşçisi
Şönil İplik Üretim İşçisi	Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi
Düz Dokuma Kumaş İşçisi	Fiksaj İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
Fiksaj İşçisi	Mermer İşçisi	Beden İşçisi-Bina İnşaatı

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam azalışı beklenen meslekler ise Vardiyalı çalışan işyerlerinde Güvenlik görevlisi, İhracat yapan işyerlerinde Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yine Güvenlik görevlisi meslekleridir.

Tablo 58 sektörlere göre istihdam artışı veya azalışı bekleyen işyerlerinin beklenti oranlarını göstermektedir. Tablodaki Gaziantep ili oranlarının Türkiye geneli oranlarıyla büyük benzerlik taşıdığı görülmektedir.

Tabloya göre işyerlerinin %17'si istihdam artışı beklerken Türkiye genelinde bu oran %16,4'tür. Gaziantep'te işyerlerinin %3,1'i istihdam azalışı beklemektedir. Türkiye genelinde istihdam azalışı bekleyen işyerlerinin oranı ise %3,2'dir. Gaziantep'te Fikrim yok diyen işyerlerinin oranı %44,4 iken istihdamda herhangi bir değişiklik olmayacak öngörüsünde bulunan işyerlerinin oranı ise %35,5'tir. Türkiye geneli oranlarına bakıldığında Fikrim yok diyen işyerlerinin oranı %42, istihdamda değişiklik öngörmeyen işyerlerinin oranı ise %38,6'dır.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam artışı	İstihdam azalışı	İstihdam değişmeyecek	Fikrim yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	7,1%	7,1%	57,1%	28,6%
İmalat	19,5%	2,5%	41,3%	36,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	12,5%	0,0%	37,5%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	40,0%	0,0%	40,0%	20,0%
İnşaat	10,7%	3,0%	47,7%	38,6%
Toptan ve perakende ticaret	17,1%	2,9%	47,6%	32,4%
Ulaştırma ve depolama	16,4%	6,0%	44,8%	32,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetler	15,4%	1,0%	38,4%	45,2%
Bilgi ve iletişim	29,4%	5,9%	23,5%	41,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	12,0%	4,0%	28,0%	56,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	20,0%	0,0%	46,7%	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13,1%	4,0%	44,4%	38,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18,8%	4,3%	34,8%	42,0%
Eğitim	15,4%	7,7%	42,3%	34,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	31,2%	3,2%	44,1%	21,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence spor	0,0%	0,0%	80,0%	20,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	16,3%	2,0%	61,2%	20,4%
Genel Toplam	**17,0%**	**3,1%**	**35,5%**	44,4%

Kaynak: İPA 2015

Sektörler itibari ile Gaziantep'te en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör %40 oran ile Su temini, kanalizasyon ve atık yönetimidir. Bu sektörü %31,2 oran ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. En yüksek oranda istihdam azalışı bekleyen sektör %7,7 oranla Eğitim olurken bu sektörü %7,1 oranla Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü takip etmektedir. En fazla oranla İstihdam değişimi öngörmeyen sektör %80 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor olurken Fikrim yok diyen sektör %56'lık en fazla oranla Finans ve sigorta faaliyetleridir.

Tablo 59'da Gaziantep ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri	Fikrim yok	Değişmeyecek
İhracat Yapan İşyeri	23,7%	3,6%	32,3%	40,4%
Vardiya Yapan İşyeri	23,8%	3,0%	30,2%	43,0%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	22,6%	6,0%	23,3%	48,1%

Kaynak: İPA 2015

Gaziantep’te ki işyerlerinin gelecek dönem istihdam beklentilerine bakıldığında İhracat yapan işyeri ile Vardiyalı çalışan işyeri oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. İlde İhracat yapan işyerlerinin büyük çoğunluğunun Vardiyalı çalışma yapması istihdam beklentilerinin birbirine yakın sonuçlar doğurmasının sebebidir. İstihdam azalışının en fazla oranda beklendiği işyerleri Part-time çalışma yapan işyerleridir. Yine bu işyerlerinin yarıya yakını istihdam değişimi beklememektedir.

SONUÇ

İşgücü piyasası araştırmaları yapılırken planlanan temel amaç, işsizliğin azaltılması ve istihdamın arttırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu nedenle hazırlanan Gaziantep İşgücü Piyasası raporunda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir. Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu veriler il bazında ele alınmış olup buradaki en büyük kısıtlılık verilerin önceki yıllara ait olmasıdır. Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2015 Mart-Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

İŞKUR (UMEM) Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezi Projesi Kurslarını, işgücü piyasasının vasıflı eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla düzenlenmektedir. Engelli kurslarıyla engellilerin meslek edinmesini sağlamakta, Girişimcilik kurslarıyla işsiz vatandaşların kendi işlerini kurmalarını hedeflemektedir. Özellikle İşbaşı Eğitim Programları işsizlere iş tecrübesi kazandırmak işgücü piyasasının vasıflı eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla düzenlenmektedir. Bu kapsamda 2015 yılında Gaziantep'te en fazla kurs İşbaşı eğitim programı kapsamında düzenlenmiştir. 2015 yılında 604 adet İEP(İşbaşı Eğitim Programı) kursu, 127 adet Mesleki eğitim kursu ve 21 adet Girişimcilik programı düzenlenmiştir. Ayrıca 27 adet TYP düzenlenmiş ve toplam 4.320 kişi bu programlardan yararlanmıştır.

2015 Gaziantep işgücü piyasası araştırması daha çok işyeri ve istihdam özellikleri konularına yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda işyeri özellikleri incelenmiş ve çeşitli veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler Gaziantep'te ki işyerlerinin istihdama ilişkin genel özelliklerini göstermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin %41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Gaziantep ilinde %55,3'tür. İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanma oranları göz önüne alındığında tüm yaş gruplarındaki firmaların en fazla eleman talebinden yararlandığı söylenebilir. Yine tüm yaş gruplarındaki firmalar ikinci olarak İŞKUR'un işveren danışmanlığı hizmetinden faydalanırken üçüncü olarak mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır.

Gaziantep ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 135.304 kişi çalışmaktadır. Çalışanların %87,8'i erkek, %12,2'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların %72,5'i erkek, %27,5'i kadındır. Gaziantep'te kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Gaziantep'te ki sanayi ağırlıklı işyerlerinin fazlalığı bu dağılımın çıkmasında önemli bir etkendir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre kadın çalışan oranı %11,5'ten %12,2'ye yükselmiş olması da kadın istihdamı yönünden Gaziantep'in iyileşme periyoduna girmiş olduğunun bir göstergesidir. Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.

Gaziantep'te en çok çalışılan üç meslek Beden işçisi(genel), Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Konfeksiyon işçisi meslekleridir. Kadınlarda ise en fazla çalışılan üç meslek Temizlik görevlisi, Muhasebeci ve Sekreterdir.

2015 yılı Gaziantep İşgücü Piyasası Araştırmasına Araştırmanın yapıldığı dönem içerisinde Gaziantep'te ki açık iş sayısı 947 kişidir. Gaziantep'in açık iş oranı %0,7'dir. Bu oran Türkiye'de %1,7 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılının aynı dönemine göre Gaziantep'in açık iş oranında düşüş söz konusudur. 2014 yılında Gaziantep'te ki açık iş oranı %2,2 olarak gerçekleşmiştir. Sektörler bazında açık iş dağılımına bakıldığında en yüksek oranın %35,8 ile İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü %19 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde de ilk iki sırayı alan sektörler aynıdır. Gerek Gaziantep gerekse Türkiye açısından İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörleri ana sektörlerdir ve açık işlerin yarıdan fazlası bu sektörlerden temin edilmektedir.

Gaziantep ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılı verileri ile 2014 yılı verileri karşılaştırılmıştır. 2015 yılında en fazla açık iş verilen ilk üç meslek hemşire, Beden işçisi(genel) ve Garson(servis elemanı)'dır. 2014 yılında ise Güvenlik görevlisi, Sıvı dolum makinesi operatörü ve Bobin-katlama-büküm makine operatörüdür. 2015 yılında en fazla açık iş verilen ilk iki meslek 2014 yılında ilk 20 içerisinde yer almayan mesleklerdir. 2014 yılında ilk iki sırada yer alan mesleklerde 2015 yılında açık işlerde ilk 20 meslekte yer almamaktadır.

Gaziantep'te 947 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırayı Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi, ikinci sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, üçüncü sırayı ise Takım çalışması almaktadır.

Gaziantep'te açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen eğitim düzeyi Lise altıdır. Bu sıralama Fark etmez, Çıraklık Eğitimi, Lisans, Genel Lise, Meslek Lisesi, MYO ve Lisan Üstü olarak devam ediyor.

2015 yılı işgücü piyasası araştırma sonuçlarına göre açık işlerin en fazla İŞKUR kanalıyla arandığı, ikinci olarak Akraba-Eş-Dost aracılığıyla temin edilmek istendiği tespit edilmiştir.

Gaziantep'te en fazla eleman temininde güçlük çekilme oranı ile en fazla açık iş oranının birlikte bulunduğu meslek grubu Profesyonel meslek mensuplarıdır. Bu meslek grubunda çalışanların %3'ünün temininde güçlük çekilirken açık iş oranı %1,6'dır. Bu meslek grubunu Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları grubu ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grupları takip etmektedir. Bu üç meslek grubunun eleman temininde güçlük yaşaması Gaziantep için rutin bir durumdur. Bu meslek gruplarında çalışan sayısı ihtiyacı ve istenilen özelliklerin fazla oluşu eleman temini noktasında güçlükler doğurmaktadır.

Gaziantep'te eleman temini noktasında en fazla güçlük çekilen meslek %4,9 oranla Hemşiredir. Bu mesleği %3,3 oranla Satış danışmanı ve %2,4 oranla Şoför-yük taşıma meslekleri takip etmektedir. İmalat sektörünün ihtiyacı olan Gaz altı kaynakçısı, Dokuma makineleri operatörü/dokumacı, Halı dokuyucu-otomatik tezgah ve Ayakkabı imalatçısı gibi meslekler de ilk 10'da yer almaktadır. Özellikle sanayi sektörünün yoğun olduğu illerde nitelikli mesleklerde ara eleman temininde güçlükler çekilmektedir.

İşyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakıldığında 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin %76'sı söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden %80,9 oranında işverenler tarafından işaretlenmiştir. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi nedeni 2014 yılında %14 olarak yer alırken bu oran 2015 yılında %9,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenine bakıldığında 2014 yılı oranı %37 iken 2015 yılında artarak %40,5 olmuştur. Dikkat edildiğinde işverenlerin geneli bilgi ve beceri eksikliğinden dolayı eleman sıkıntısı yaşadığını beyan etmektedirler. Kalifiye ve ara elaman ihtiyacının çok fazla olduğu Sanayi bölgelerinde eleman yetiştirmenin önemi ortaya çıkmaktadır. Özellikle İŞKUR bu ihtiyacı karşılamak amacıyla İşbaşı eğitim programları düzenlemekte, meslekleri çalışma ortamının doğal koşullarında öğretmek suretiyle kalifiye eleman teminine katkı sunmaktadır.

Gaziantep'te en fazla istihdam artışı beklenen ilk 10 mesleğe bakıldığında vasıfsız ve nitelik gerektirmeyen mesleklerin fazlalığı dikkat çekmektedir. Bu durum hem meslek gruplarında hem de sektörlerde de kendini gösterirken Gaziantep işgücü piyasası açısından risk oluşturmaktadır. Üretken ve iyi işleyen işgücü piyasaları açısından en önemli göstergelerden biri de eğitimli işgücüdür. Bu nedenle eğitimsiz olan işgücünün çeşitli programlarla eğitilmesi ana hedef olmalıdır. En fazla artış beklenen ilk üç meslek Temizlik görevlisi, Hasta kabul-kayıt görevlisi ve Halı dokuyucu-otomatik tezgahtır. Net istihdam azalışı beklenen mesleklere bakıldığında İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı göze çarpmaktadır. istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek Güvenlik görevlisi, Betonarme demircisi ve Sıvacıdır. Türkiye geneline bakıldığında istihdam artışı beklenen ilk üç meslek Temizlik görevlisi, Beden işçisi(inşaat) ve Beden işçisi(genel) olurken azalış beklenen ilk üç meslek Düz dikiş makineci, Kanal ve ızgara işçisi ve Diğer öğretmenlerdir.

İstihdam artış ve azalış tablosunun en önemli yararı işgücü piyasasının gelecek dönemde hangi mesleklere ihtiyaç duyduğunu ortaya çıkarması ve bu mesleklere yönelik eğitim çalışmaları düzenlenmek suretiyle oluşan işgücü açığını kapatmaya yönelik çalışmalara imkan tanımasıdır. İşgücü taleplerinin gerçek anlamda karşılanabilmesi uygun niteliklere sahip kişinin doğru işe yönlendirilmesiyle sağlanabilir. Bu amaçla niteliksiz elemanlara nitelik kazandırmak ve işgücü piyasalarının istediği özellikte eleman temin edebilmek için aktif işgücü politikalarının geliştirilmesi, kursların ve istihdam programlarının artırılması gerekmektedir.

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Gaziantep'te vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde istihdam artışı beklenen ilk üç meslek Halı dokuyucu-otomatik tezgah, Temizlik görevlisi ve Akrilik iplik üretim işçisidir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı beklenen meslekler Halı dokuyucu-otomatik tezgah, Akrilik iplik üretim işçisi ve Konfeksiyon işçisi olurken, Part-time çalışanı olan işyerlerinde ise ilk üç meslek Hemşire, Beden işçisi(inşaat) ve Hasta danışmanı olarak gerçekleşmesi beklenmektedir

Mesleklerin en iyi temin edeceği beceriler iş ortamında kazanılır. Bu amaçla İŞKUR aracılığıyla açılan İşbaşı eğitim programlarının devamı ve teşvik edilmesi büyük önem arz etmektedir. Ayrıca dezavantajlı gruplara yönelik istihdam politikalarının ara verilmeden devam etmesi ve bu gruplara yönelik teşviklerin devamı İşgücü piyasasına kazandırılmaları açısından önemlidir.

Ülkemizdeki vasıfsız meslek artışının önlenmesi ve 'her işi yaparım' felsefesinin ortadan kaldırılması amacıyla özel sektör işverenlerinin ve kamu kurumlarının ortaklaşa meslek edindirme faaliyetleri ve seminerleri düzenlemek suretiyle insanlarda oluşan bu algıyı değiştirmek ve her insana bir meslek kazandırmakla beraber işgücü piyasalarındaki işsizliği ortadan kaldırmak değerlendirilebilecek öneriler arasındadır.

2015 yılı Gaziantep İşgücü Piyasası Raporu içerdiği veriler ve ilin işgücü yapısını ortaya çıkardığı değerlendirmeler ile gerekli istihdam politikalarının oluşturulması için politika belirleyicilere önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ ➡ Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	253	15	268
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	486	26	512
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460

KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	**88.722**	**4.090**	**92.812**
Örnekleme Yapılan İller	**10+ Örneklem İşyeri Sayısı**	**2-9 İşyeri Sayısı**	**Toplam**
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	**33.101**	**6.121**	**39.222**
Genel Toplam	**121.823**	**10.211**	**132.034**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri

arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İş}sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin

gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının

da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

EK 4- Sektörlere Göre İPA Sonuçları

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15	1.203	28	47	29	2,3%	2,4%
İmalat	327	14.685	481	777	921	3,2%	6,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	258	2	33	46	0,8%	17,8%
İnşaat	439	7.066	126	466	566	1,8%	8,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	403	8.100	313	486	466	3,7%	5,7%
Ulaştırma ve Depolama	64	3.397	64	94	39	1,8%	1,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	195	7.524	430	495	201	5,4%	2,7%
Bilgi ve İletişim	4	121	2	12	1	1,6%	0,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	218	1	2	21	0,5%	9,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	21	283	29	28	19	9,2%	6,6%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	63	553	38	115	48	6,5%	8,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	55	2.063	103	121	228	4,7%	11,0%
Eğitim	89	2.192	26	57	-25	1,2%	-1,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	47	1.740	95	97	137	5,2%	7,9%
Kültür, Sanat ve Spor	6	66			8	0,0%	12,7%
Diğer Hizmetler	76	689	33	33	28	4,6%	4,0%
Genel Toplam	**1.825**	**50.164**	**1.771**	**2.865**	**2.732**	**3,4%**	**5,4%**

EK 5- 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Gaziantep ilinde 207 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 137 tanesi için soru kağıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 137 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Gaziantep ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 137 işyerine soru kağıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin 35 tanesi Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Tablo 2 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	35	98	29	127
İmalat	19	61	3	64
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10	39	10	49
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10	19	0	19
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8	123	9	132
Finans ve sigorta faaliyetleri	8	20	10	30
Diğer hizmet faaliyetleri	8	12	13	25
Ulaştırma ve depolama	7	17	0	17
Gayrimenkul faaliyetleri	5	17	2	19
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5	8	3	11
Bilgi ve iletişim	4	10	5	15
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	15	0	15
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4	4	0	4
İnşaat	3	23	2	25
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	8	0	8
Eğitim	2	10	2	12
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	0	9	9
Toplam	137	484	97	581

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 581 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yüzde 17'si kadın, yüzde 83'ü erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olmasına rağmen en fazla çalışan İmalat sektöründedir.

137 işyerinden 6 tanesinde 13 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık işi olan meslekler ise Sigortacılık Meslek Elemanı, Hemşire (3 kişi), Doğalgaz Tesisat Teknisyeni ve Direksiyon Eğitmeni (2 kişi), şeklindedir.

Toplamda 25 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler Sigortacılık Meslek Elemanı ve Granül İmal İşçisi (4 kişi), Satış Danışmanı (3 kişi) şeklindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 80 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 64 oranında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından, yüzde 40 oranında ilgili meslekte işe başvuru yapılmamasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Gaziantep ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 9,4 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Kasap	10	Ekmek Satış Elemanı	1
Doğalgaz Tesisat Teknisyeni	4	Yazılım Tasarımcısı	1
Beden İşçisi (Genel)	4	Pazarlamacı	1
Şoför-Yük Taşıma	4		

Kaynak: İPA 2015

Sigortacılık Meslek Elemanı mesleğinde hem açık iş bulunmaktadır hem de bu meslekte temininde güçlük çekilmektedir.